

Pla d'Acció Cultural d'Alella

2024

Presentació

Alella és un poble que, històricament, ha vetllat (i així ho continua fent) per la cultura, fent-la molt present en el desenvolupament de la vida ciutadana. En l'actualitat, essent un municipi que tot just acaba de girar cap als 10.000 habitants, compta amb uns equipaments que són referència de tothom: la Biblioteca Ferrer i Guàrdia, que malgrat les dimensions que té és essencial en molts aspectes i, en particular, en el foment de la lectura per a totes les edats; Can Leonart Centre Cultural, que aplega tallers, cursos, tertúlies, etc. i en aquest sentit s'ha convertit en un referent comarcal; Can Manyé Espai d'Art i Creació, dedicat a la creació, producció i difusió de l'art i el pensament contemporani i que, com a tal, és un referent al nostre país, i, des del 2019, l'Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella, amb el qual es consolida una programació estable variada i de qualitat, que fa especial atenció als artistes locals i al suport a la creació escènica.

Amb aquests equipaments i el servei que ofereixen a ple rendiment, vam creure essencial treballar a fons per dotar-nos d'un Pla d'Acció Cultural. Per fer-ho, vam voler obrir un espai de reflexió i debat per gestar aquesta eina de planificació, que ens haurà de marcar el camí a seguir en les nostres polítiques culturals, d'aquí al 2030.

La convicció i la sensibilitat amb les quals Alella --i l'Ajuntament-- viu i treballa l'àmbit cultural és una realitat, també perquè hi ha una implicació directa tant de la ciutadania, a través de les entitats culturals, d'artistes locals, etc., com també de moltes de les regidories que conformen l'Ajuntament.

El document que n'ha resultat ha estat possible gràcies al fet que s'ha dut a terme un veritable treball transversal amb diverses àrees de l'Ajuntament d'Alella, per això vull agrair a tothom que hi ha participat, tant al personal tècnic com al polític i, en especial, a l'equip de Cultura.

Hem fet aquest treball intens acompanyades del guiatge i l'expertesa del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona (CERC), que ha posat al nostre abast els recursos necessaris per teixir-lo. S'ha treballat amb una gran responsabilitat i amb un fort compromís. I ha estat essencial, també, la feina de totes aquelles persones que han participat a la crida que es va fer per tal que poguessin dir-hi la seva: artistes locals, entitats culturals, centres educatius i ciutadania en general, que han expressat el seu parer a través de l'enquesta participativa que es va plantejar. A tothom, gràcies per ser-hi.

Aquest Pla d'Acció Cultural d'Alella és ja el nostre full de ruta. Ara, doncs, ens toca treballar-lo de valent per tal que el resultat que n'obtinguem contribueixi al benestar de la nostra ciutadania.

Elisabet Vilaro Gea

Regidora de Cultura i Identitat i Turisme

Sumari

INTRODUCCIÓ	5
METODOLOGIA	8
CAPÍTOL 1. ANÀLISI TERRITORIAL I SOCIODEMOGRÀFICA	11
1. El territori	10
2. La població	16
3. Les característiques socioeconòmiques	20
4. Síntesi de les idees clau	24
CAPÍTOL 2. ANÀLISI DEL SISTEMA CULTURAL D'ALELLA	26
1. El mapa dels agents culturals	27
1.1. L'Ajuntament: estructura organitzativa, despesa en cultura i plans estratègics	27
1.2. Les entitats culturals	35
1.3. Artistes, creadors i professionals del món cultural	40
1.4. Altres administracions	41
1.5. Les relacions entre els agents culturals	42
1.6. Síntesi de l'apartat	48
2. Els espais i equipaments culturals	50
2.1. Els equipaments previstos a Alella pel Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya i la comparació amb municipis similars	55
2.2. Valoració del desplegament del Pla d'Equipaments Culturals d'Alella 2011	56
2.3. Equipaments bibliotecaris: la Biblioteca Municipal Ferrer i Guàrdia	57
2.4. Equipaments escènicomusicals: l'Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella	60
2.5. Equipaments culturals polivalents: Can Lleonart	62
2.6. Equipaments d'arts visuals: Can Manyé	63
2.7. Equipaments patrimonials i museístics: el Centre Enoturístic i Arqueològic de Vallmora	64
2.8. Altres equipaments amb usos culturals: Can Gaza, l'Àgora, Can Magarola i l'edifici de Santa Teresa	66
2.9. Espais públics i espais privats amb usos culturals	68
2.10. Síntesi de l'apartat	70
3. L'oferta i la programació cultural	71
3.1. Arts escèniques	71
3.2. Música	74
3.3. Arts plàstiques, visuals i audiovisuals	79
3.4. Patrimoni cultural i natural	80
3.5. Cultura de proximitat	83
3.6. Cultura tradicional i popular	84
3.7. Valoració de les polítiques culturals d'Alella en clau de drets culturals	87

3.8.	Síntesi de l'apartat	94
4.	La transversalitat i el treball en xarxa dels equipaments culturals	95
4.1.	El treball transversal entre equipaments culturals i regidories	96
4.2.	El treball en xarxa entre els equipaments culturals i els agents culturals d'Allella	98
4.3.	El treball en xarxa entre els equipaments culturals i ens públics i organitzacions privades supralocals	103
4.4.	Síntesi de l'apartat	105
5.	La comunicació de la cultura	106
5.1.	Els canals de comunicació i difusió cultural	106
5.2.	Les valoracions sobre la comunicació cultural i dels equipaments	108
5.3.	Síntesi de l'apartat	112
CAPÍTOL 3. L'ESTRATÈGIA CULTURAL		113
1.	Marc de l'Estratègia	113
2.	Missió, visió i valors	114
3.	Eixos, objectius i programes	115
CAPÍTOL 4. ORIENTACIONS PER AL DESPLEGAMENT I AVALUACIÓ DEL PAC		131
1.	Posar les bases per a la implementació del PAC	131
2.	Elaborar el Pla d'Acció	132
3.	Crear o activar els espais de participació i governança	133
4.	Eines per al seguiment i avaluació del PAC	134
CRÈDITS		136

Introducció

El **Pla d'Acció Cultural** (PAC en endavant) d'Alella vol ser un instrument per millorar la planificació de les polítiques municipals de cultura amb horitzó 2030. El primer pas del PAC és la Diagnosi cultural, l'elaboració d'una fotografia de la realitat cultural del municipi que es converteixi en una oportunitat per promoure la reflexió i el debat en clau local sobre la situació actual de la cultura i els reptes de l'acció cultural local.

L'any 2023, l'Ajuntament d'Alella davant de la necessitat d'actualitzar la seva política cultural i donar resposta als reptes actuals, va demanar suport a l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de la Diputació de Barcelona per a l'elaboració del seu Pla d'Acció Cultural. Entre els seus **objectius** hi ha:

- *Analitzar les dinàmiques culturals d'Alella per part dels diferents agents que intervenen en la vida cultural: l'Ajuntament, el teixit associatiu, els agents privats...*
- *Revisar la programació i les activitats culturals d'Alella des de la perspectiva de gènere, cicle vital i de la igualtat d'oportunitats.*
- *Analitzar la situació actual i els reptes dels quatre equipaments culturals municipals, així com d'altres equipaments, espais públics i privats amb usos culturals.*
- *Identificar la situació actual de la transversalitat i el treball en xarxa de les polítiques culturals, així com la comunicació de l'oferta cultural.*
- *Definir les línies estratègiques per guiar les polítiques municipals en relació a la cultura, d'acord a les polítiques generals municipals.*
- *Concretar una sèrie d'accions a realitzar en els propers anys per assolir els objectius definits en el plantejament estratègic.*
- *Establir marcs de governança i participació en les polítiques culturals.*
- *Definir els mecanismes per desplegar i avaluar el Pla d'Acció Cultural.*

El PAC s'ha elaborat a través de la participació tant del personal tècnic polític, de l'equip de govern i l'oposició, com dels agents culturals d'Alella i de la ciutadania amb una visió **àmplia i transversal de la cultura**¹, que **analitza** les actuacions vinculades a les Polítiques culturals locals en relació als següents àmbits:

- Patrimoni cultural (material i immaterial) i patrimoni natural
- Arts visuals i plàstiques

¹ Documents marc de referència:

Les polítiques locals de cultura dels municipis de la província de Barcelona, Centre d'Estudis i Recursos Culturals (2009)

La regidoria de cultura. Espai de formació de l'electe, Gerència de Serveis de Cultura de la Diputació de Barcelona (2022)

Carta de Roma, Comissió de Cultura de CGLU i Ajuntament de Roma (2020)

Agenda 21 de la Cultura. Acciones, Associació Mundial de Ciutats i Governos Locals Units, CGLU (2015)

Declaració de Friburg sobre els Drets Culturals, Organització de les Nacions Unides (2008)

Cultura i estratègia de ciutat. La centralitat del sector cultural a l'agenda local, Fèlix Manito (2008)

- Cinema i audiovisuals
- Arts escèniques (teatre, dansa, circ, òpera, performances...)
- Música
- Foment de la lectura
- Cultura tradicional i popular, cicle festiu
- Cultura de proximitat (acció sociocultural, cultura comunitària...)
- Foment de la creació i el talent
- Educació i formació artística (escoles de dansa, música, teatre, arts...)

El PAC no parteix de zero, sinó que recull i actualitza els treballs previs realitzats a Alella. En els últims anys des del Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de la Diputació de Barcelona ha donat suport en l'elaboració de documents de l'àmbit cultural. D'una banda, l'any 2011 el municipi es va dotar d'un Pla d'Equipaments Culturals² que establia les grans línies d'actuació integral en matèria d'infraestructures i, per l'altra, l'any 2017 es va elaborar el Pla d'usos del nou equipament sociocultural d'Alella (Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella).

Així mateix, s'ha partit de les preocupacions inicials de l'Ajuntament d'Alella a l'hora d'elaborar el PAC:

- En **relació a les dinàmiques culturals pròpies del municipi**: Identificar els agents actius de l'activitat cultural i social d'Alella i la seva relació amb l'Ajuntament; estudiar el sentiment de pertinença i coneixença de la identitat alellenca en relació a la dinàmica i oferta cultural i el calendari festiu; analitzar la participació de la població en l'activitat cultural del municipi i cercar com integrar les seves inquietuds.
- Pel que fa a la **planificació de les polítiques culturals municipals**: Alinear les polítiques culturals amb les polítiques generals de l'Ajuntament; planificar les línies estratègiques, accions i programes en matèria de cultura, incorporant els següents criteris: La perspectiva de gènere; La vocació integradora i cohesionadora, que permeti fomentar lligams entre la ciutadania i facilitar la generació d'identitat alellenca; els drets culturals i la igualtat d'oportunitats; la sostenibilitat i la preservació del medi ambient; i establir instruments de planificació, gestió i avaluació de l'acció cultural d'Alella.
- Pel que fa als **quatre equipaments culturals municipals**: Definir les funcions, objectius i línies de treball; Conèixer els públics objectius, definir el futur dels equipaments culturals, millorar la transversalitat entre equipaments culturals i també amb d'altres equipaments.

En relació al **desplegament del PAC**: Establir els marcs de governança i participació en les polítiques culturals. Definir els espais i mecanismes de debat, coordinació i cooperació, tant a nivell intern de l'Ajuntament, com extern amb el conjunt d'agents socials i culturals actius d'Alella; estudiar les accions culturals transversals entre regidories i les oportunitats de millora i en concret transversalitzar la Regidoria de Festes amb la Regidoria de Cultura i Identitat i l'Àrea d'Identitat i Ciutadania; fomentar també les sinergies supramunicipals en

² Consultable a https://www.diba.cat/c/document_library/get_file?uuid=4f6ab00f-e579-4a70-b08b-be927f7f0e3a&groupId=326398

l'àmbit de la cultura; analitzar els processos de comunicació i difusió tant específics dels equipaments com genèrics de l'Ajuntament; Consensuar mecanismes interns de coordinació per a garantir la implementació, el seguiment i l'avaluació del PAC i dotar-se d'un sistema d'indicadors per a fer el seguiment i l'avaluació del PAC.

Metodologia

Per realitzar un PAC cal incorporar la **participació i el compromís dels diferents agents implicats**: a nivell tècnic, comptar amb el suport i la col·laboració de l'equip tècnic de l'Ajuntament, organitzat a través del Grup Motor del PAC; a nivell polític, amb la Regidoria de Cultura i Identitat, però també amb tot l'equip de govern i, sempre que sigui possible, amb l'oposició; i finalment, a nivell ciutadà i dels agents culturals, incorporant les mirades i les necessitats de les persones i col·lectius destinataris de les polítiques locals de cultura al centre del procés.

L'elaboració del PAC té una primera fase de **Diagnosi cultural**, que es desenvolupà entre desembre de 2023 i abril de 2024 i una segona fase d'elaboració de l'**Estratègia**, que es desenvolupa entre maig i juny de 2024.

La metodologia de treball de la Diagnosi cultural es basa en tècniques d'anàlisi quantitatives, qualitatives i participatives, combinant l'anàlisi d'informació secundària, l'explotació de dades estadístiques, la realització d'una consulta ciutadana i la dinamització de tallers participatius.

Primerament, s'han recollit **dades estadístiques i informació secundària** que permeten d'una banda, conèixer amb més profunditat les polítiques culturals d'Alella i d'altra banda, comparar la situació d'Alella amb la d'altres municipis de mida similar o de l'entorn. A cada capítol es cita les fonts que s'han consultat i es referencien els documents treballats, amb l'enllaç de consulta si és possible.

En segon lloc, entre el 8 de febrer i el 8 març es va fer una **Consulta** online i en paper als principals equipaments oberta a tota la ciutadania, per tal de saber què en pensa sobre la cultura a Alella en general, i en particular sobre l'oferta cultural en relació amb la seva accessibilitat, diversitat, quantitat i qualitat de les activitats. Igualment, es va recollir informació sobre quins eren els canals de comunicació pels quals s'accedeix a la informació de l'oferta cultural, les activitats que es troben a faltar i les possibles accions de futur. Van respondre la Consulta 153 persones, que malgrat no és representativa de les opinions del conjunt de la població d'Alella, permet enriquir la Diagnosi sobre l'estat de la cultura al municipi amb visions ciutadanes diverses. L'informe de la consulta ciutadana es detalla a l'**Annex 1**.

Tercerament, s'han realitzat **tallers participatius i sessions de treball** amb entitats culturals, artistes locals, personal tècnic municipal i d'altres agents culturals, per valorar els temes clau de la Diagnosi. Així mateix, per fer un mapatge del món artístic d'Alella i convidar-los a participar en el procés d'elaboració del PAC, l'Ajuntament va impulsar una Crida a artistes, creadors i creadores i persones vinculades al món de la cultura, que han respost 25 persones. També s'han recollit les valoracions del Consell d'Infància i dels centres educatius, a través d'un formulari online que han respost 6 centres d'Alella de totes les etapes educatives. Cal dir que la participació a les sessions de debat ha estat limitada i les opinions recollides no es poden generalitzar al conjunt dels agents culturals del municipi. Els informes dels tallers participatius es troben a l'**Annex 2** d'aquest document.

A nivell comunicatiu, tota la informació està disponible a l'espai web municipal <https://alella.cat/pac> i s'ha comunicat els diferents passos del procés d'elaboració del PAC pels diferents canals de comunicació municipals (xarxes socials, butlletins dels equipaments, El Full...) i acompanyat de materials visuals com infografies.

Tot aquest procés s'ha acompanyat a nivell tècnic i polític amb dos espais de treball: un de reduït i operatiu, **l'Oficina Tècnica del PAC**, format per les quatre referents tècniques dels equipaments culturals i la Regidora de Cultura; i un espai de treball transversal, reflexió i coordinació, el **Grup Motor del PAC on s'ha treballat col·laborativament entre l'equip tècnic de l'Ajuntament, l'equip del CERC i l'equip de Xarxa Consultors**. En aquests espais s'ha construït, completat i contrastat la Diagnosi del PAC i s'han definit les línies estratègiques a impulsar. Els perfils dels membres del Grup Motor són:

- Tècnica responsable Can Lleonart Centre Cultural
- Tècnica responsable de Can Manyé
- Tècnica responsable de l'Espai d'Arts Escèniques
- Directora de la Biblioteca Ferrer i Guàrdia
- Tècnica d'Educació
- Responsable tècnic/coordinador de Joventut (servei extern)
- Tècnic de Festes (servei extern)
- Tècnica de Participació (entitats) i de Gent gran (servei extern)
- Tècnica de Comunicació
- Tècnica d'imatge
- Tècnica de participació i cooperació internacional (servei extern)
- Tècnica d'acció comunitària (servei extern)
- Regidora de Cultura i Identitat i Turisme
- Regidora de Ciutadania, Gent Gran, Participació i Associacionisme, Festes i Espai Agrari
- Regidora d'Educació, Infància, Adolescència i Joventut
- Regidora de Salut i Benestar i Equitat i Feminismes
- Cap d'Alcaldia

En total, han participat a la Diagnosi del PAC, el següent nombre de persones a través dels diferents espais de treball i participació:

Taula 1. Nombre de participants a la Diagnosi cultural d'Alella (2024)

Mecanisme o espai de participació	Nombre de participants
Grup Motor del PAC (3 sessions de treball)	18
Consulta ciutadana	153
Taller participatiu amb artistes, creadors/es	15
Sessió de debat amb altres agents culturals	7
Taller participatiu amb entitats culturals	8
Consell d'Infància	15
Formulari online a centres educatius	26
Total	242

Font: Elaboració pròpia

La segona part del PAC és l'Estratègia cultural amb horitzó 2030, que s'ha elaborat durant els mesos de maig i juny amb un treball conjunt entre l'Oficina Tècnica i el Grup Motor, recollint tots els reptes extrets de la Diagnosi cultural. Finalment, s'ha elaborat un capítol d'orientacions per al desplegament i avaluació del PAC.

Aquest document s'estructura doncs en tres parts. La primera és la Diagnosi Cultural, que s'estructura en dos capítols. El primer capítol es centra en analitzar els elements més significatius a nivell territorial, demogràfic i socioeconòmic d'Alella. A continuació, un segon capítol en el qual es descriu el sistema cultural d'Alella. Aquest segon capítol s'estructura en cinc apartats, amb la voluntat de fer una fotografia àmplia de la vida cultural i les polítiques culturals d'Alella des del punt de vista tant dels agents que hi intervenen, com dels espais i equipaments, de l'oferta i la programació cultural, del treball transversal i en xarxa en clau local i la comunicació cultural per part dels diferents agents.

La segona part del document comprèn l'Estratègia cultural, que inclou tres capítols. El primer sobre el marc conceptual i legal de l'Estratègia; el segon recull la missió, visió i valors del PAC i el tercer descriu els eixos, objectius i programes que componen el PAC. La part final del document consta de les orientacions per a la implementació del PAC.

Capítol 1. Anàlisi territorial i sociodemogràfica

Aquest capítol es centra en analitzar els elements més significatius a nivell territorial, demogràfic i socioeconòmic d'Alella en el qual s'inscriu l'Ecosistema cultural que s'estudiarà al capítol 2. Parteix dels diagnòstics realitzats prèviament als plans estratègics següents: Pla Local d'Educació 2023-2027³, Pla Local de Joventut 2022-2025⁴ i Pla Estratègic de Turisme d'Alella 2021-2025⁵. Es complementa amb dades actualitzades del Consell Comarcal del Maresme (Observatori DEL⁶), de la Diputació de Barcelona (programa HERMES i Mesura DEL⁷), de la Generalitat de Catalunya (El municipi en xifres d'Idescat⁸) i altres dades de l'Ajuntament d'Alella (Informacions generals del municipi⁹).

El capítol s'estructura en tres apartats: el territori, la població i les característiques socioeconòmiques.

A mode de fotografia inicial, a continuació es cita un fragment del Pla Estratègic de Turisme d'Alella, sobre els principals elements diferencials del municipi:

- **Qualitat de Vida.** *El municipi d'Alella transmet un elevat nivell de qualitat de vida pausada i que permet el contacte amb les seves tradicions i comunitat local.*
- **Enclavament estratègic.** *Alella està situat en un lloc preferencial, geogràficament parlant. Proper a la ciutat de Barcelona. El Baix Maresme gaudeix d'una connectivitat i accessibilitat que afavoreix el seu desenvolupament.*
- **Entorn Natural.** *La seva ubicació a prop del mar i porta d'entrada a un Parc Natural presenta una destinació d'un entorn atractiu i privilegiat.*
- **Identitat vitivinícola.** *Alella, nom de la DO de vins més antiga de Catalunya, i més propera d'un dels punts d'interès més atractius del món, Barcelona. A més la Pansa Blanca, com a varietat de raïm que es cultiva, junt amb l'alta producció ecològica, converteix el municipi amb un alt atractiu per conèixer el món del vi.*
- **Tradició cultural.** *El dinamisme i caràcter obert dels alellencs i alellenques ha conformat una empremta cultural significativa en els darrers temps. Uns valors que poden fer d'Alella una destinació de referència en el camp del turisme, la cultura i el patrimoni intangible.*

³ Consultable a <https://alella.cat/pagina.php?id=19510>

⁴ Consultable a <https://alella.cat/plalocaljoventut>

⁵ Consultable a <https://alella.cat/document.php?id=16304>

⁶ <https://www.ccmaresme.cat/serveis-a-municipis/observatori/>

⁷ <https://www.diba.cat/hg2/mesuraDel.htm>

⁸ <https://www.idescat.cat/emex/?id=080039>

⁹ <https://alella.cat/municipi>

1. El territori

El terme municipal d'Alella, de 9,59 km², es troba al sud de la comarca del Maresme i limita amb els municipis de Montgat, Tiana, Santa Maria de Martorelles, Vallromanes, Teià i El Masnou. Es troba a 90m d'alçada, a poca distància de la costa (una part del barri d'Alella de Mar que tocava a la costa fou incorporat a mitjan segle XIX al Masnou) i a tocar de la Serralada Litoral, entre el turó d'en Mates (483 m d'altitud), a ponent, i el turó d'en Colomer (257 m) i d'en Cabús (368 m), a llevant. Sota aquest turó, el coll de Font de Cera comunica Alella amb la zona interior de la Serralada Litoral i, per tant, amb el Vallès Oriental. El poble d'Alella té una situació similar a la d'altres pobles de "dalt" del Maresme, al peu de la serra, i en aquest cas a la confluència de dues rieres que en davallen, la de la Coma Fosca i la de la Coma Clara, que formen la riera d'Alella, que desguassa directament al mar, dins del terme municipal del Masnou¹⁰. Alella està plena d'història. El seu passat es remunta al Neolític final, però no serà fins al segle X quan comenci a quedar constància escrita dels seus fets i de la seva evolució, per això una de les rutes turístiques i culturals més consolidades és Alella, 1.000 anys d'història¹¹.

Amb 10.390 habitants¹², Alella té una ubicació geogràfica privilegiada, no només per la seva proximitat a la Serralada Litoral i a la costa, sinó també perquè es troba a uns 20 km de la ciutat de Barcelona, amb bones comunicacions a través de carretera (C32) i també amb transport públic (Autobús Segalés E19/644/690 i Línia R1 Rodalies RENFE al Masnou). A nivell geogràfic, es caracteritza per la seva dispersió urbanística en diferents barris i urbanitzacions: Alella de Mar, Alella Parc, Can Comulada, Can Magarola, Can Sors, Canonge, Casc Urbà, Eixample, Els Garrofers, Font de Cera, Ibars Meia, Mas Coll, Nova Alella i Vallbona. Els principals serveis i equipaments municipals es concentren a la zona central del municipi.

Il·lustració 1. Fotografia panoràmica d'Alella

El fet que bona part de la població visqui en urbanitzacions condiona la mobilitat de la població, incrementant l'ús del cotxe per sobre del transport públic, la bicicleta o anar a

¹⁰ Font: Web municipal de l'Ajuntament d'Alella. <https://alella.cat/>

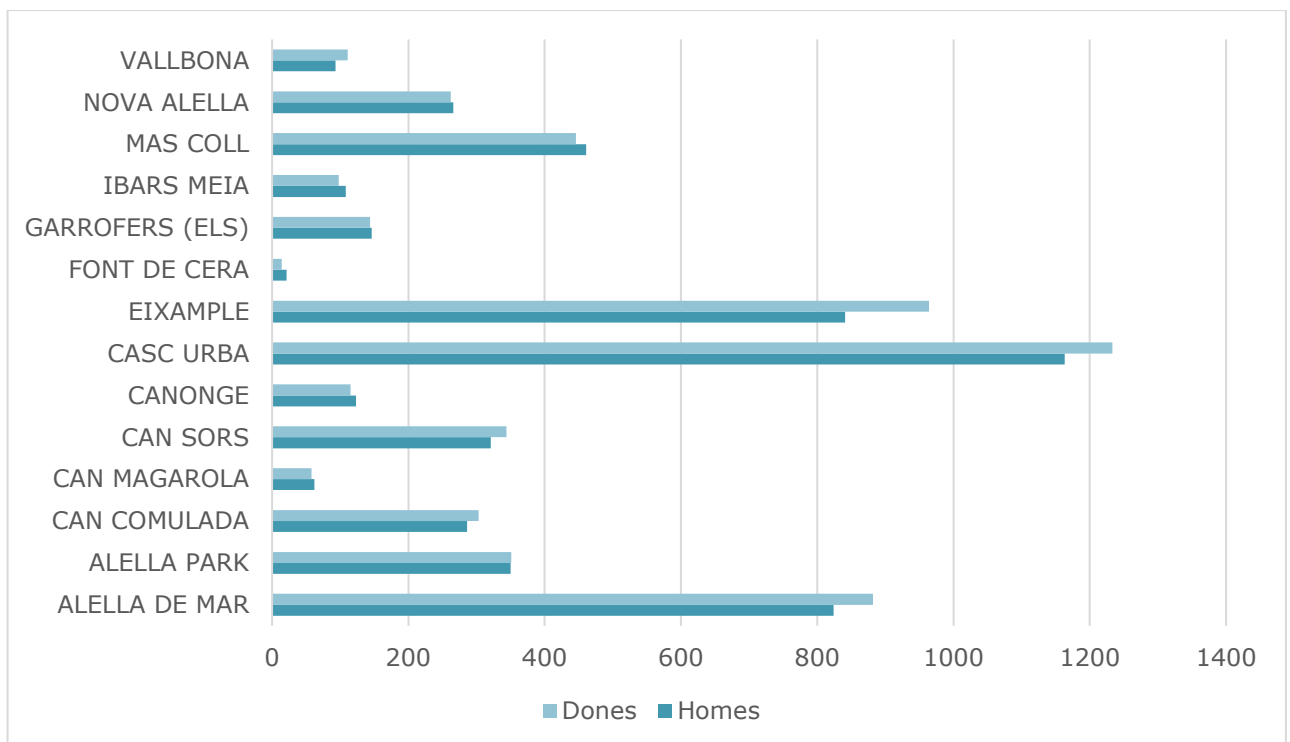
¹¹ <https://alella.cat/alella1000anysdhistoria>

¹² Font: Ajuntament d'Alella. Padró d'habitants municipal, març 2024.

peu. En aquest sentit, l'índex de motorització (nombre de vehicles a motor per mil habitants) és superior a Alella (834) que al Maresme (698) (2022). Aquesta distribució territorial també afecta a les dinàmiques per crear identitat, cohesió social i fomentar la participació. La seva densitat de població és de 1.057 hab/km², similar a la de la comarca del Maresme (1.172 hab/km²) però molt inferior a la dels municipis adjacents més propers a Barcelona (Montgat 4.281 hab/Km² o El Masnou 7.131 hab/Km²). El 50% dels habitatges d'Alella tenen més de 120m², mentre a la comarca són només el 17% i a Catalunya el 13% (Idescat 2021). Aquest baix nivell de densitat poblacional juntament amb habitatges grans, es pot associar a una qualitat de vida alta i també elevats nivells de renda.

Com ja s'ha comentat, la població d'Alella està molt distribuïda per diferents nuclis, barris i urbanitzacions. A sota, la distribució de població per gènere i barri, segons padró municipal a març de 2024. Com s'observa, els nuclis més poblats són el Casc urbà, Eixample i Alella de Mar, justament on també hi trobem més dones que homes.

Gràfic 1. Distribució de la població d'Alella per barris i gènere (2024)

Font: Ajuntament d'Alella. Padró Municipal d'habitants. Març 2024.

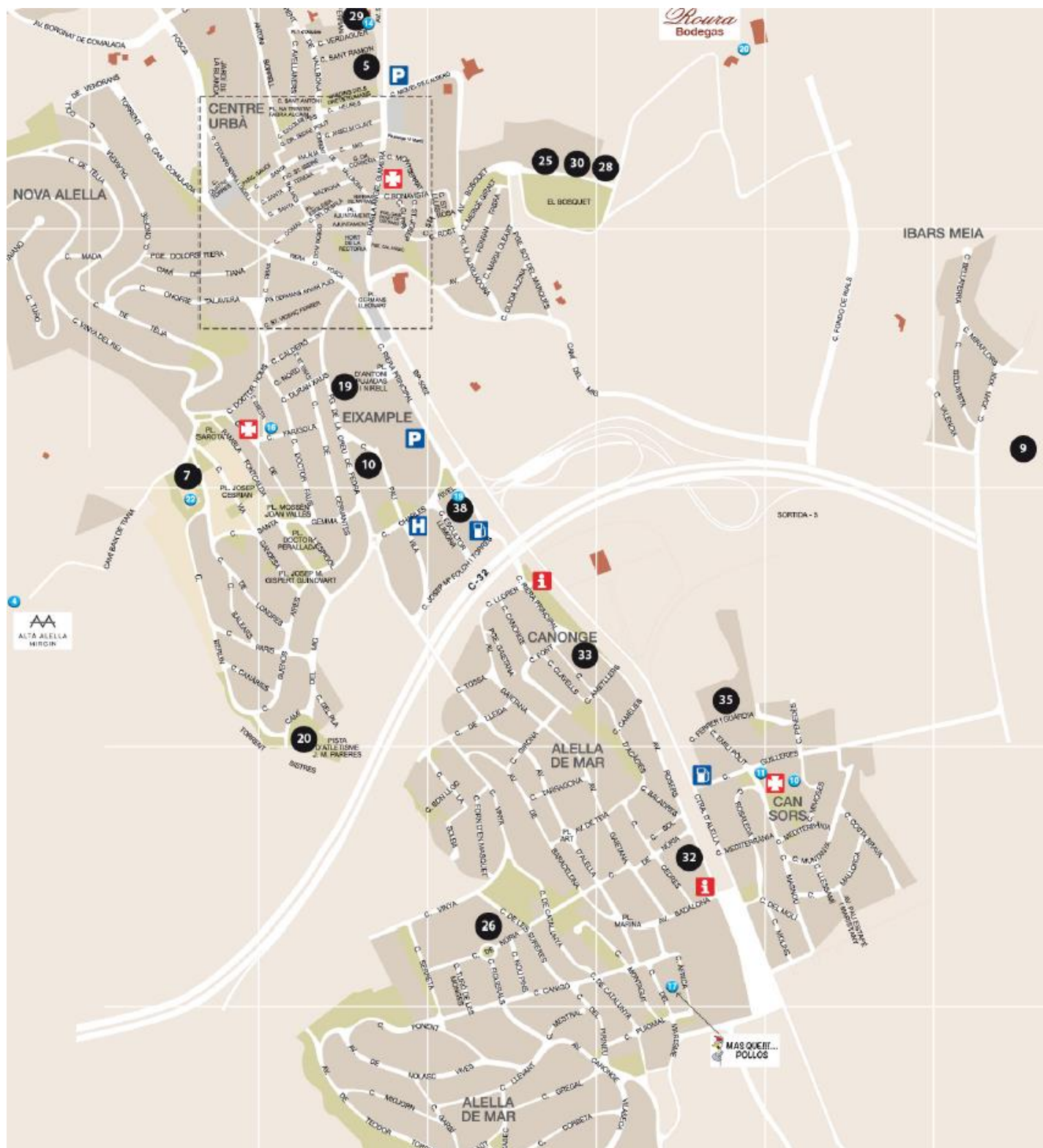
A continuació, es reproduïx el plànol d'Alella on s'identifiquen tots els barris, nuclis i urbanitzacions que conformen el municipi.

Il·lustració 2. Mapa d'Alella (zona nord)

Font: Ajuntament d'Alella

Il·lustració 2. Mapa d'Alella (zona sud)

Font: Ajuntament d'Alella¹³

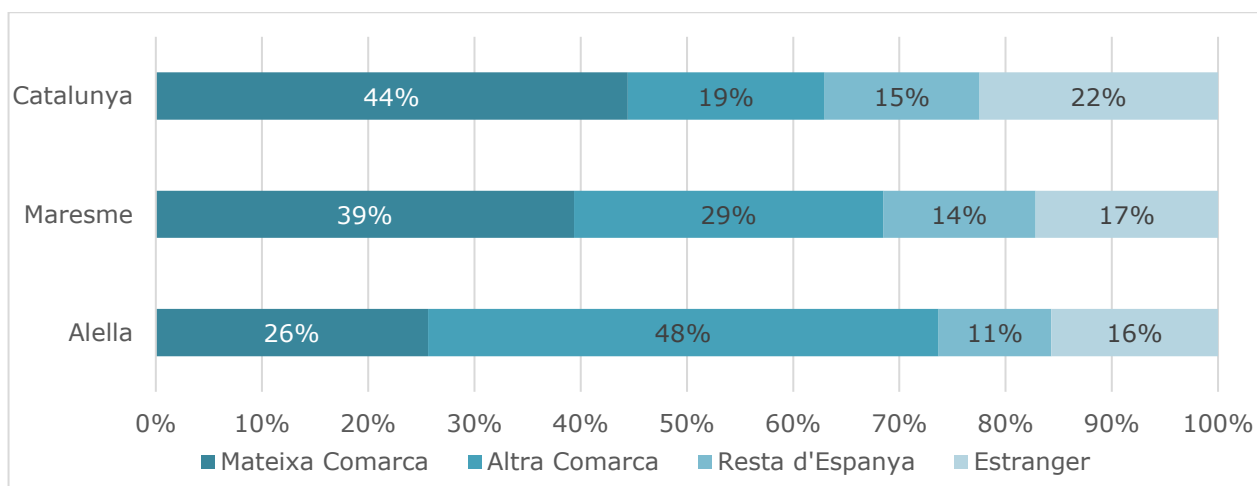
¹³ https://alella.cat/ARXIUS/2019/Planol_carrerer_Alella.pdf

2. La població

Tal i com es recollia al Pla d'equipaments culturals d'Alella (2011)¹⁴, fins la dècada dels 1980s Alella era un poble amb una població molt reduïda (2.687 habitants el 1976) caracteritzat per ser un municipi d'estiueig per a moltes famílies de Barcelona que hi tenien una segona residència. El gran creixement dels anys 80 i 90 a Alella ve donat, en primer lloc, per la decisió de part important de la població estacional de quedar-se a viure permanentment al municipi i, per altra banda, per l'alt nivell d'especulació urbanística que es va donar a zones perifèriques del terme municipal històricament dedicades a les vinyes o a altres conreus. Així doncs, va ser a partir de la dècada dels 1980s quan part d'aquesta població de Barcelona i altres llocs de l'àrea metropolitana van establir-se definitivament a Alella.

Més recentment, la població del municipi ha augmentat de forma constant des del 2001. Entre 2019 i 2023, la població ha crescut un 3,15%¹⁵. Com a la majoria de municipis, el creixement de la població no es deu als naixements sinó a l'arribada de població d'altres territoris. Al 2023, prop de la meitat de la població d'Alella (48%) és nascuda a una comarca catalana que no és el Maresme, malgrat s'ha reduït el darrers anys segueix sent un percentatge molt superior al de la comarca (29%) i al català (19%). Només un 26% de la població d'Alella ha nascut al Maresme, un 11% a la resta de l'Estat i un 16% a l'estranger (similar a la mitjana comarcal però per sota de la catalana). Aquestes dades mostren que Alella compta amb un atractiu residencial important per la població catalana, bàsicament barcelonina o de la primera corona metropolitana.

Gràfic 2. Comparativa de la població d'Alella per lloc de naixement (2023)

Font: Idescat a partir del Padró continu de l'INE.

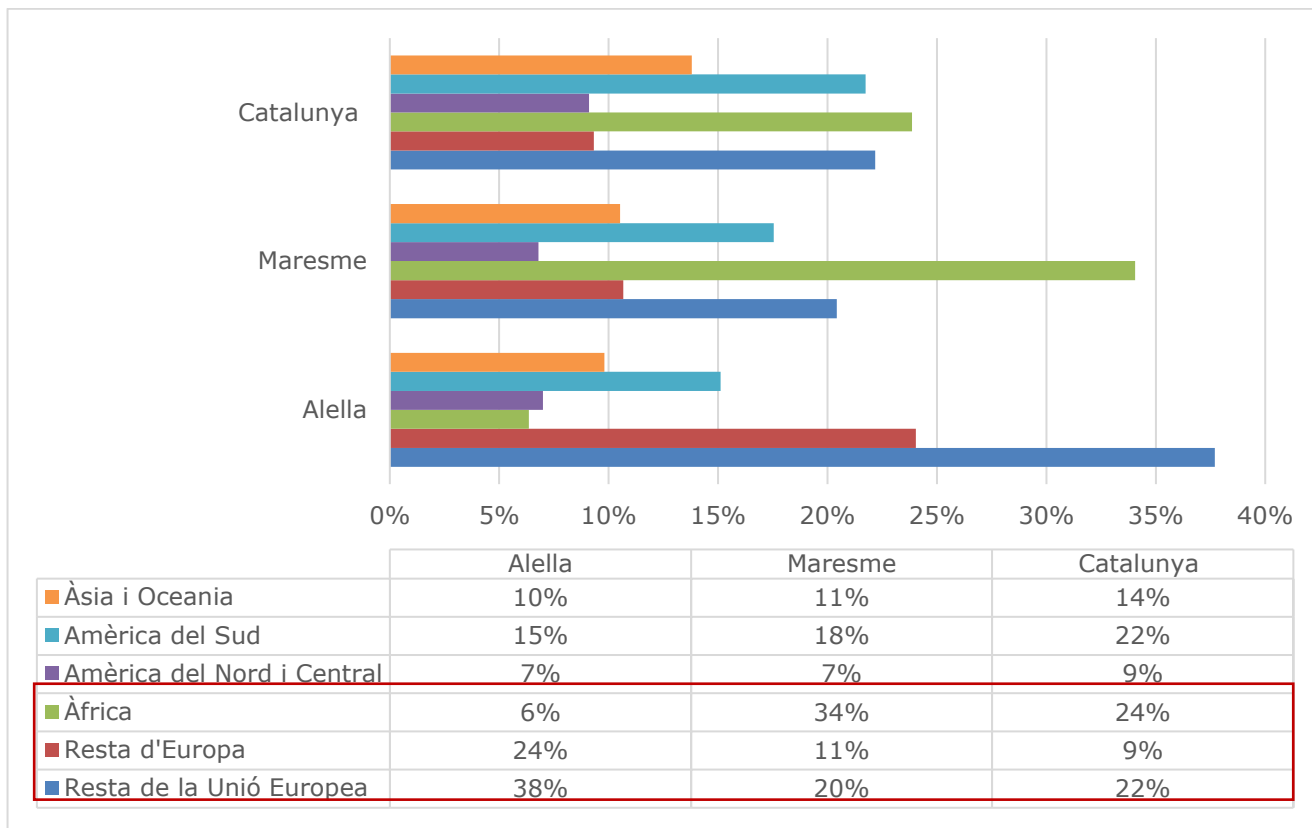
Les nacionalitats de la població estrangera a Alella presenten diferències molt destacables respecte a la realitat comarcal i catalana. Així, mentre a Alella el 38% de la població estrangera té nacionalitat d'un país de la Unió Europea i un 24% d'altres països d'Europa, al Maresme és un 20% i un 11% respectivament, i a Catalunya, un 22% i un 9%. Per altra banda, Alella només compta amb un 6% de població estrangera amb nacionalitat africana mentre la mitjana comarcal arriba al 34% i la catalana al 24%. Les 5 principals nacionalitats

¹⁴ Consultable a https://www.diba.cat/c/document_library/get_file?uuid=4f6ab00f-e579-4a70-b08b-be927f7f0e3a&groupId=326398

¹⁵ Font: Programa Hermes, Diputació de Barcelona.

estrangeres són Itàlia, Marroc, França, Rússia i Xina. Per tant, es tracta d'un perfil d'immigrant molt diferent que el que és habitual al conjunt de Catalunya i la comarca, en general d'un nivell de renda elevat. A més, el seu dinamisme és molt important: al 2022 Alella va registrar un creixement migratori del 9,44%¹⁶ un dels més elevats dels municipis catalans i entre 2016-2020 el creixement migratori va ser del 33,8%.

Gràfic 3. Comparativa de la població d'Alella per nacionalitat (2023)

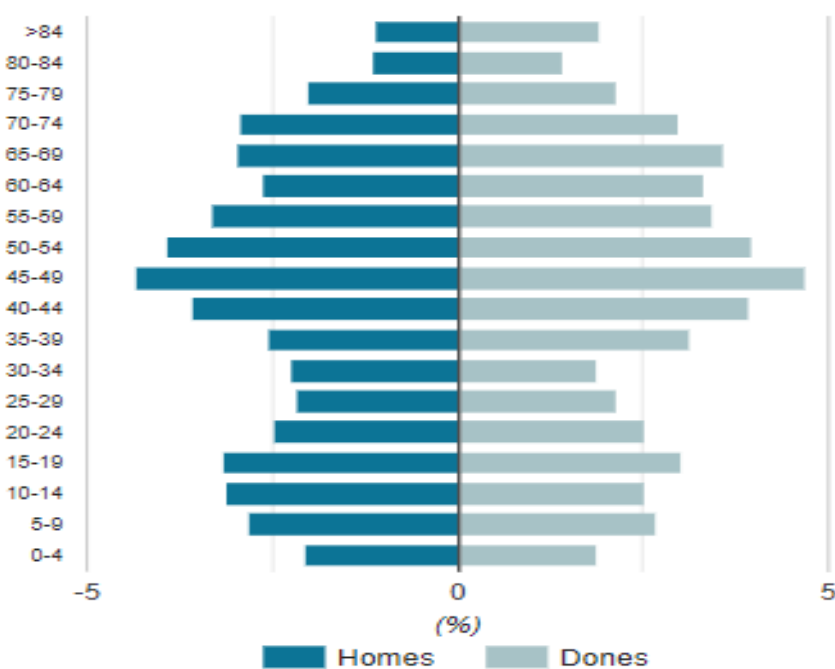

Font: Idescat a partir del Padró continu de l'INE.

Pel que fa a l'estructura per edats i gènere, clarament les generacions més nombroses són les d'entre 40 i 54 anys, especialment dones, es tracta de generacions que en els propers 10 anys començaran a entrar en la jubilació. També s'identifiquen alguns pics poblacionals a l'adolescència, especialment entre els nois de 10 a 14 anys i entre les dones de 65 a 69 anys, tal i com mostra el Gràfic següent.

¹⁶ Font Idescat: taxa bruta per 1000 habitants.

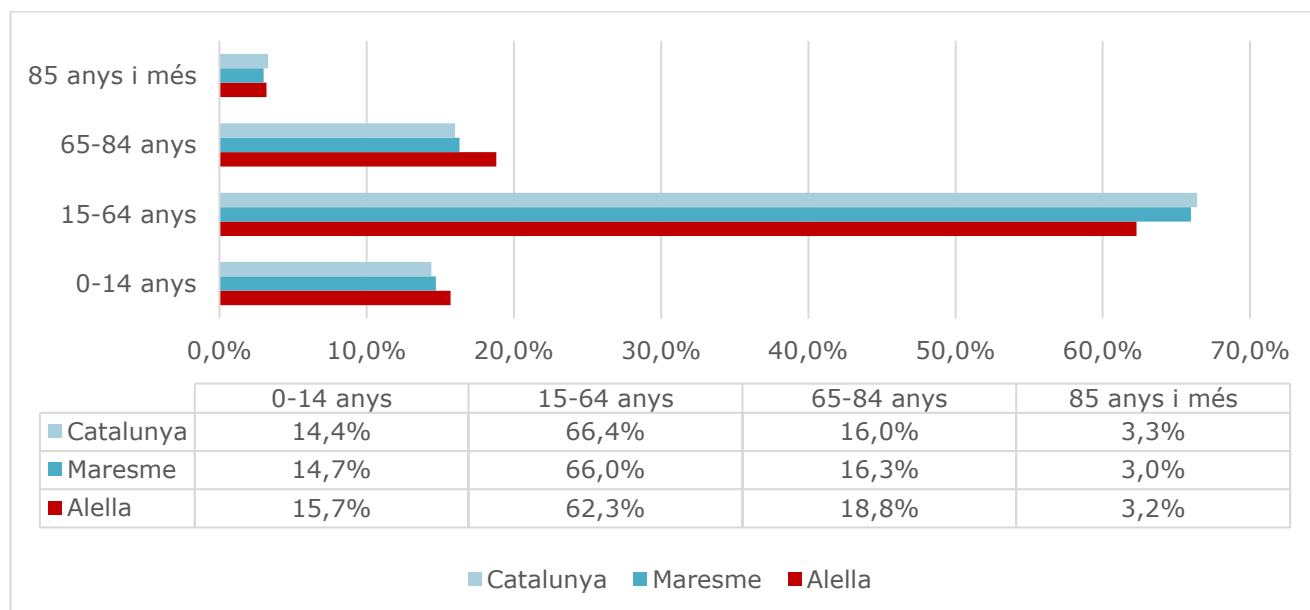
Gràfic 4. Piràmide de població d'Alella (2022)

Font: Programa Hermes, Diputació de Barcelona.

En relació al Maresme i Catalunya, Alella es caracteritza per tenir un major percentatge d'infants i adolescents i també una major proporció de persones majors de 65 anys, tal i com es mostra al gràfic de sota. Cal dir que l'envelliment de la població és ben visible en l'augment de l'edat mitjana dels habitants d'Alella, que ha passat de 43,4 anys a 44,2 entre 2019 i 2023. Diversos indicadors demogràfics confirmen que Alella presenta un envelliment poblacional superior al de la província i la comarca, malgrat mantenir percentatges relativament alts d'infants i adolescents.

Gràfic 5. Comparació de la població d'Alella per grups d'edat amb el seu entorn (2022)

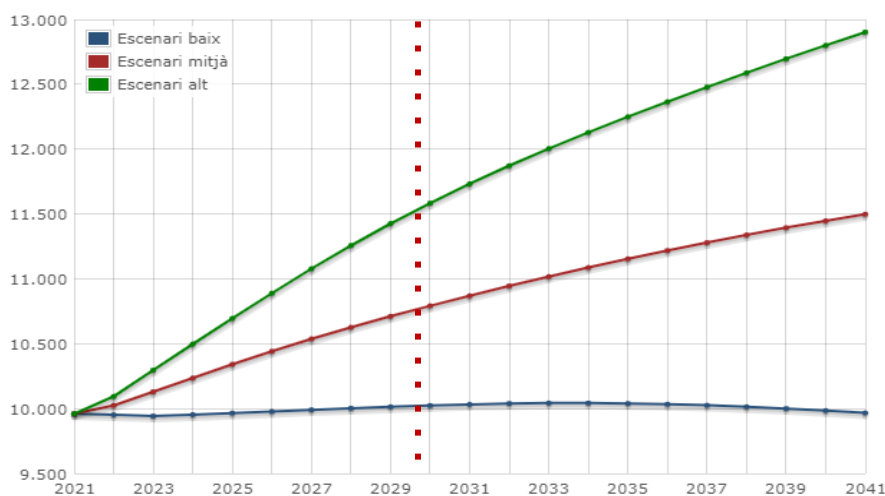
Font: Idescat a partir del Padró continu de l'INE.

En relació a la població adolescent i jove, cal dir que el context de pandèmia va reforçar un fenomen previ amb gran impacte a la comarca del Maresme els darrers 20 anys: La sortida de famílies amb infants i adolescents de Barcelona per instal·lar-se a municipis com Alella. Això amplia les diferències entre la proporció d'adolescents i joves a Alella, ja que d'una banda, arriben més adolescents amb el seu nucli familiar procedents d'altres municipis metropolitans; i de l'altra, s'encareix el parc d'habitatges donat l'augment de la demanda i això força a què una major part del jovent s'hagi d'emancipar fora.

Tal i com es recull al Pla Local d'Adolescència i Joventut d'Alella¹⁷, el curs 2017-18, la taxa de graduació a l'ESO era del 95%, superior a la de la comarca i a Catalunya. Aquesta taxa ha augmentat 10 punts en 10 anys, seguint la tendència general. 2 de cada 3 adolescents i joves d'Alella estudiaven al municipi els seus estudis no universitaris, mentre 1 de cada 3 estudiaven fora. Dels que marxaven, un 60% feien estudis no universitaris a la comarca i un 85% estudis universitaris fora del Maresme (l'oferta a la comarca és força limitada). El curs 2018-19 només el 3,6% de l'alumnat d'ESO era d'origen estranger.

Finalment, pel que fa a les projeccions poblacionals de les que disposem actualment, cal dir que només es poden contemplar els escenaris mitjà i alt, donat que l'escenari baix ja s'ha superat al 2023, tal i com mostra el Gràfic inferior. De cara al 2030, Alella podria tenir entre 10.792 i 11.583 habitants.

Gràfic 6. Població projectada per escenaris a Alella (2021-2041)

Font: Idescat. Projeccions de població municipal (base padró 2021)

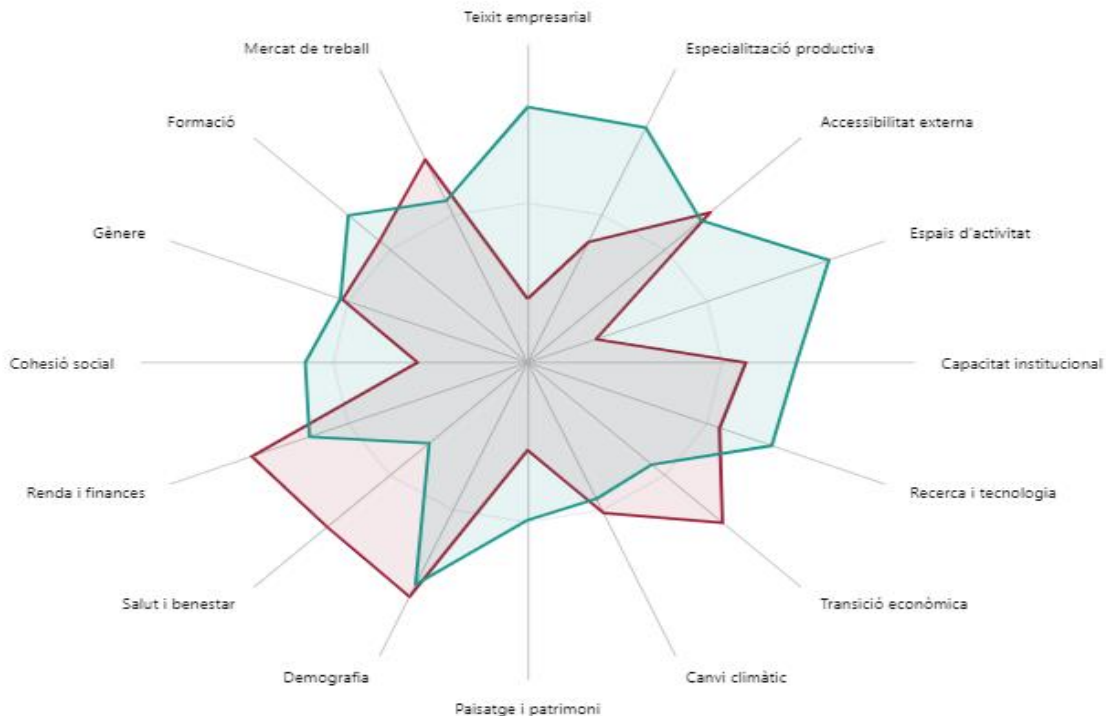
¹⁷ Consultable a <https://alella.cat/plalocaljoventut>

3. Les característiques socioeconòmiques

Per analitzar la realitat d'Alella a nivell socioeconòmic des de la perspectiva integral de desenvolupament econòmic local, es compta amb el Perfil territorial de la Mesura DEL de Diputació de Barcelona, actualitzada amb dades de 2023¹⁸. Es tracta d'un recull d'indicadors que es mostren per al conjunt de municipis de Catalunya i també comparats per àmbits territorials. Cada municipi té un gràfic d'aranya que compara i sintetitza diversos indicadors, que permeten identificar el nivell de desenvolupament econòmic local del municipi en relació al conjunt de municipis catalans, possibilitant fer comparacions amb el seu entorn (comarca, província o zones properes).

En el cas d'Alella, s'han fet dues comparacions. El Gràfic 7 mostra els resultats del perfil territorial del municipi (en vermell), comparats amb el conjunt de municipis de la província de Barcelona (en verd). Com s'observa, hi ha àmplies diferències entre la província de Barcelona i Alella, per això s'ha fet una segona comparació només amb els municipis del Baix Maresme (Gràfic 8), amb resultats molt diferents. La comparativa entre el perfil municipal d'Alella (en vermell) i el del conjunt dels municipis del Baix Maresme (en verd) mostra una coincidència en la majoria d'àmbits, a més Alella destaca positivament en Salut i benestar, Transició econòmica i mercat de treball.

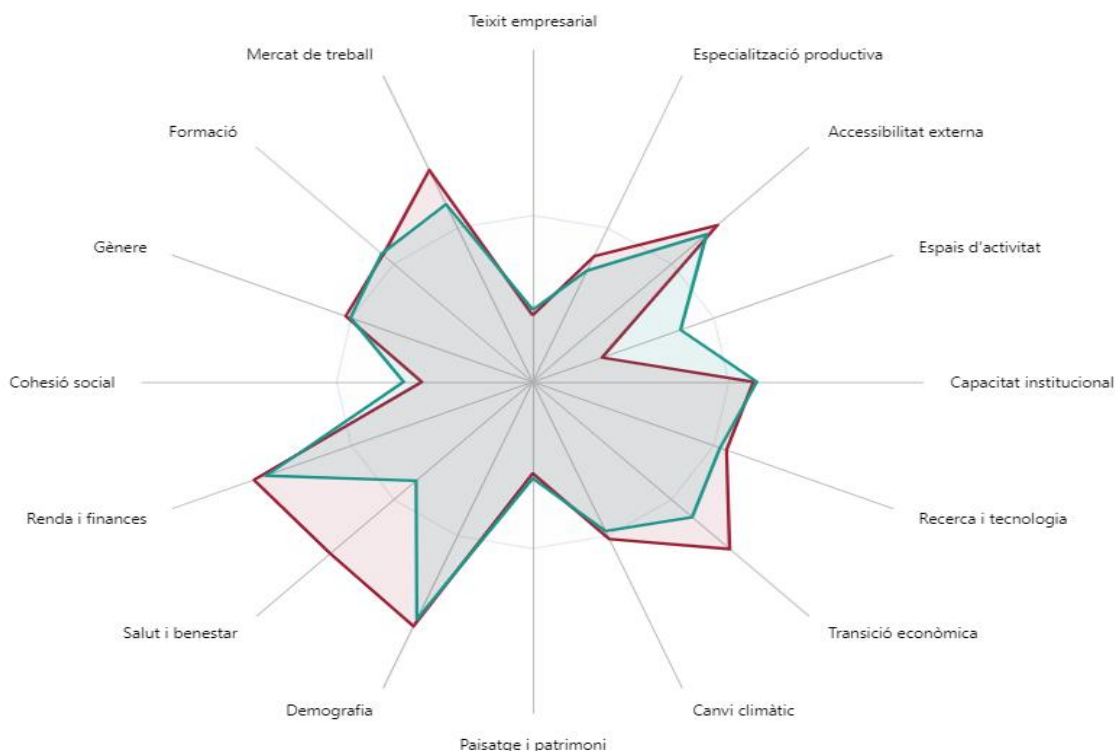
Gràfic 7. Perfil territorial d'Alella i del conjunt de municipis de la província de la Mesura DEL (2023)

Font: Mesura DEL. Programa Hermes - Diputació de Barcelona.

¹⁸ Consultable a <https://www.diba.cat/hg2/mesuraDel.htm>

Gràfic 8. Perfil territorial d'Alella en relació al Baix Maresme de la Mesura DEL (2023)

Font: Mesura DEL. Programa Hermes - Diputació de Barcelona.

En les següents pàgines s'explica amb més detalls cada àmbit de la Mesura DEL. Com s'observa als gràfics, els 6 indicadors en què Alella està en les posicions més elevades a nivell català, són:

- **Demografia**, aquest àmbit mesura el dinamisme en el creixement demogràfic, on és especialment significatiu l'increment de població previst pels propers 10 anys a Alella amb uns valors molt alts. També es valora els nivells de població sobre envellida (de més de 85 anys), en què Alella té valors relativament baixos i el nivell de joves. Es tracta d'unes característiques força similars a d'altres municipis del Baix Maresme. Aquest fenomen pot estar relacionat amb l'atracció del municipi a famílies amb infants, especialment després de la pandèmia i es pot accentuar amb l'ampliació dels propers anys del parc d'habitatges del municipi. Cal tenir molt present aquest indicador, ja que impacta directament en la prestació de serveis municipals, en la pressió sobre els equipaments, així com en les demandes i necessitats de la població també en l'àmbit cultural.
- **Renda i finances**, mesurada a partir de l'anàlisi de la renda de les llars i de la taxa de pobresa. De fet, la renda bruta familiar disponible a Alella és de les més elevades de Catalunya, arribant a 26.800€/habitant al 2022, molt superior a la del Maresme, que era de 18.170€ habitant el mateix any i també a la mitjana de Catalunya. A més la renda per habitant ha crescut un 6,18% entre 2018 i 2022, per tant, és una tendència

en augment. Es tracta d'unes característiques força similars a d'altres municipis del Baix Maresme i més elevada que al conjunt de la província.

- **Salut i benestar**, que mesura la capacitat local per garantir infraestructures per a una vida saludable, per això es tenen en compte els llocs de treball vinculats a la salut i als serveis socials, així com l'oferta d'equipaments esportius i zones verdes. Alella destaca especialment pels seus equipaments esportius i pel nombre de llocs de treball dedicats a la salut i el benestar, com per exemple: residències de persones grans, residències de persones amb discapacitat psíquica... Cal tenir en compte que l'any 2023 es va crear la iniciativa Àgora d'Alella-La Miranda conjuntament entre El Campus Can Ruti, TecnoCampus i l'Ajuntament d'Alella amb l'objectiu de millorar la salut de les persones i vertebrar el territori, amb una aposta estratègica per fer d'Alella un municipi singular en l'àmbit de la salut i el benestar. Aquest és un element singular del municipi en relació al seu entorn més immediat i també en clau de província de Barcelona.
- **Transició econòmica**, mesurada segons l'autoconsum renovable, l'extensió de l'agricultura ecològica i on més destaca Alella, el nombre de vehicles elèctrics o híbrids per cada 1.000 habitants. Això pot estar relacionat amb un nivell de renda elevat i també amb el fet de què la majoria d'habitatges són unifamiliars i de més de 120m², fet que facilita disposar de sistemes de recàrrega de bateries. És un indicador molt superior al de la província.
- **Mercat de treball**, mesurat per la quantitat i qualitat de la feina de les persones treballadores residents, per això calcula la taxa d'ocupació, la taxa d'atur i el nivell de temporalitat dels contractes. Alella destaca per una taxa d'ocupació molt alta, 7 punts superior a la comarca i a Catalunya, així com una taxa d'atur molt reduïda en relació al seu entorn (4,92% a Alella i 9,67% al Maresme, a gener de 2024¹⁹) i es concentra en persones majors de 45 anys. El nivell de contractes temporals també és inferior a la mitjana comarcal.
- **Accessibilitat externa**, que mesura el temps de connexió per carretera i amb transports públics a nuclis importants com a mercats i centres de producció. Com ja s'ha dit la connexió del municipi amb Barcelona, Mataró i d'altres ciutats metropolitanes és molt ràpida, especialment per carretera però també amb transport públic, especialment amb la xarxa d'autobús cap a Barcelona i amb Rodalies Renfe (Estació del Masnou). En termes relatius, Alella està en connectivitat lleugerament per sobre del seu entorn.

En canvi, els cinc indicadors on Alella es situa en els nivells més baixos són:

- **Cohesió social**, que mesura el grau de desigualtat i exclusió social al municipi a través de la diferència de renda entre el 20% més ric i el 20% més pobre i el percentatge de participació a les eleccions locals. Alella, com d'altres municipis del Baix Maresme, destaca per tenir rendes familiars molt elevades, i encara que no hi ha borses de pobresa en la població, això provoca nivells de desigualtat de renda a nivell local importants. Aquest fet es relaciona amb situacions de fragmentació social pel que fa a sectors de la població del municipi amb estils de vida molt diferents i és un element diferenciador del municipi en relació al conjunt de la província.

¹⁹ Observatori DEL. Consell Comarcal Maresme

- **Teixit empresarial**, que mesura la fortalesa de l'entorn empresarial del municipi. Alella, com d'altres municipis del Baix Maresme es caracteritza per ser més residencial que centre de treball, no s'identifiquen grans empreses. El sector dels serveis és el principal però hi ha una diversificació de sectors empresarials considerable degut a la importància del sector vinícola, amb 174 hectàrees llaurades de vinya al 2020 i 7 cellers dins de la Denominació d'Origen Alella. En canvi, el nombre de llocs de treball amb risc de ser automatitzats per la digitalització és força elevat.
- **Espais d'activitats**, valora l'espai destinat a activitat econòmica al municipi, com s'ha dit Alella té un caràcter més residencial que industrial, per això el nombre de metres quadrats dedicats a oficines i indústries és molt més baix que al conjunt de la província.
- **Patrimoni i paisatge**, mesura la percepció del territori per part de població i empreses. Mesurada per la qualitat estètica del paisatge, l'estat de les edificacions i la concentració comercial. El resultat d'Alella és inferior al de la província de Barcelona però similar al d'altres municipis del Baix Maresme. A més, Alella disposa d'un potencial lligat a l'entourisme i a la gastronomia que s'afegeix als més de 400 elements de patrimoni registrats i afavoreix el turisme de proximitat. Tal i com recull el Pla Estratègic de Turisme: *"L'entourisme contribueix a la diferenciació d'Alella com a destinació dins Catalunya i del Maresme. Els elements modernistes vinculats al món del vi són un tret diferencial del producte entourístic. Alella disposa de diferents tipus de cellers que a més ofereixen varietat de propostes turístiques, algunes creatives i diferencials, amb existència de comerços especialitzats en venda de vins DO Alella"*.
- **Especialització productiva**, que mesura la formació de conglomerats d'empreses d'un mateix sector. Malgrat els resultats d'Alella són molt reduïts en relació el conjunt de la província, són força similars a d'altres municipis del Baix Maresme. La particularitat d'Alella com a referent de la DO Alella, el fa un municipi amb una alta especialització productiva.

Finalment, els indicadors on Alella es situa prop de la mitja en:

- **Capacitat institucional**, que mesura els instruments de l'Ajuntament per fer polítiques de promoció econòmica, a través de la recaptació d'impostos i el volum d'inversions per habitant. Malgrat Alella es situa en un terme mig, igual que d'altres municipis del Baix Maresme, al 2022 la inversió per habitant a Alella (274€) és força superior a la mitja comarcal (162€).
- **Formació**, que mesura tant el nivell de formació de la població, que Alella és molt elevat (al 2021 el 51% té estudis superiors, 34% a Catalunya) com l'oferta de cicles formatius de cicle mitjà (CFGM) i superior (CFGS). A l'Institut d'Alella s'ofereix el CFGS de Màrqueting i publicitat en el sector vitivinícola i el CFGM d'Activitats Comercials. A més, A també s'ofereixen dos Programes de Formació Inicial (PFI) del Baix Maresme, un d'Auxiliar d'activitats esportives i l'altre d'Auxiliar de vendes, oficina i atenció al públic.
- **Gènere**, es tracta d'un indicador força similar a d'altres municipis del Baix Maresme, que mesura la paritat de gènere a l'entorn socioeconòmic. Alella presenta una taxa d'ocupació de dones i d'homes força similars, es situa en un terme mig pel que fa a dones directives i en canvi, en uns nivells més baixos pel que fa a la diferenciació de dones i homes per sectors empresarials (segregació horitzontal).

- **Recerca i tecnologia**, mesura l'ocupació amb alta i mitjana tecnologia al municipi, la cobertura de xarxa i el volum de personal investigador. Com a d'altres municipis del Baix Maresme, la cobertura de xarxa és alta però el territori no destaca pel nombre d'empreses d'alta tecnologia i d'investigadors/es en ens públics i privats.
- **Canvi climàtic**, mesura les polítiques clau per a canvis ambientals, relacionats amb els consums d'aigua, la generació de residus no reciclats i l'autoconsum energètic. En aquests àmbits Alella ha millorat de forma continuada però es manté en la mitja catalana, com d'altres municipis del Baix Maresme.

4. Síntesi de les idees clau

A continuació, es remarquen les característiques més importants d'Alella a nivell territorial, poblacional i de desenvolupament local amb una mirada estratègica, a través d'una anàlisi DAFO. També s'identifiquen els principals reptes que s'extreuen de cara al Pla d'Acció Cultural.

ANÀLISI TERRITORIAL I SOCIODEMOGRÀFIC

Fortaleses

- Alella destaca per ser un municipi amb alta qualitat de vida, amb un nivell de renda molt elevat, en un enclavament estratègic, ben connectat amb Barcelona i en un entorn natural de mar i muntanya.
- Té una identitat vitivinícola molt marcada i és un pol d'atracció enoturística i gastronòmica.
- Té una llarga tradició cultural i un patrimoni amb mil anys d'història.
- La taxa d'atur és de les més reduïdes de la comarca i el nivell formatiu molt elevat.

Debilitats

- Alella compta amb 14 sectors on es distribueix la població (barris, urbanitzacions o nuclis). La densitat poblacional és molt baixa, els nivells de renda molt diferenciats i l'ús del vehicle és superior a l'entorn.
- És un municipi de caire més residencial que generador de llocs de treball, sense un teixit empresarial potent.

Oportunitats

- Alella té un dinamisme demogràfic superior a la mitjana, degut a un major creixement migratori. Fa poc ha superat els 10.000 habitants, amb necessitat de nous serveis i equipaments.
- Alella té un major percentatge d'infants i adolescents i també una major proporció de persones majors de 65 anys. Les generacions més nombroses són les d'entre 40 i 54 anys, especialment dones, que els propers anys es jubilaran.
- Hi ha una aposta tant pública com privada per ser un poble referent en la salut i el benestar.

Amenaces

- La manca de cohesió social i d'identitat de poble degut a una població molt dispersa en urbanitzacions, d'origens diversos, i amb una elevada mobilitat cap a d'altres municipis per raó de treball, escola, etc.
- La proximitat de Barcelona com a pol d'atracció cultural molt potent.
- El ràpid creixement poblacional pot dificultar donar resposta des de les institucions als serveis i equipaments que pertoquen a la població, generant descontentament.

Reptes a tenir en compte al PAC

- Preveure els serveis i equipaments necessaris per a una població amb un creixement demogràfic superior a l'entorn.
- Prioritzar la cohesió social i la identitat de poble en les polítiques municipals, també en les de cultura.
- Garantir l'oferta cultural als dos sectors poblacionals més nombrosos: famílies amb infants i adolescents i persones a punt de jubilar-se o ja jubilades.
- Donar resposta a les expectatives culturals d'una població amb un alt nivell educatiu, renda elevada i orígens diversos.
- Desenvolupar el teixit empresarial també en l'àmbit de les indústries i l'emprenedoria cultural.

Capítol 2. Anàlisi del Sistema Cultural d'Alella

Aquest capítol es centra en analitzar els elements més significatius de l'Ecosistema cultural d'Alella. Parteix dels estudis previs realitzats al municipi en l'àmbit de la cultura, amb el suport del CERC com són el Pla d'equipaments culturals d'Alella²⁰ (2011) i el Pla d'usos del nou equipament sociocultural d'Alella²¹ (2017), així com d'informacions facilitades per diferents serveis del CERC (Diputació de Barcelona). Per altra banda, l'Ajuntament ha facilitat molta informació, com memòries de serveis i equipaments municipals i d'altres estudis locals i documents de planificació previs. Finalment, la informació recollida es complementa amb els resultats de les fitxes sobre cada equipament, la consulta ciutadana de febrer de 2024 i els tallers participatius i sessions de treball de març i abril de 2024 i que s'adjunten com a Annex 2 a aquesta Diagnosi.

Abans de desplegar els continguts del capítols, volem remarcar tres idees recollides a través de la **Consulta ciutadana** del PAC:

- A Alella es dona una gran importància a la cultura per a la qualitat de vida, en concret un 8 sobre 10, segons les persones consultades.
- Les principals funcions de la cultura segons les persones que han respost són: *experimentar i ampliar coneixements* (30%), *gaudir fent alguna cosa que m'agrada* (25%) i *créixer a nivell personal i desenvolupar el sentit crític* (24%). Altres funcions de la cultura de tipus més relacionals o terapèutiques són importants per a 1 de cada 10 persones.
- La implicació de la ciutadania que va respondre la Consulta es reparteix a parts iguals entre la participació en activitats de cultura popular i cicle festiu (41%) i l'assistència a la programació cultural (42%).

Aquest capítol s'estructura en cinc apartats, amb la voluntat de fer una fotografia àmplia de la vida cultural i les polítiques culturals d'Alella des del punt de vista, en primer lloc, dels agents que hi intervenen; en segon lloc, dels espais i equipaments; i tercerament, de l'oferta i la programació cultural. Així mateix, en el capítol quart s'analitza el treball transversal i en xarxa en clau local i la comunicació cultural per part dels diferents agents.

²⁰ Consultable a https://www.diba.cat/c/document_library/get_file?uuid=4f6ab00f-e579-4a70-b08b-be927f7f0e3a&groupId=326398

²¹ Consultable a <https://www.diba.cat/documents/326398/1973736/Pla+d%27usos+equipament+sociocultural+Alella+2017/de46fda8-d315-4824-901f-96a3f6008468>

1. El mapa dels agents culturals

Com es recollia al Pla d'equipaments culturals de 2011²², l'Ajuntament d'Alella i el teixit associatiu són els principals agents articuladors de la majoria d'iniciatives i activitats culturals del municipi. Tanmateix, hi ha cada vegada una major presència del sector privat en les dinàmiques culturals del municipi, d'una banda, per l'oferta de formació artística i cultural i d'altra banda, en les propostes més lligades a l'enoturisme, que han augmentat els darrers anys. Sense oblidar tots els i les artistes, creadors/es i professionals de la cultura que viuen, treballen a Alella o estan relacionats amb l'activitat cultural local.

A continuació es fa una anàlisi de l'Ajuntament com a promotor de la cultura local, seguit del teixit associatiu i dels agents privats i d'altres institucions. Finalment, es tracta sobre els diferents tipus de relació entre els agents culturals.

1.1. L'Ajuntament: estructura organitzativa, despesa en cultura i plans estratègics

L'anàlisi del paper que l'Ajuntament d'Alella desenvolupa en l'activitat cultural del municipi se centra en les polítiques i els recursos corresponents a la Regidoria de Cultura i Identitat, que la mateixa Regidora també comparteix amb Turisme. I, en paral·lel, hi ha una altra Regidoria que s'ocupa de Festes, que recau en la primera tinent d'Alcalde, com a responsable de les Regidories de Ciutadania, Gent Gran, Participació i Associacionisme, Festes i Espai Agrari. Per tant, les activitats culturals i el cicle festiu tenen mirades i referents tècnics i polítiques diferents, encara que totes dues regidories es complementen i formen part de l'Àrea de Serveis a les Persones. La Regidoria de Cultura i Identitat s'encarrega principalment de la gestió i la programació regular dels diferents equipaments culturals del municipi, en col·laboració amb les entitats culturals. Mentre la Regidoria de Festes s'encarrega de l'organització de les activitats i esdeveniments festius i de cultura popular que impulsa l'Ajuntament, conjuntament amb el teixit associatiu.

Tal i com es desprèn de l'anàlisi de la realitat sociodemogràfica, treballar la identitat de poble és una prioritat municipal per fomentar aspectes com la cohesió social, el sentiment de pertinença, les dinàmiques comunitàries, etc. El fet que se l'anomeni Regidoria de Cultura i Identitat és perquè s'intenta que les polítiques culturals, juntament amb les polítiques educatives i el cicle festiu, siguin estratègies clau per desenvolupar aquest sentiment identitari.

Pel que fa als recursos humans, l'Ajuntament d'Alella es caracteritza perquè una part important de la plantilla tècnica està contractada com a servei extern. En el cas de la Regidoria de Cultura i Identitat, actualment l'equip està format per 11 persones, sota la direcció política de la Regidora, de les quals 6 són personal propi de l'Ajuntament (Capítol I) i les altres 5 són personal contractat com a serveis externs (Capítol II). L'equip està repartit de la següent manera:

²² Consultable a https://www.diba.cat/c/document_library/get_file?uuid=4f6ab00f-e579-4a70-b08b-be927f7f0e3a&groupId=326398

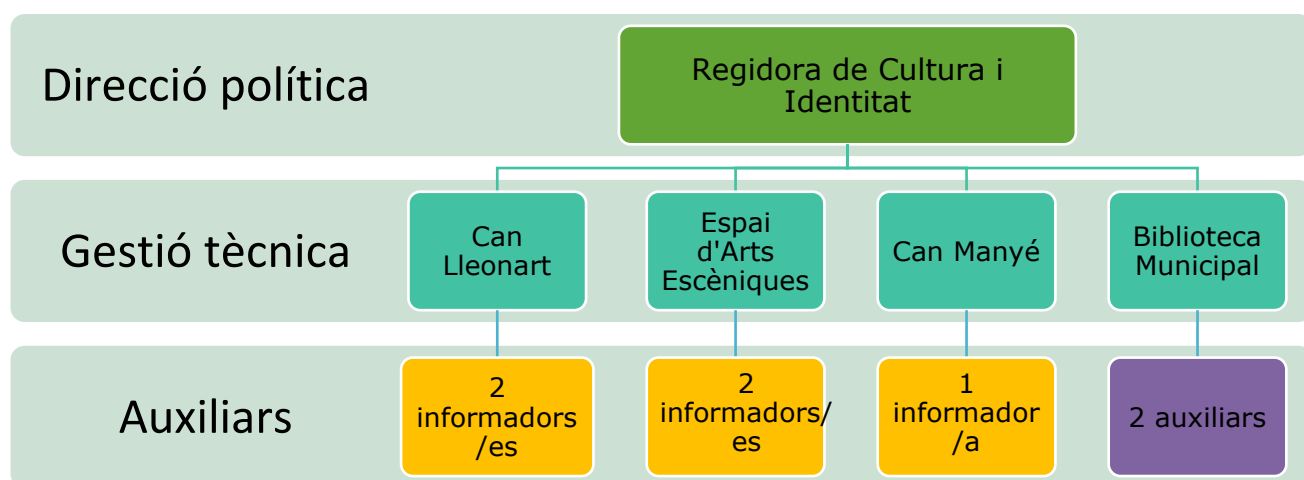
- **Personal propi:** 4 Responsables tècniques, una per a cada equipament cultural (Can Leonart Centre Cultural, Biblioteca Municipal, Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella i Can Manyé, Espai d'art i creació). A més, la Biblioteca té dues auxiliars de biblioteconomia que formen part del cos tècnic de l'Ajuntament.

Malgrat això, a la Biblioteca, els recursos humans els darrers anys s'han vist alterats per la manca d'una de les dues figures de tècnic/a auxiliar de biblioteca previstes, que ha provocat més dies de tancament del servei, sobretot a l'estiu i ha afectat en la gestió interna i en la programació d'activitats.

- **Personal extern:** Can Leonart compta amb dues auxiliars administratives (una a 24h/setmanals i l'altra a 37,5h/setmanals), Can Manyé té un personal de sala i l'Espai d'Arts Escèniques compta amb una auxiliar administrativa i una de suport. Tot el personal extern té categoria Informador/a. Can Leonart (24h/set; 37,5h/set; Espai Arts Escèniques 30h/set; 37,5h/set; Can Manyé 25h/set. Aquesta externalització es fa a través d'una licitació per 3 anys (1 any més dos més de pròrroga, que actualment fa l'empresa Estudi 6).

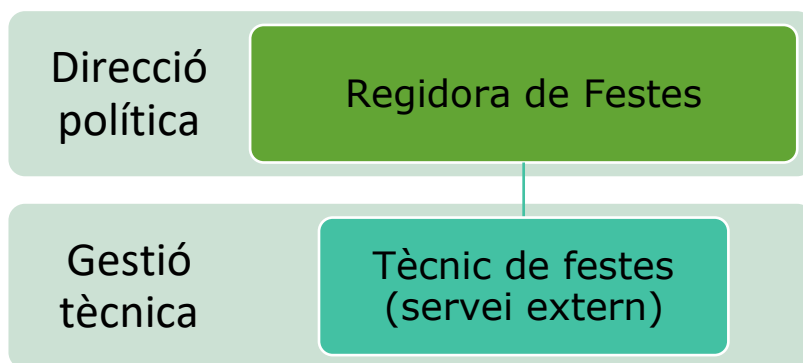
Per tant, tal i com mostra la següent il·lustració, les figures d'auxiliars de 3 dels 4 equipaments formen part de serveis externs. Cal dir que no hi ha una figura tècnica coordinadora del servei de Cultura però en canvi es tracta d'un equip tècnic ampli, en comparació amb l'equip tècnic d'altres serveis. La Regidoria de Festes, encarregada del calendari festiu només té una figura tècnica referent i és un servei extern, sense cap tècnic/a auxiliar de suport propi. Però està regulat als plecs de la licitació una clàusula de vinculació i suport entre el personal de festes i el de cultura. Finalment, no hi ha cap figura tècnica estable referent de patrimoni a nivell municipal, malgrat es contracta un servei extern ocasional des del Servei d'Urbanisme i des de Turisme també es fan tasques lligades a patrimoni.

Il·lustració 3. Organigrama de la Regidoria de Cultura i Identitat de l'Ajuntament d'Alella

Font: Elaboració pròpia

Il·lustració 4. Organigrama de la Regidoria de Festes de l'Ajuntament d'Alella

Font: Elaboració pròpia

Tot i que Alella no participa en el Cercles de Comparació Intermunicipals de Serveis Culturals de la Diputació de Barcelona, s'ha comparat els indicadors dels 5 municipis d'una franja poblacional similar a Alella (de 10.000 a 30.000) que hi participen²³. La comparació mostra que Alella té dotació de personal tècnic fixe i internalitzat en l'àmbit cultural en la línia de la resta de municipis, en canvi, el nivell d'externalització és molt elevat i també hi ha presència de dones en tots els nivells.

Taula 2. Comparativa entre Alella i la mitjana de municipis d'entre 10.000 i 30.000 habitants que participen als Cercles de Comparació Intermunicipal (2022)

Indicador	Situació d'Alella	Mitjana de municipis d'entre 10.000 i 30.000 habitants
Personal de l'àrea de cultura de l'ajuntament per cada 10.000 habitants ²⁴	6	6
% de personal externalitzat (capítol 2) sobre el total de personal de l'àrea de cultura	45%	3%
% personal de l'àrea de cultura de l'ajuntament (6) sobre el total del personal municipal (66)	9%	5%
% de dones sobre el total de personal municipal de l'àrea de cultura	100%	64%
% de dones sobre el total de personal externalitzat (capítol 2) de l'àrea de cultura	100%	50%

²³ Els municipis són: Palau-solità i Plegamans (14.911), Montornès del Vallès (16.707), Santa Perpètua de Mogoda (25.930), Molins de Rei (26.242) i Premià de Mar (28.518).

²⁴ Nombre de persones que treballen a l'Àrea de cultura de l'ajuntament. Total de treballadors/es en plantilla a l'Àrea de cultura equivalent a jornada completa d'acord amb el temps de treball efectiu. No inclou els/les treballadors/es contractades a través del Capítol II (externalització de serveis) amb contractes menors de jornada completa.

% de dones comandaments/total de comandaments de l'àrea de cultura	100%	67%
--	------	-----

Font: Elaboració pròpia a partir de Cercles de Comparació Intermunicipal dels Serveis Culturals

A més, cal tenir present que hi ha d'altres regidories i àrees del consistori que també desenvolupen activitats culturals, com són la Regidoria d'Educació que impulsa la Coral Municipal o l'Escola Municipal de Dansa, amb col·laboració de l'Espai d'Arts Escèniques, però també la Regidoria de Joventut des de l'Àgora – Espai Jove, Gent Gran a través del Casal de Can Gaza i d'altres espais i programes..., i moltes d'altres àrees com Turisme, que porten a terme iniciatives que tenen un rerefons cultural o que es realitzen amb la col·laboració dels agents culturals del municipi.

Per dimensionar la promoció de la cultura des de l'Ajuntament, cal analitzar la despesa en cultura del consistori, tant en valors absoluts com en valors relatius sobre el pressupost municipal total. L'anàlisi de l'evolució del pressupost de la Regidoria de Cultura i Identitat en la darrera dècada està marcat per la construcció de l'Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella, inaugurat al 2019 i per la COVID especialment entre els anys 2020 i 2021.

Les xifres de la següent taula mostren que el pressupost en cultura ha augmentat un 61% entre 2012 i 2022, amb pics molt forts entre 2015 i 2019, en el marc de la construcció del nou equipament escenicomusical. El pressupost en Cultura es va quasi doblar el 2015 respecte a l'any anterior. El 2016 va baixar una mica però es va mantenir alt i el 2017 es incrementar en 1 milió i mig d'euros respecte l'any anterior. El 2018 va baixar un milió d'euros i el 2019 es va tornar a incrementar en mig milió d'euros més. En la darrera dècada el pressupost en cultura ha significat de mitjana el 10% del pressupost municipal, i des de 2020 està estable sobre el 8%, però havent arribat al 21,6% el 2017. Com es veurà més endavant, al voltant del 25% del pressupost en cultura d'aquests anys pertany a inversions.

Taula 3. Pressupost municipal de cultura sobre el total de l'Ajuntament. Alella. Anys 2012-2022

Any	Pressupost Cultura	Pressupost Ajuntament	% Cultura
2012	709.090,2 €	10.157.941,3 €	7,0%
2013	708.773,9 €	10.861.960,5 €	6,5%
2014	822.454,0 €	11.384.991,7 €	7,2%
2015	1.479.004,6 €	13.396.895,7 €	11,0%
2016	1.225.408,5 €	11.281.919,6 €	10,9%
2017	2.762.492,1 €	12.769.760,5 €	21,6%
2018	1.718.758,6 €	13.046.617,1 €	13,2%
2019	2.251.475,1 €	13.904.792,3 €	16,2%

2020	990.774,0 €	12.305.108,2 €	8,1%
2021	986.521,2 €	11.852.295,6 €	8,3%
2022	1.141.297,0 €	13.153.223,6 €	8,7%

Font: elaboració del CERC a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM), Àrea d'Hisenda i Recursos Interns, Direcció de Serveis de Planificació Econòmica de l'Àrea de Presidència de la Diputació de Barcelona.

Comparant aquestes dades amb la mitjana de la inversió en cultura dels 20 municipis de mida similar a Alella (de 9.000 a 11.000 habitants) de la Província de Barcelona²⁵, observem que la despesa d'Alella en cultura és superior. A continuació es mostra la comparació del pressupost de cultura entre municipis per proporció del pressupost municipal i per habitant. Com s'ha dit, cal tenir en compte, que es comptabilitza la inversió en el nou equipament escènic musical en el pressupost, sense la qual els nivells de despesa sobre el total i per habitant s'aproximen molt més als de municipis de mida similar a Alella.

Taula 4. Alella i municipis del tram de població comprès entre 9.000 i 11.000 habitants. Comparativa pressupostària 2020-2022

Any	% Cultura Ajuntaments 9.000-11.000 hab.	% Cultura Alella	Despesa Cultura/hab. Ajuntaments 9.000-11.000 hab.	Despesa Cultura/hab. Alella
2020	6,3%	8,1%	71,3€	100€
2021	6,8%	8,3%	99,1€	99,1€
2022	6,8%	8,7%	84,6€	113,2€

Font: elaboració del CERC a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM), Àrea d'Hisenda i Recursos Interns, Direcció de Serveis de Planificació Econòmica de l'Àrea de Presidència de la Diputació de Barcelona.

Finalment, es fa la comparació amb la mitjana dels mateixos 20 municipis per capítols del pressupost municipal i per tipus de despesa (taula següent), fet que mostra a Alella una menor despesa en personal propi (Capítol I), tal i com s'ha comentat prèviament. En el cas de la Regidoria de Cultura i Identitat aquest percentatge és lleugerament menor que al conjunt de l'Ajuntament, per tant, hi ha una major despesa en personal tècnic extern a través del Capítol II. A més, en aquest capítol s'inclou el manteniment i subministraments d'equipaments i activitat cultural realitzada per l'Ajuntament. L'altre capítol on Alella destaca és el Capítol VI que pertany a les inversions reals fetes en aquests anys, especialment en la construcció de l'Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella. Per contra, el Capítol IV de transferències corrents és inferior al de l'entorn. Això s'explica perquè les

²⁵ Els 20 municipis són: Alella, Ametlla del Vallès, Arenys de Munt, Bigues i Riells, Cervelló, Llinars del Vallès, Masquefa, Matadepera, Palafròls, Premià de Dalt, La Roca, Sant Fruitós del Bages, Sant Vicenç de Castellet, Sant Joan de Vilatorrada, Santa Maria de Palautordera, Santa Margarida de Montbui, Sentmenat, Tiana i Vilassar de Dalt.

subvencions a entitats, tant culturals com d'altres àmbits, es gestionen des de la Regidoria de Participació i Associacionisme, per tant no s'inclouen al pressupost de la Regidoria de Cultura i Identitat.

Per agrupacions de despeses, les despeses corrents (especialment en personal i activitat) són majoritàries però lleugerament més baixes en termes relatius que a d'altres ajuntaments de mida similar. En canvi, les despeses de capital són més elevades, especialment per les inversions en l'equipament ja comentades.

Taula 5. Alella i municipis del tram de població entre 9.000 i 11.000 habitants. Mitjana del període 2019-2022

Any	Cultura Alella	Total Ajuntament	Cultura Ajuntaments 9.000-11.000 hab.	Total Ajuntaments 9.000-11.000 hab
Capítol I	20,2%	30,7%	34,3%	36,2%
Capítol II	53,8%	50,4%	39,3%	36,1%
Capítol III	0,0%	0,2%	0,0%	0,3%
Capítol IV	0,1%	5,0%	7,5%	7,3%
Capítol VI	25,9%	10,8%	18,5%	14,3%
Capítol VII	0,0%	0,0%	0,5%	0,8%
Capítol VIII	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
Capítol IX	0,0%	2,9%	0,0%	4,8%
Desp. Corrent (Cap. .I, II, IV)	74,14%	86,30%	81,07%	79,85%
Desp.de capital (Cap.VI, VII)	25,86%	10,79%	18,93%	15,15%
Desp. financera (Cap. VIII, IX)	0,00%	2,91%	0,00%	5,00%

Font: elaboració del CERC a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM), Àrea d'Hisenda i Recursos Interns, Direcció de Serveis de Planificació Econòmica de l'Àrea de Presidència de la Diputació de Barcelona.

A més dels recursos econòmics i humans que inverteix l'Ajuntament en les polítiques culturals, també cal tenir en compte quins són els compromisos polítics assumits pel consistori. Segons el **Pla d'Actuació Municipal 2024-2027**²⁶, aprovat a desembre de 2023 i que resumeix els compromisos del mandat en 166 accions, en l'àmbit de la cultura s'impulsaran les següents 8 accions, organitzades en dos objectius:

²⁶ Consultable a <https://alella.cat/PAM>

TREBALLAREM PERQUÈ ALELLA TINGUI TOTES LES EINES CULTURALS NECESSÀRIES PER PODER GAUDIR I VIURE DE LA CULTURA AL 100%.

- *Convertir Can Lleonart en un punt d'assessorament per fomentar l'accessibilitat i coneixement dels recursos per a l'ús lingüístic de la llengua catalana.*
- *Donar suport a la cultura popular i tradicional catalana donant-hi protagonisme en les programacions de festes i activitats alellenques.*
- *Dotar-nos d'un Pla d'Acció Cultural per planificar i coordinar la transversalitat de les polítiques culturals.*
- *Engegar un projecte de recopilació i reconeixement de la memòria històrica i les històries de vida de la gent d'Alella, amb la col·laboració ciutadana, perquè pugui arribar a ser consultable en un futur.*

POTENCIAR CAN MANYÉ, LA BIBLIOTECA FERRER I GUÀRDIA, CAN LLEONART I L'ESPAI D'ARTS ESCÈNIQUES "CASAL D'ALELLA", TREBALLANT PER L'EXCEL·LÈNCIA EN LA SEVA QUALITAT.

- *Ampliar els espais disponibles per a la programació formativa de Can Lleonart.*
- *Avançar en la redacció del projecte de la nova biblioteca municipal.*
- *Continuar promocionant la producció artística local a través de la programació dels equipaments municipals, com a mínim amb una producció local a l'any.*
- *Impulsar la vinculació de Can Manyé amb Educació i Joventut al voltant de l'art, la creativitat i la poesia.*

Com s'ha comentat a l'inici de la Diagnosi, són molts els plans i projectes estratègics a nivell municipal que tenen implicacions amb les polítiques culturals, més enllà del *Pla d'equipaments culturals de 2011*. En tots ells s'inclouen objectius i accions que tenen relació amb la cultura, la identitat, el teixit associatiu cultural o els equipaments i que el PAC recollirà en coherència amb la resta de planificacions locals:

- **Pla Local d'Educació 2023-2027**²⁷, que té entre els seus objectius generals "Conèixer i potenciar la vessant educativa de la cultura i l'esport" i es compromet a fer més "activitats de cultura popular als projectes educatius" per tal d'afavorir el coneixement i vinculació amb l'entorn per estimular el sentiment de pertinença i participació. En relació a adolescents i joves, el Pla acorda endegar "Accions que connectin amb referents que promoguin la identitat territorial, que posin en valor el patrimoni cultural, natural i humà d'Alella per a un major arrelament i fomentar la seva conservació". Així mateix, el Pla aposta per impulsar més "projectes educatius o culturals entre centres educatius".
- **Pla Local d'Adolescència i Joventut 2022-2025**²⁸. En la Diagnosi d'aquest Pla es detecta que els darrers anys s'ha accentuat una tendència anterior a la Covid-19 per part d'adolescents i joves: la reducció del consum de l'oferta cultural presencial i de pagament, i l'augment del consum de continguts online i gratuïts, així com videojocs online. Per això el Pla situa entre els seus reptes "Potenciar una oferta cultural de qualitat lligada a les tendències d'adolescents i joves" i com a estratègies s'acorda el "desenvolupament d'una programació cultural i d'oci i

²⁷ Consultable a <https://alella.cat/pagina.php?id=19510>

²⁸ Consultable a <https://alella.cat/plalocaljoventut>

lleure orientada als joves” amb accions de continuïtat com: la Mostra d’Art Jove a Can Manyé; la base de dades de capacitats educatives i culturals diverses; els preus reduïts a l’Espai d’Arts Escèniques; Activitats a Espais de Poesia; la Programació cultural i el Suport a les iniciatives d’adolescents i joves. Però també s’introdueixen noves accions com són: la intervenció d’adolescents i joves en la definició de la programació cultural; la promoció i difusió de les activitats culturals que s’ofereixen pel públic diana; i el Carnet Jove local.

- **Pla Estratègic de Turisme d’Alella 2021-2025**²⁹ té entre els seus objectius estratègics “Posicionar Alella com una destinació amb una proposta cultural de qualitat”. Entre les accions previstes hi ha “Millora del producte cultura: Gamificació de la Ruta Alella 1.000 anys d’Història; Creació d’una agenda cultural amb propostes culturals dirigides al turisme familiar durant tot l’any; Destacar els valors singulars i competitiu d’Alella a partir de figures il·lustres locals”.
- **Pla director de participació 2021-2023**³⁰ determina com serà la comunicació i treball transversal intern dins de l’Ajuntament i la comunicació externa cap a al ciutadania. També es defineixen quins són els criteris bàsics dels espais de participació municipals i dels processos participatius.
- **Planejament urbanístic**³¹: El Pla d’Ordenació Urbanística Municipal³² (POUM) aprovat l’any 2014 preveu diferents zones de creixement del municipi, on s’inclouen reserves de sòl per a la construcció d’equipaments, entre d’altres usos, culturals. Concretament es preveu la construcció d’una futura biblioteca a la Fàbrica de Pintures del Torrent Vallbona, malgrat actualment aquesta ubicació s’ha replantejat i s’està cercant d’altres ubicacions. Així mateix, els darrers anys s’hi ha fet Modificacions puntuals, Plans parcials, Plans especials que tenen implicació tant en el creixement residencial d’Alella com en l’oferta d’espais per a equipaments.

Així mateix, cal destacar diferents estudis sobre aspectes dels equipaments, el patrimoni i la cultura popular que es comenten més endavant, com són:

- Pla d’usos del nou equipament sociocultural d’Alella (2017) ³³
- Biblioteca d’Alella. Programa Funcional (Diputació de Barcelona 2023)
- Mapa del patrimoni cultural i natural d’Alella (2011)³⁴
- Diagnosi participativa sobre la identitat de la Festa Major d’Alella (2021)³⁵

²⁹ Consultable a <https://alella.cat/document.php?id=16304>

³⁰ Consultable a <https://alella.cat/document.php?id=13278>

³¹ Consultable a <https://alella.cat/document.php?id=4871>

³² https://alella.cat/ARXIUS/2010_2015/2014/POUM2014/I_1_diagnosi_urb.pdf

³³ Consultable a

<https://www.diba.cat/documents/326398/1973736/Pla+d%27usos+equipament+sociocultural+Alella+2017/de46fda8-d315-4824-901f-96a3f6008468>

³⁴ Consultable a <https://alella.cat/mapapatrimonicultural> i Memòria a

<https://patrimonicultural.diba.cat/sites/default/files/mapes/grups/adjunts/08003.pdf>

³⁵ Consultable a

https://decidim.diba.cat/uploads/decidim/attachment/file/2653/INFORME_Diagnosi_Festa_Major_Alella_2021.pdf

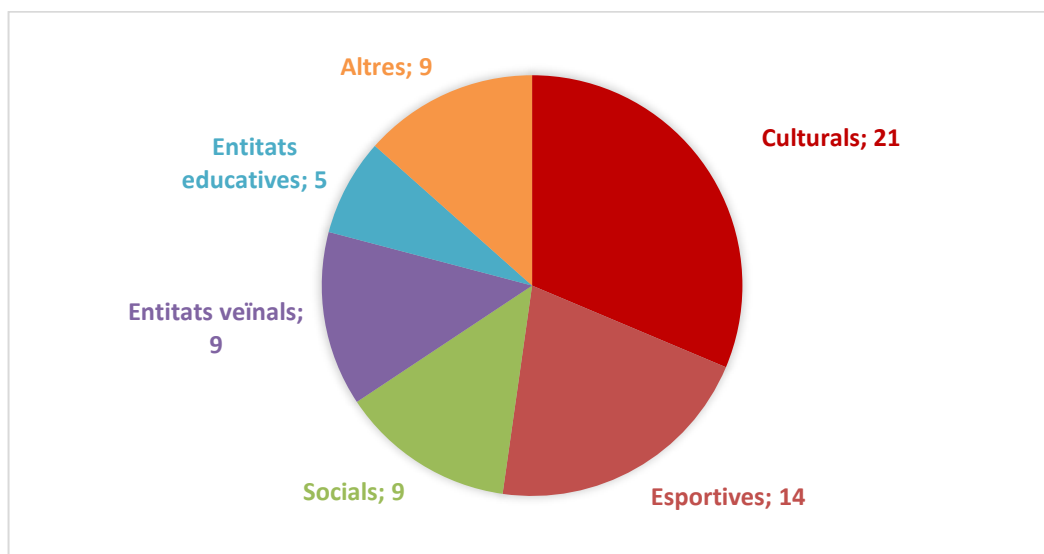
Pel que fa a les valoracions recollides, segons els agents culturals es considera molt positiva l'aposta, la valoració i la inversió en cultura que realitza l'Ajuntament d'Alella, i això es fa visible en les activitats culturals que es programen.

A la Consulta ciutadana del PAC (Annex 1) es valoren diferents aspectes relacionats amb les dinàmiques dels agents culturals d'Alella i amb el suport a la cultura a través de les polítiques municipals (suport a la creació, a la formació, a les entitats...). Les valoracions oscil·len entre el 5,8 i el 6,3. La complementarietat entre l'oferta cultural d'entitats i Ajuntament és l'aspecte millor valorat i el suport municipal a la creació i producció artística és el que menys.

1.2. Les entitats culturals

Segons el Registre Municipal d'Associacions i Col·lectius d'Alella a desembre de 2023, el municipi compta amb 11 col·lectius³⁶ registrats i 57 entitats registrades en diversos àmbits (no només culturals). Per tipologia, al Registre no s'identifiquen les culturals (apareixen com a generals), però a través d'un treball tècnic s'acorda la següent classificació.

Gràfic 9 Entitats i col·lectius registrats a Alella per tipologia (2023)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament d'Alella

³⁶ El "Reglament del registre municipal de les associacions i col·lectius d'Alella" Consultable a <https://bop.diba.cat/anuncis/antic/022020012232> es defineix el col·lectius com a: grup compostat per un mínim de sis persones, de les quals un mínim del 50% estan empadronades a Alella, que: no està constituït legalment, comparteix una estructura organitzativa i uns objectius concrets, desenvolupa una activitat al municipi i té un funcionament democràtic i obert.

Taula 6. Entitats i col·lectius registrats a Alella per tipologia (2023)

Tipus d'entitat	Nombre	% sobre el total
Culturals	21	31%
Esportives	14	21%
Socials	9	13%
Entitats veïnals	9	13%
Entitats educatives	5	7%
Altres	9	13%
Total	67	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament d'Alella

Cal tenir en compte que els registres administratius no recullen adequadament el nivell d'associacionisme, donat que sovint hi ha registrades entitats inactives, o classificades amb criteris poc rellevants des d'un punt de vista cultural, i d'altres que són actives però encara no estan registrades. Tot i això, assumint que aquestes són característiques comunes als registres d'altres municipis, serveix en termes comparatius per valorar l'estat de l'associacionisme cultural a Alella en comparació amb l'entorn.

Comparant de nou Alella amb els 5 municipis d'una franja poblacional similar (de 10.000 a 30.000) que participen als Cercles de Comparació Intermunicipals de Serveis Culturals de la Diputació de Barcelona, destaca un major nombre d'entitats culturals per 10.000 habitants i també una major proporció d'entitats culturals sobre el total. Així mateix, 13 entitats culturals i 2 d'educatives participen al cicle festiu i festivals, una proporció molt similar a la mitjana.

Taula 7. Comparativa entre amb la mitjana de municipis d'entre 10.000 i 30.000 habitants que participen als Cercles de Comparació Intermunicipal i Alella (2022)

Indicador	Situació d'Alella	Mitjana de municipis d'entre 10.000 i 30.000 habitants
Nombre d'entitats culturals del municipi per cada 10.000 habitants	21	17
% d'entitats culturals del municipi sobre total d'entitats del municipi	31%	22%
% d'entitats culturals que participen al Cicle festiu i Festivals municipals	65%	67%

Font: Elaboració pròpia a partir de Cercles de Comparació Intermunicipal dels Serveis Culturals

Per tal d'analitzar el paper que aquestes entitats i col·lectius culturals desenvolupen en la dinàmica cultural del municipi, s'actualitza l'agrupació feta al Pla d'equipaments culturals 2011, per característiques comunes. S'incorpora a l'anàlisi una valoració del dinamisme de l'entitat i una descripció de les seves principals activitats. Per a cada entitat s'identifica, l'espai web o xarxa social per ampliar la informació recollida.

S'inclou a la Taula següent algunes entitats actives i no registrades, i d'altres classificades com a educatives però que fan també una funció cultural o de cultura popular a través de les seves activitats.

Taula 8. Entitats i col·lectius culturals registrats a Alella per subtemes (2023)

Subtema	Entitat o col·lectiu	Dinamisme			Principals activitats
		Alt	Mig	Baix	
Caràcter sociocultural	Casal d'Alella https://casaldalella.cat/	X			Entitat creada al 1970, que es reforça a partir de 2019 amb l'Espai d'Arts Escèniques, on té el local social. Fa molta programació cultural i té seccions artístiques i culturals, com Música en directe, fotografia, teatre... tant a l'espai social com a l'EAE
	Associació Gent Gran d'Alella https://alella.cat/activitatsgentgran	X			Amb més de 800 socis/es, organitzen les activitats per a gent gran al Casal de Can Gaza, en col·laboració amb l'Ajuntament i suport econòmic extern.
	La Tribu Feminista (col·lectiu) https://www.instagram.com/latribufeminista/		X		Col·lectiu feminista no mixt que participa en activitats del cycle festiu (Santa Madrona) i programa activitat cultural
	Associació Cultural Revista Alella https://www.revistaalella.cat/	X			Entitat creada al 1960 com a revista independent local en paper i online.
	Chascar			X	Creada al 2017, organitza un concurs Sàpiens per recaptar fons contra el càncer infantil.
	Lleure Alella https://www.instagram.com/esplaiguaital/	X			Esplai Guaita'l, creat al 2011 i amb seu a les Antigues Escoles Fabra, fa activitat regular per a infants i adolescents i participa al cycle festiu (Nadal, Festa Major...)
	Associació de Dones Montserrat Roig d'Alella		X		Creada al 1995, fan activitats culturals i formatives i participen puntualment al cycle festiu
Cultura tradicional i popular	Agrupació Sardanista Alella		X		Creada al 1991, impulsen una programació anual de trobades sardanistes a la Plaça de l'Ajuntament o Plaça Antoni Pujades.
	Associació Trabucaires del Vi d'Alella https://www.facebook.com/trabucairesdelvi/		X		Creada al 2012, participen al calendari festiu (els Tres Tombs, Festa Major, la Verema)
	Colla de Gegants, Capgrossos i Grallers d'Alella https://www.facebook.com/gegantsalella/		X		Creada al 1980, participen amb els gegants Feliu, la Madrona, la Facunda i tot el seguici de capgrossos a les activitats de cycle festiu (Festa Major, la Verema...)
	Associació Juvenil Timbalers del Most d'Alella https://alellaop.wixsite.com/timbalers-del-most	X			Banda de percussió formada per adolescents de l'institut d'Alella majoritàriament, on es formen els futurs Timbalers del Vi d'Alella.

					Participen a la majoria de les activitats de cycle festiu (Cavalcada de Reis, Carnestoltes, Santa Madrona Festa Major, la Verema)	
Cultura tradicional i popular	Diablers i Timbalers del Vi d'Alella https://www.instagram.com/diablersdelvidalella/	x			Amb més de 40 anys d'història, participen a la majoria de les activitats de cycle festiu (Cavalcada de Reis, Carnestoltes, Santa Madrona, Sant Jordi, Festa Major, la Verema...)	
	Timbalers de La Serreta (comissió dins entitat educativa) https://afalaserreta.wordpress.com/timbalers-de-la-serreta/	x			Dins de l'AFA de l'Escola La Serreta, és una Banda de percussió formada per famílies i infants de 3 a 12 anys d'Alella, principalment de la mateixa escola. Participen a la majoria de les activitats de cycle festiu (Cavalcada de Reis, Carnestoltes, Santa Madrona, Festa Major, la Verema).	
Caràcter divulgatiu	Agrupació d'Astronomia d'Alella		x		Fa observacions al llarg de l'any i diverses activitats divulgatives a través de l'observatori que disposen a la Masia de Can Magarola, cedit per la Universitat de Barcelona. Actualment les deficiències de l'equipament dificulten la seva activitat.	
	Dones Solidàries d'Alella			x	Actualment pràcticament sense activitat	
	Òminum Cultural		x		Emmarcada dins de la secció comarcal, organitza activitats de promoció de la llengua i la cultura catalana.	
	Cercle Filatèlic Bíblic https://cfbiblic.com/			x	Entitat que promou la difusió de segells, sobres i quaderns de contingut catòlic. Fan exposicions puntuals arreu de Catalunya	
	Aprenem d'Alella (col·lectiu)		x		Col·lectiu que promou uns espais d'intercanvi lingüístic lliure a Can Leonart	
	Cerquem les Arrels, Centre de Recerca Històrica d'Alella https://cerquemlesarrels.blogspot.com/				x	Col·lectiu de recerca i divulgació històrica, que des de 1996 que s'ha centrat, en la recuperació de la memòria oral d'avis/es d'Alella. Entitat no registrada a l'Ajuntament però activa.
Caràcter artístic	Coral Polifònica Joia d'Alella https://www.coraljoia.es/	x			Entitat històrica i molt consolidada, fan concerts i actuen per festes. Assagen a Can Leonart.	
	Amics del Teatre d'Alella	x			De nova creació arran de l'Espai d'Arts Escèniques	
	Associació d'Amics de Músics en Residència d'Alella https://www.musicssenresidencia.com	x	x		Entitat que organitza des de 2011 un festival de música de cambra a partir de la gestió de residències artístiques a Alella de joves músics, que s'organitzen amb col·laboració de l'EAE.	
	Asociación Ruso sin Fronteras			x	Fan formació en llengua i cultura russa per a infants de famílies russes, es troben a Can Leonart	
	Cor de Rock d'Alella (col·lectiu)	x			Iniciat al 2022, sota l'impuls del Casal d'Alella, amplia l'oferta de cant coral a joves i adults.	

	<p>AFA Escola Fabra https://ampafabra.weebly.com/extraescolars.html</p> <p>AFA Escola La Serreta https://afalaserreta.wordpress.com/proiectes-musicals/</p>	x		<p>Entitats educatives que ofereixen a infants de 3 a 12 anys activitats culturals i artística extraescolar al migdia i tarda. En relació a la música, en col·laboració amb l'Escola de Música Ressó (Escola Fabra) i amb un projecte musical propi (Escola La Serreta), que actuen a l'EAE</p>
--	--	---	--	---

Tal i com es recull al Pla Local d'Adolescència i Joventut d'Alella, les tres entitats juvenils que hi ha a Alella són: Diablers del Vi d'Alella, Esplai Guaita'l i Timbalers del Most. En el marc del Suport a les entitats juvenils s'han fet activitats de formació, seguiment i trobada amb les entitats. Darrerament, s'ha creat el col·lectiu La Tribu Feminista amb presència important de dones joves.

Des de l'equip tècnic de l'Ajuntament es considera que les entitats tenen un paper rellevant en l'elaboració de la programació cultural, especialment en el que fa referència a les activitats festives i de cultura popular. L'Ajuntament valora la seva participació activa i les seves aportacions en aquest sentit. Però cal reconèixer que les entitats funcionen principalment amb voluntariat, la qual cosa implica tenir en compte les seves limitacions i necessitats. A nivell tècnic i també associatiu es considera necessari establir rols clars entre les entitats i l'Ajuntament, definint les responsabilitats i el suport proporcionat per cadascun especialment en relació a l'organització d'activitats del cycle festiu. Això inclou replantejar el rol facilitador de l'Ajuntament i promoure una major autonomia de les entitats.

Segons les entitats culturals consultades, aquestes tenen interès en participar en la vida comunitària i se senten escoltades per l'Ajuntament però els hi falten espais de trobada horitzontals, sense l'Ajuntament i tenir l'oportunitat d'organitzar actes conjunts, més enllà de les col·laboracions puntuals per enriquir les activitats de cada entitat. Hi ha la percepció de què l'Ajuntament dirigeix molt el cycle festiu i les programacions, i manca una major flexibilitat sobre en què i com poden participar les entitats. Segons algunes entitats, es demana massa planificació d'activitats i hi ha poca llibertat per incidir en les festes populars. D'altra banda, s'entén que això és per evitar possibles solapaments d'activitats i el fet que les entitats estiguin formades per voluntariat amb poc temps per coordinar-se amb d'altres entitats, i ja va bé que l'Ajuntament organitzi i lideri en les activitats de poble.

Segons el personal tècnic local, malgrat la dependència mútua entre les entitats i l'Ajuntament, és essencial establir un objectiu o mirada comuna en la programació cultural conjunta entre els diferents agents culturals (per exemple, perspectiva de gènere, mirada intercultural, inclusiva...). Això implica incorporar una visió comunitària des de les entitats, tenint en compte l'impacte a tota la població i no només en els objectius de la pròpia l'entitat. D'altra banda, des de l'Ajuntament, cal treballar amb les entitats reconeixent la seva tasca comunitària i oferint suport de manera equitativa i equilibrada, tenint en compte les necessitats específiques de cadascuna. Això implica adoptar fórmules de suport que no siguin iguals per a tothom, sinó que considerin l'equitat i el benestar de la comunitat en el seu conjunt.

Algunes persones observen que les associacions culturals estan estretament vinculades a la cultura popular i que, tot i que són importants, hi ha una manca de diversitat i quantitat

en el teixit cultural. D'altra banda, hi ha opinions que assenyalen una limitació en termes d'equipaments i espais per a les necessitats de totes les entitats culturals actuals, com grups de teatre, corals i altres entitats. Això planteja un desafiament en la cobertura i l'accessibilitat dels recursos necessaris per fer les activitats culturals.

Ajuntament i entitats es complementen i recolzen en la majoria de propostes, però en d'altres ocasions hi ha solapaments o percepció de massa direcció pública. En aquest sentit, és clau que el PAC ajudi a ordenar i clarificar el rol de cada agent.

1.3. Artistes, creadors i professionals del món cultural

En el marc de la Diagnosi, s'han identificat els següents agents culturals privats, amb qui l'Ajuntament té algun tipus de relació: Celler Alta Alella, Celler Bouquet d'Alella, Celler Roura... que van participar durant la seva existència al Festival d'Estiu, i actualment ho fan en activitats enoturístiques, al VI + i a la Festa de la Verema; Ressó, Centre d'Estudis Musicals a Alella, amb qui l'Ajuntament impulsa el programa "Alella viu la Música"; Les idiomes i Format Alella, acadèmies i centres d'idiomes i activitats relacionades; Kokegarden i The Barre Studio & Danzaralia, espais privats on es programen tallers d'artesanía i de dansa respectivament; la Llibreria Quatrecincú i l'Arxiu Parroquial d'Alella.

Una de les principals dificultats és conèixer la diversitat d'artistes, creadors/es i professionals del món cultural que viuen, treballen o es relacionen a Alella. Per això, com s'ha comentat, en el marc del procés d'elaboració del PAC s'ha impulsat una Crida al món cultural alellenc, que vol ser el punt de partida per a un mapatge dels agents culturals privats d'Alella. Aquest mapa és un instrument clau per a la promoció d'artistes i la seva interrelació.

Una de les iniciatives per identificar i promocionar artistes i creadors, en aquest cas joves, és la **Mostra d'Art Jove**. En el marc de la Fil·loxera, la festa de les adolescents i joves d'Alella, es feia una mostra d'art jove, impulsada des de Can Manyé amb el suport de la Regidoria de Joventut, que agrupava una quinzena de joves d'Alella interessades i vinculades amb el món de l'art. El seu fracàs va provocar que al 2024 no s'hagi programat. Actualment, s'està estudiant com reformular el projecte conjuntament amb Joventut.

Així mateix, des dels equipaments culturals d'Alella s'intenta **potenciar a creadors/es i artistes locals**. A Can Leonart s'escolten totes les propostes d'iniciativa dels agents locals, es revisen i s'estudien abans de decidir tenir-los en compte al programa. Dins del professorat de Can Leonart, el curs 2022-23 un 30% (14 persones) eren d'Alella, el grup més nombrós, i un 14% més és de El Masnou. Can Manyé també té molt present el teixit artístic local i comarcal en les seves diverses disciplines i llenguatges. L'Espai d'Arts Escèniques dona suport als artistes locals i comarcals incorporant-los a la programació quan tenen proposta escènica preparada per a la seva difusió, amb un 32% d'artistes d'Alella i un 9% del Maresme, arribant a un 41% d'artistes locals i del Maresme al 2021 i al 34% al 2022. També ofereix espais de residència per a la producció i creació de les propostes escèniques, que permeten identificar i vincular-se des d'Alella amb diferents agents culturals. A més, l'any 2022 va realitzar una crida d'artistes d'Alella.

Les **residències artístiques** que es desenvolupen a l'Espai d'Arts Escèniques volen fomentar que els i les professionals del món de les arts escèniques desenvolupin una petita part de la seva carrera artística a l'entorn d'on viuen. Normalment els creadors i professionals desenvolupen la seva carrera artística a Barcelona, on troben els recursos i el suport de les institucions. La marxa d'aquests artistes a la metròpoli, propera però opaca a la vida del poble, provoca que el municipi que els acull i on viuen no veu el benefici cultural, ni social de la seva pràctica.

Això implica el desconeixement d'artistes d'Alella que no desenvolupen la seva carrera artística al seu poble sinó que veuen la necessitat de desplaçar-se a Barcelona, tant per a la seva formació com per donar a conèixer la seva obra, la qual cosa impedeix la instauració de xarxes actives entre els creadors d'un mateix municipi. Són molts els artistes professionals locals que desenvoluparien part de les seves experiències creatives a Alella, experiències que amb una dedicada gestió de suport a la creació podria revertir sobre la vida del municipi per diverses vies: la difusió cultural, el sentiment de pertinença a la vila i l'acció de compartir processos de treball i de formació. Cal dir que no sempre és fàcil identificar els agents culturals i crear sinèrgies entre el món cultural proper.

En clau d'oportunitats, cal destacar la motivació tant del món artístic com dels agents culturals en general per conèixer-se, col·laborar i implicar-se en la vida cultural d'Alella, a través de la constitució d'una xarxa o espai de trobada. Alella és un municipi que compta amb veïns i veïnes que són agents destacats de les indústries culturals i d'altres àmbits relacionats, representant una gran oportunitat per a la implicació comunitària i la col·laboració. Durant el procés participatiu es fa visible la voluntat i l'interès d'artistes locals per conèixer-se amb la finalitat d'unir esforços i treballar en propostes conjuntes, que generin xarxa dins del teixit cultural d'Alella. Ens ha faltat temps per tal que la crida a artistes hagi estat més efectiva. Necessitaríem poder fer una segona ronda d'artistes locals.

1.4. Altres administracions

A nivell comarcal, des de l'àrea de cultura del **Consell Comarcal del Maresme**, s'impulsen subvencions a entitats i activitats a nivell comarcal algunes amb llarga trajectòria com la **Mostra Literària del Maresme** que arriba a la seva quaranta-unena edició i és un certamen molt consolidat i amb gran participació des dels municipis. Així mateix, darrerament des del Consell Comarcal del Maresme s'estan portant a terme diverses actuacions per potenciar els agents i les polítiques culturals en clau comarcal.

D'una banda, la necessitat de conèixer al teixit artístic del territori per potenciar-lo ha estat el punt de partida del **Mapa de Joves Artistes del #MaresmeJove**³⁷ impulsat des del Servei Comarcal de Joventut del i amb el suport dels ajuntaments de la comarca per donar a conèixer i fer visible el talent creatiu jove en diferents disciplines artístiques. Actualment el Mapa compta amb 100 artistes joves (d'entre 16 i 35 anys) registrats/des, dels quals 4 són a Alella.

³⁷<https://mapescmmaresme.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=f714a5f5bfcf4187874f4a34d9da0e12>

D'altra banda, al maig de 2022 es va crear el **Consell de Cultura del Maresme**³⁸, òrgan amb representació d'entitats i actors culturals així com de personal tècnic i polític de les administracions locals i comarcal per donar identitat i empenta a projectes que contribueixin a desplegar polítiques que posin en valor el territori, la seva creativitat, el seu patrimoni i la vàlua dels diferents sectors i agents culturals. El seu objectiu és la definició de les línies estratègiques a seguir a la comarca a partir del debat i consens entre administracions públiques, entitats i empreses culturals. Aquestes es traslladaran al Consell Comarcal del Maresme amb l'objectiu de contribuir en l'elaboració de la seva política cultural. De moment força inoperant

Finalment, l'**Arxiu Comarcal del Maresme**³⁹, gestionat des del Consell Comarcal, vetlla per la conservació i la seguretat dels fons que rep dels diferents municipis (entre ells Alella) i en garanteix l'accés i la consulta, també programa activitats de difusió per diferents públics i participa en col·laboracions científiques.

Pel que fa a la Diputació de Barcelona, cal destacar el suport municipal a través dels diferents serveis de l'Àrea de cultura tant en planificació estratègica com en el suport econòmic i el dia a dia de la Biblioteca municipal Ferrer i Guàrdia, que participa als Cercles de Comparació Intermunicipals.

També destaquem la participació de l'Ajuntament d'Alella al **Programa Anem al teatre**. Es tracta d'un programa organitzat per la Diputació de Barcelona, en col·laboració amb els ajuntaments, que ofereix espectacles d'arts escèniques i musicals als alumnes d'educació infantil, primària, secundària, batxillerat i cicles formatius. Durant el 2022 es van fer 2 espectacles amb la participació de 349 alumnes d'Alella.

La Biblioteca Ferrer i Guàrdia juntament amb l'Espai d'Arts Escèniques consolida aquest 2022 el club de lectura Llegir teatre, un projecte impulsat per la **Generalitat de Cultura i el Teatre Nacional de Catalunya** (TNC) amb l'objectiu de promoure la lectura i el coneixement de la literatura dramàtica. En aquest club es llegeixen i debaten textos d'espectacles que formaran part de la programació del TNC, amb l'oportunitat de poder assistir-hi als mateixos amb avantatges especials i a una trobada de clubs de lectura Llegir el Teatre al final de la temporada. La Biblioteca ha ofert les obres teatrals als participants del club i s'ha organitzat una trobada amb un conductor per debatre i parlar-ne del text teatral.

1.5. Les relacions entre els agents culturals

Malgrat no existeix una direcció o coordinació tècnica de la Regidoria de Cultura i Identitat, l'equip tècnic de cultura està cohesionat i es reuneix per coordinar-se, juntament amb la Regidora. Sobre la transversalitat i el treball en xarxa se'n parla amb més detall a l'apartat 4 d'aquest capítol, però cal destacar que a l'Ajuntament a nivell tècnic-polític hi ha un espai per compartir informacions i fer coordinacions dins de l'Àrea de Serveis a les Persones, on s'engloba la Regidoria de Cultura i Identitat, es tracta de les reunions periòdiques d'Identitat i Ciutadania, on hi participen els següents serveis: Serveis Socials, Cultura i identitat, Festes, Gent Gran, Ciutadania, Turisme, Educació i Infància, Adollescència i

³⁸ <https://www.ccmareme.cat/cultura/consell-de-cultura-del-maresme/>

³⁹ <https://www.ccmareme.cat/cultura/arxiu-comarcal-del-maresme/>

Joventut, Promoció econòmica, empenedoria i comerç, Ocupació, Esports, Equitat i feminismes, Salut i benestar, Cooperació al desenvolupament.

Més enllà d'aquest espai de relació intern de l'Ajuntament i de caràcter principalment informatiu, no existeix un espai central de relació i participació entre Ajuntament i teixit associatiu o agents culturals del municipi, com podria ser una **Taula de Cultura o Consell de Cultura**, tot i que hi ha una relació fluida i constant. En canvi, cal destacar diferents comissions que organitzen i programen activitats culturals i del cicle festiu:

Comissió de festes: òrgan consultiu de participació ciutadana, creat per l'Ajuntament d'Alella i liderada per l'àrea de festes. Està formada principalment per associacions culturals i socials i persones a títol individual del poble que col·laboren en el contingut del programa de les festes populars i culturals com per exemple la Festa Major, el Carnestoltes o la Cavalcada de Reis. Les reunions de la comissió de festes serveixen per coordinar les activitats que s'organitzen dins les diferents festivitats i fer propostes d'actuacions concretes. Des de la pandèmia la Comissió de Festes està inactiva però l'Ajuntament es reuneix periòdicament amb les entitats implicades per treballar per separat cada activitat o esdeveniment del calendari festiu anual. El PAC podria ajudar a repensar els espais de participació de les entitats al calendari festiu i als esdeveniments culturals d'Alella.

Comissió Jove de la Fil·loxera: La Fil·loxera és la festa de les adolescents i joves d'Alella. Organitzada i gestionada per un grup motor jove el qual defineix la programació d'activitats culturals, artístiques i d'oci dirigides al públic jove. Sempre se celebra al juliol, abans de la Festa Major en diferents caps de setmana dedicats a activitats i tallers, concerts i una mostra d'art jove, en col·laboració amb Can Manyè (el 2024 serà la 5a edició de la Mostra). És un espai de cohesió i diversió per la gent jove d'Alella, però també dels municipis de l'entorn.

Comissió de cooperació al desenvolupament: òrgan consultiu de participació ciutadana, creat l'any 2009 per l'Ajuntament d'Alella. Està formada per ciutadans i ciutadanes d'Alella que volen treballar a favor de la justícia social. Des de la Comissió es planifiquen les accions de sensibilització a la població com el Cicle de Cinema Social, les Tertúlies en primera persona, les Mirades al món... també s'avaluen els projectes de cooperació al desenvolupament que reben suport alellenc i es dissenyen estratègies per millorar el treball que fa el municipi en matèria de cooperació i solidaritat. La participació és personal i en cap cas podran participar-hi persones en representació d'entitats o organitzacions que treballin la cooperació. La Comissió realitza una reunió mensual i publica articles de manera regular a la Revista Alella.

A més a la **Plataforma Decidim d'Alella**⁴⁰, l'espai referent de la participació ciutadana s'inclouen 3 òrgans de participació ciutadana més, que malgrat no tenen una vessant només cultural, en tots es poden tractar temes culturals de forma regular. Es tracta dels següents espais:

⁴⁰ <https://participa311-alella.diba.cat/assemblees>

Consell Educatiu Municipal⁴¹. Creat al 2010, hi estan representats tots els sectors implicats en temes educatius del municipi: alumnes, mestres i professors, directors i titulars de centres -tant de la xarxa pública com de la privada-, personal de l'administració i serveis, altres àmbits educatius i representants de l'Ajuntament. És el punt trobada per fomentar la interrelació, la comunicació i la col·laboració entre l'administració i els diferents sectors de la comunitat educativa d'Alella. Compta amb 4 comissions de treball actives: la Comissió de noves tecnologies, la Comissió de Festes i Tradicions, la Comissió de Gèneres i la Comissió de Camins escolars.

Consell d'Infància⁴². És un espai on es troben nens i nenes de 10-11 anys d'Alella per reflexionar, parlar, fer propostes i prendre decisions sobre aquells aspectes que consideren necessaris per millorar les condicions de vida del poble. Permet que la infància col·labori activament en la construcció, desenvolupament i millora del seu poble, tot aportant el seu punt de vista i propostes o accions amb una voluntat transformadora. Aquest curs el Consell ha participat en la benvinguda als Reis d'orient i actualment està dissenyant una activitat per a la Festa Major de Sant Feliu 2024.

Consell de Poble. És l'òrgan consultiu més ampli de participació i deliberació de les temàtiques que afecten la globalitat del poble. Les seves funcions són debatre i informar sobre temes relacionats amb el municipi. Actualment s'està revisant la seva composició, funcionament i encàrrec per tal de dinamitzar-lo.

Finalment, una iniciativa que actualment està aturada però té un gran potencial és la **Trobada jove a Can Manyé**. Arran de la "Mostra d'Art Jove" d'Alella, impulsada per les mateixes artistes participants, es van organitzar diverses trobades entre 2022 i 2023 per consolidar el vincle entre la gent jove i el centre, donant oportunitats i fent-se seu Can Manyé. La iniciativa era fer trobades mensuals entre persones de 18 a 35 anys, del Baix Maresme, interessades en el món de l'art, la poesia i la creativitat, però no van tenir continuïtat. Era una activitat organitzada entre Can Manyé i la Regidoria de Joventut de l'Ajuntament d'Alella. Els objectius d'aquest grup d'artistes joves eren:

1. *Generar una xarxa de persones joves i creatives del Baix Maresme amb seu a Can Manyé.*
2. *Que esdevingui un espai crític on poder compartir opinions i generar debat.*
3. *Dur a terme "Entrevistes inverses" amb artistes: apropar-nos a les seves pràctiques i que al mateix temps estableixin un diàleg obert amb el grup.*
4. *Visibilitzar espais i realitats.*
5. *Compartir coneixements pràctics i referents de manera autogestionada: fer tallers, embrutar-nos, experimentar...*
6. *Generar accions i propostes lúdiques: exposició anual, performance, curtmetratges, etc.*
7. *Plantejar sortides a altres sales d'exposicions o espais de creació.*

A nivell tècnic es creu que el treball conjunt entre l'Ajuntament i les entitats per potenciar la cultura al poble és clau. Les entitats culturals representen una diversitat de veus i perspectives, essencials per enriquir la vida cultural de la comunitat. D'altra banda, l'Ajuntament, en la seva aposta per la participació ciutadana, proporciona recursos i suport

⁴¹ <https://alella.cat/consellescolar>

⁴² <https://alella.cat/consellinfancia>

per a aquestes iniciatives (formació, materials i espais, a més d'un suport econòmic). Aquest suport és fonamental per al funcionament i la vitalitat de les entitats culturals a nivell local. A continuació es mostren algunes d'aquestes estratègies de suport: d'una banda, la cessió d'espais i de l'altra, les subvencions a les activitats de les entitats.

En relació a les **cessions d'espais** a les entitats culturals locals i al propi Ajuntament, tant per actes públics com per reunions internes, els equipaments on es concentren aquestes cessions són l'Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella i Can Lleonart. La següent Taula resumeix el nombre de cessions dels dos equipaments als diferents agents. Cal dir que, a Can Lleonart, la Coral Joia té una preponderància (amb prop de 90 cessions al curs), degut a que assagen a Les Golfes de Can Lleonart. En aquest sentit, destaca una desigualtat de condicions entre entitats degut a l'absència de convenis o altres mecanismes que ho regulin. El procediment administratiu per executar les cessions varia en funció de l'equipament. Mentre des de Can Lleonart es valora positivament les facilitats que tenen les entitats per gaudir d'espais i recursos municipals, des de l'Espai d'Arts Escèniques es remarquen les dificultats dels tràmits administratius per a la cessió d'espais i materials, que en molts casos impossibiliten la cessió.

Taula 9. Cessions dels equipaments culturals d'Alella a entitats i Ajuntament (2022-23)

EQUIPAMENT	Número de cessions a entitats	Número de cessions a l'Ajuntament
Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella (any 2022)	65	89
Can Lleonart Centre Cultural (curs 2022-23)	268	176

Font: Elaboració pròpia a partir de Memòries dels equipaments culturals

Pel que fa a les **subvencions per a les activitats de les entitats**, com ja s'ha dit, depenen de la Regidoria de Participació i Associacionisme i s'atorguen d'acord a l'ordenança General de Subvencions de 2012⁴³. A les següents taules es mostra l'evolució i el pes de les subvencions a les activitats de les entitats culturals dels darrers tres anys (2021, 2022 i 2023) sobre les entitats totals. Observem un creixement de les entitats culturals que demanen subvenció i que ja són la meitat del total d'entitats subvencionades (la resta són majoritàriament entitats esportives) i també són ja la meitat de les entitats i col·lectius culturals registrades.

Taula 10. Evolució del nombre d'entitats culturals que reben subvencions ordinàries i extraordinàries a activitats (en nombre absoluts i % sobre el total) Alella (2021-2023)

	2021	2022	2023
Entitats culturals que reben subvenció	6	10	11
Total entitats que reben subvenció	15	20	22

⁴³ https://alella.cat/ARXIUS/2010_2015/2012/participacio/Ordenanca_general_de_subvencions.pdf

% entitats culturals sobre total subvencionades	40%	50%	50%
% entitats culturals subvencionades sobre el total d'entitats culturals	27%	45%	50%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de l'Ajuntament d'Alella

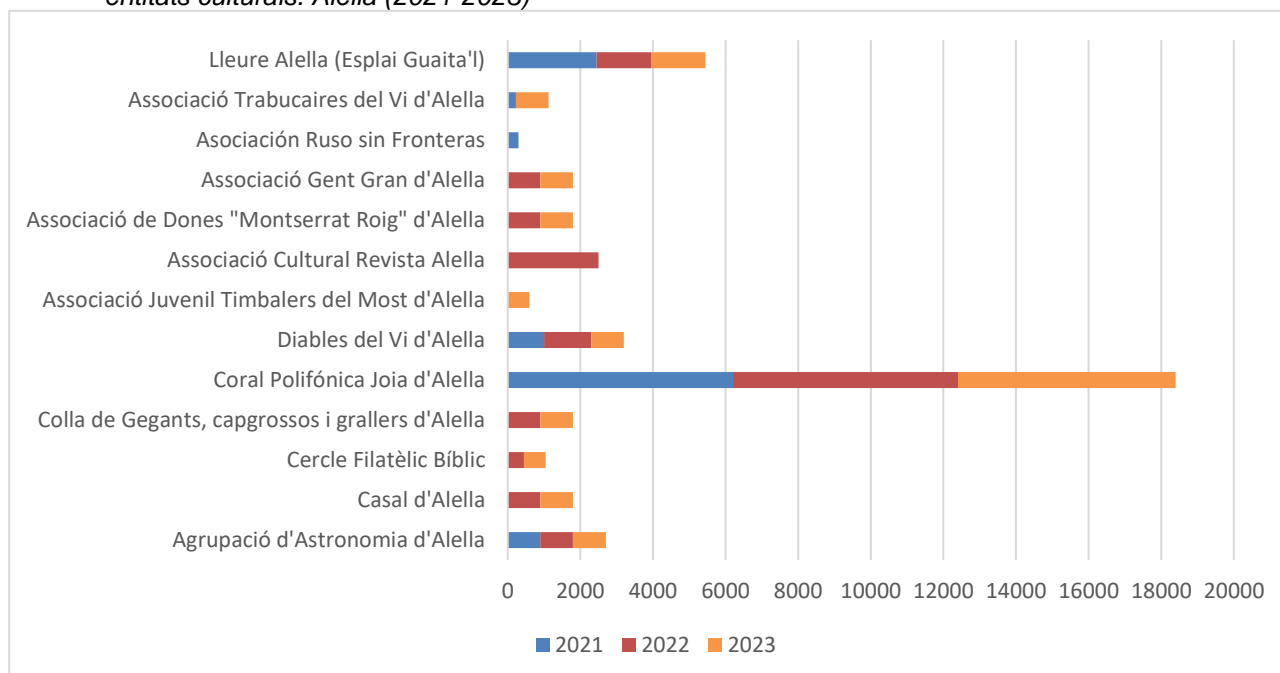
Taula 11. Evolució del pes de les subvencions ordinàries i extraordinàries a activitats de les entitats culturals sobre el total. Alella (2021-2023)

	2021	2022	2023
Valor subvencions entitats culturals	11.075€	16.450€	15.000€
Valor subvencions total	34.000€	41.150€	38.800€
% subvencions culturals sobre total	33%	40%	39%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de l'Ajuntament d'Alella

En funció del projecte que desenvolupen hi ha diferències en el finançament de les entitats, tal i com mostra el Gràfic següent. Mentre la majoria reben 900€ anuals (encara que en sol·licitin més), la Coral Joia en rep 6.000€ anualment i Lleure Alella (l'Esplai Guaita'l) entre 1.500€ i 2.450€. Aquestes diferències generen algunes tensions i crítiques entre entitats que fan activitats similars, que des de l'Ajuntament es justifiquen per les necessitats diferencials del projecte de cada entitat i per les funcions que fan.

Gràfic 10. Distribució de les subvencions ordinàries i extraordinàries a activitats de les entitats culturals. Alella (2021-2023)

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de l'Ajuntament d'Alella

A banda, hi ha un conveni nominal amb l'entitat Revista Alella i un negociat sense publicitat amb l'Associació d'Amics Músics en residència.

En aquest sentit, a nivell tècnic es creu que caldria fomentar la autosuficiència de les entitats, permetent-les desenvolupar-se de manera més independent i sostenible en el llarg termini per poder donar suport municipal al teixit cultural en d'altres aspectes. Així mateix, cal establir criteris clars i transparents a l'hora d'atorgar les subvencions, assegurant que siguin assignades de manera equitativa i justa, i que contribueixin al desenvolupament efectiu de les entitats i del teixit cultural local.

Finalment, pel que fa a la relació amb agents culturals, l'Espai d'Arts Escèniques ofereix a companyies i artistes d'arts escèniques i audiovisuals, tant amateurs com professionals, espais per treballar o cercar camins creatius del seus projectes artístics. Amb aquesta finalitat els artistes i companyies poden presentar la seva candidatura per ser seleccionats residents de l'Espai d'Arts Escèniques. La convocatòria es considera oberta durant tot l'any si es disposen d'espais i dates disponibles. Com ja s'ha dit, l'any 2022 es van fer 11 **residències artístiques** a l'Espai que van arribar a 450 persones.

1.6. Síntesi de l'apartat

A continuació, es remarquen les característiques més importants d'Alella a nivell dels seus agents culturals amb una mirada estratègica, a través d'una anàlisi DAFO. També s'identifiquen els principals reptes que s'extreuen de cara al Pla d'Acció Cultural.

AGENTS CULTURALS	
Fortaleses	Debilitats
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Segons els agents culturals a Alella l'Ajuntament inverteix en cultura, malgrat manca la nova biblioteca. ▪ La Regidoria de Cultura i Identitat compta amb un equip de 6 persones com a personal propi i 5 externes auxiliars. ▪ El nivell de despesa municipal en cultura és superior a la mitjana de municipis similars, malgrat queda distorsionat per la inversió en el nou equipament escènic musical. ▪ Hi ha un espai de coordinació de l'Àrea d'Identitat i Ciutadania, tot i ser més informatiu que operatiu. ▪ Hi ha una vintena d'entitats culturals i algunes educatives amb activitat cultural. El nombre d'entitats culturals i el seu pes sobre el total és superior a l'entorn. ▪ Ha augmentat el nombre i la proporció d'entitats culturals en les subvencions municipals, encara que la dotació és desigual entre entitats i en proporció menor que a les entitats d'altres àmbits. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ No hi ha una figura de tècnica de cultura amb una visió global sobre les polítiques culturals, en canvi hi ha una bona coordinació entre l'equip tècnic i polític de la Regidoria. ▪ No hi ha un òrgan de participació ciutadana ni de governança de les polítiques culturals, que inclogui entitats, artistes i altres agents culturals. ▪ Falta de concurrència en l'atorgament de les subvencions, que genera tensions entre entitats. Hi ha desigualtats de condicions i serveis a entitats degut a l'absència de mecanismes reguladors. ▪ Per part d'algunes entitats hi ha una dependència econòmica, material i fins i tot de recursos humans vers l'Ajuntament.
Oportunitats	Amenaces
<ul style="list-style-type: none"> ▪ El PAM 2024-27 preveu 8 accions en relació a les polítiques culturals, que caldrà recollir al PAC. ▪ L'Ajuntament compta amb diferents plans estratègics que incorporen objectius i accions en relació a la cultura. També estudis previs i el plantejament urbanístic ofereix possibilitats de nous equipaments culturals. ▪ Els espais de trobada i participació en l'àmbit educatiu (CEM), juvenil (Fil-loxera), cooperació internacional i específics per a l'organització de les diferents festes populars i la Festa Major. ▪ Les entitats demanen més espais de trobada, malgrat de vegades no aprofiten els espais que se'ls proposen. ▪ La vinculació entre Ajuntament i artistes locals a través de la seva programació o com a formadors/es, a banda de les residències artístiques. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ El fet que un percentatge important del personal municipal sigui extern genera una elevada mobilitat, que no afavoreix el treball conjunt. ▪ Es desconeix la realitat dels artistes, creadors i d'altres agents culturals del municipi. Els contactes que es tenen són com a professorat, talleristes i artistes des dels equipaments municipals.

AGENTS CULTURALS

Reptes a tenir en compte al PAC

A nivell intern de l'**Ajuntament**:

- Estabilitzar els equips de treball evitant la temporalitat.
- Acordar una missió, visió i objectius comuns de les polítiques culturals a Alella.
- Ordenar les accions i polítiques culturals actuals sota un full de ruta coherent amb les polítiques municipals.
- Articular línies de treball transversals entre regidories: educació-cultura, joventut - cultura, festes -cultura...
- Iniciar una recollida de dades més sistemàtica en l'àmbit de cultura per exemple incorporant-se als Cercles de Comparació Intermunicipals.

En relació als **agents culturals**:

- Millorar el coneixement de la realitat dels artistes, creadors/es i agents culturals vinculats a Alella.
- Ordenar i clarificar el rol de cada agent en les polítiques culturals.
- Articular espais de participació i governança de la cultura, que impliquin als diferents agents culturals.

Específicament respecte a **les entitats**:

- Fomentar més espais de trobada i empoderar al teixit associatiu cultural local.
- Vincular el suport a les entitats i la comunitat cultural fomentant la concurrència i el treball per projectes.

2. Els espais i equipaments culturals

Com ja s'ha apuntat, l'any 2011 l'Ajuntament va elaborar el *Pla d'equipaments culturals d'Alella*⁴⁴, amb el suport del Centre d'Estudis i Recursos Cultural (CERC) de la Diputació de Barcelona. Així doncs, part de la informació recollida en aquest apartat es nodreix del treball realitzat prèviament pel CERC. Per altra banda, l'any 2017 es va du a terme el *Pla d'usos del nou equipament sociocultural d'Alella*⁴⁵, actualment l'Espai d'Arts Escèniques El Casal d'Alella, un dels equipaments analitzats en aquest apartat. I més recentment, al gener de 2023, la Gerència de Biblioteques de la Diputació de Barcelona ha elaborat el *Programa funcional Biblioteca d'Alella*. Per tant, en els darrers 15 anys són diversos els moments en què s'ha analitzat la xarxa d'equipaments del municipi o bé s'ha dissenyat algun dels seus equipaments. Mantenint la coherència amb tota la trajectòria anterior, al PAC es recullen i actualitza la realitat dels equipaments alellencs.

En aquest apartat s'analitzen els següents equipaments culturals o cívics amb usos culturals, tots de titularitat municipal:

- Biblioteca Municipal Ferrer i Guàrdia
- Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella amb un espai cedit gestionat per l'entitat Casal d'Alella
- Can Manyé, espai d'art i creació
- Can Lleonart, Centre Cultural
- L'Àgora - Espai Jove - Antigues Escoles Fabra
- Casal de la Gent Gran Can Gaza
- Masia i Vinya Testimonial de Can Magarola
- Centre Enoturístic i Arqueològic de Vallmora (equipament mancomunat i ubicat al municipi de Teià)
- Edifici del Carrer Santa Teresa

També s'analitzen en clau d'espais públics amb usos culturals els següents parcs, pistes i places:

- L'Hort de la Rectoria
- La Plaça de l'Ajuntament
- El Parc de Can Sors
- La Plaça Antoni Pujades
- El Parc Antoni Gaudí
- Nova zona verda del Carrer Àfrica
- La Plaça de Can Patatina (davant de l'Espai d'Arts Escèniques)

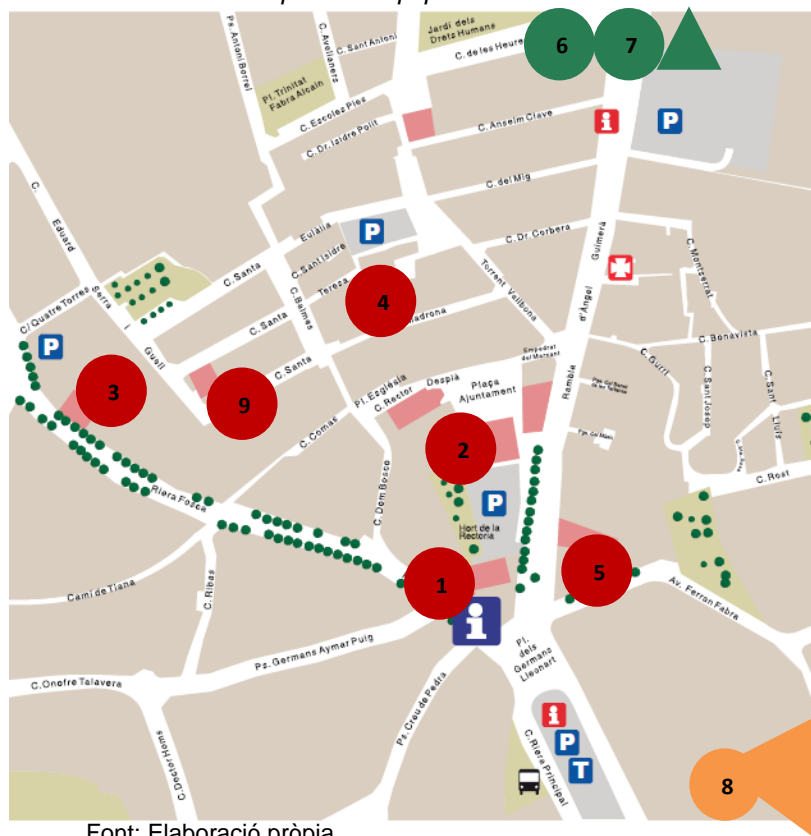
Finalment, hi ha diversos agents privats que participen de l'oferta cultural d'Alella amb els seus espais de forma regular per a activitats culturals:

- Jardins de Cal Marqués
- Celler de Les Aus - Alta Alella
- Celler Alta Alella
- Celler Bouquet d'Alella

⁴⁴ Consultable a https://www.diba.cat/c/document_library/get_file?uuid=4f6ab00f-e579-4a70-b08b-be927f7f0e3a&groupId=326398

⁴⁵ Consultable a <https://www.diba.cat/documents/326398/1973736/Pla+d%27usos+equipament+sociocultural+Alella+2017/de46fda8-d315-4824-901f-96a3f6008468>

Il·lustració 3. Mapa dels equipaments culturals d'Alella

Font: Elaboració pròpia

1. Can Leonart, Centre Cultural
2. Biblioteca Ferrer i Guàrdia
3. Espai d'art i creació Can Manyé
4. Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella
5. Àgora – Antigues Escoles Fabra
6. Can Gaza
7. Can Magarola
8. CEA Vallmora
9. Edifici del Carrer Sta. Teresa

Com mostra la il·lustració anterior, els quatre principals equipaments culturals d'Alella, el Centre Cultural Can Leonart, la Biblioteca Municipal Ferrer i Guàrdia, el Centre d'art i creació de Can Manyé i l'Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella es troben concentrats al centre del casc urbà, molt propers entre sí i a la Plaça de l'Ajuntament. A més, estan molt pròxims l'Espai Jove l'Àgora a les Antigues Escoles Fabra (just davant de Can Leonart) i el Jutjat de Pau. Al nord del municipi hi ha dos equipaments més amb usos culturals, el Casal de Gent Gran de Can Gaza i Can Magarola, on s'accedeix per la carretera que comunica Alella amb el Vallès Oriental (BP-5002). Al municipi de Teià, però mancomunat amb Alella, hi ha el Centre Enoturístic i Arqueològic de Vallmora, amb l'accés principal per carretera però també pels rials d'Alella es pot accedir caminant, en bicicleta o vehicle. A les següents taules, es sintetitza i actualitza la informació recollida al Pla d'Equipaments Culturals de 2011, en relació als equipaments culturals d'Alella. Principalment, s'incorporen l'Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella que no existia al 2011, la nova ubicació de l'Àgora - l'Espai Jove que abans estava a la Plaça de l'Ajuntament i el Centre Enoturístic i Arqueològic de Vallmora que no es va reobrir fins al 2016. D'altra banda, no es contempen els següents equipaments identificats al 2011 com a culturals: el Poliesportiu Municipal Abelardo Vera, que abans era la seu de l'Escola Municipal de Dansa, actualment a l'Espai Escènic, ni l'Associació de Dones Montserrat Roig, ja que el local on s'ubicava avui són part de l'Oficina d'Atenció a la Ciutadania (OAC) municipal. L'Associació de Dones "Montserrat Roig d'Alella" segueix estant al local de l'Ajuntament al costat de l'OAC pel cantó de la Plaça.

Com ja s'ha comentat, els equipaments culturals són espais de reunió i trobada per a les entitats del poble, on també duen a terme la seva activitat regular, mostra d'això són

les elevades cessions d'espais a entitats especialment a Can Leonart (268 el curs 2022/23) i a l'Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella (65 l'any 2022), el Mòdul de Can Gaza i la sala d'Entitats de l'Antiga Escola Fabra.

Taula 11. Equipaments culturals d'Alella (2024)

EQUIPAMENTS	Gestió	Activitat cultural que s'hi desenvolupa	Periodicitat d'utilització	Altres activitats que s'hi desenvolupen	Estat de les instal·lacions
Can Lleonart, Centre Cultural	Municipal	Cursos, tertúlies sortides i cessió a entitats i Ajuntament	Diària	Actes diversos	Correcte, necessitat d'adequació acústica i emmagatzematge
Biblioteca Municipal Ferrer i Guàrdia	Municipal	Servei de biblioteca, tertúlies, hores del conte, club de lectura, actes, etc.	Diària		Necessitat d'ampliació i trasllat
Can Manyé, Espai d'art i creació	Municipal	Exposicions, tallers, i activitats complementàries i educatives	Diària	Actes diversos	És de lloguer i presenta problemes d'aïllament, d'accessibilitat i d'altres.
Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella	Municipal/cessió municipal mentre l'entitat existeixi	Cinema, espectacles d'arts escèniques, concerts, Escola Municipal de Dansa i Coral Municipal	Diària	Actes diversos i cessió a entitats, privats i a l'Ajuntament	Òptim
Àgora - Espai Jove - Antigues Escoles Fabra	Municipal	Cursos i tallers, cessió d'espais	Diària	Servei d'Informació Juvenil, espai de trobada, activitats lúdiques i de suport a l'estudi	Recentment s'ha adequat les aules del segon pis
Casal de la Gent Gran de Can Gaza	Municipal	Tallers, concerts, festes, projeccions de pel·lícules, conferències	Diària	Activitats del Casal d'Avis, espai d'entitats	Òptim
Masia i Vinya Testimonial de Can Magarola	Municipal	Celler per activitats culturals i enoturístiques	Puntual	Seu del Consorci del Parc de la Serralada Litoral i del Consell Regulador de la DO Alella. Actualment alguna activitat de tast al Celler.	Necessitat d'adequació d'algunes zones
Centre Enoturístic i Arqueològic de Vallmora	Municipal/Mancomunat	Visites lliures, guiades i teatralitzades, activitats i tallers	Diària	Activitats enoturístiques	Òptim
Edifici del Carrer Santa Teresa	Municipal	Seu de la Coral Polifònica, Associació Dones Solidàries d'Alella i la Revista Alella	Setmanal	Seu d'altres entitats	Correcte

Font: Elaboració pròpia a partir del Pla d'Equipaments Culturals d'Alella 2011

Taula 12. Altres espais públics i privats amb usos culturals a Alella (2024)

ALTRES ESPAIS AMB USOS CULTURALS	TITULARITAT	Activitat cultural que s'hi desenvolupa	Periodicitat d'utilització	Altres activitats que s'hi desenvolupen	Estat de l'espai
L'Hort de la Rectoria	Pública	Concerts, activitats infantils, hora del conte, espai referent a la Festa Major i la Festa de La Verema	Puntual	Aparcament municipal, Parc infantil	Òptim
La Plaça de l'Ajuntament	Pública	Parlaments, concerts, sardanes, espectacles d'arts escèniques de carrer, activitats infantils, espai referent a la Festa Major i la Festa de La Verema	Mensual	Actes institucionals i comunitaris diversos	Òptim
El Parc de Can Sors	Pública	Concerts, activitats infantils, Festa Major	Puntual	Actes diversos	Òptim
La Plaça Antoni Pujades	Pública	Concerts, sardanes, espectacles d'arts escèniques de carrer, activitats infantils, Festa Major	Mensual	Actes diversos, Festa de La Verema	Òptim
El Parc Antoni Gaudí	Pública	Concerts, activitats infantils, activitats de Festa Major i Verema	Puntual	Parc infantil	Òptim
Zona verda del Carrer Àfrica	Pública	Activitats infantils, activitats de Festa Major i Verema	Puntual	Parc infantil	Òptim
El Pati de Can Lleonart	Pública	Diumenge de vins, activitats infantils, activitats de Festa Major i Verema, sopar i mostra de fi de curs de Can Lleonart, festivitats entitats, classes i cursos a l'aire lliure, actes polítics, etc	Puntual	Activitats comunitàries	Òptim
La Plaça de Can Patatina	Pública	Actes literaris, infantils	Puntual	Actes diversos	Òptim
Jardins de Cal Marqués	Privada	Activitats culturals diverses (Festival Espais de poesia, Concert d'Estiu...)	Puntual	Producció vitivinícola	Problemes d'accessibilitat
Celler de Les Aus - Alta Alella	Privada	Activitats culturals diverses (Festival Espais de poesia, Concert d'Estiu...)	Puntual	Producció vitivinícola i Activitats enoturístiques	Òptim
Celler Bouquet d'Alella	Privada	Activitats culturals diverses (Festival Espais de poesia, Concert d'Estiu...)	Puntual	Producció vitivinícola i Activitats enoturístiques	Òptim

Font: Elaboració pròpia a partir del Pla d'Equipaments Culturals d'Alella 2011

2.1. Els equipaments previstos a Alella pel Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya i la comparació amb municipis similars

Aquest repàs dels principals equipaments apunta que Alella disposa d'una àmplia xarxa d'espais públics amb funcions culturals o socioculturals. Tanmateix, per tal de complementar la valoració de la xarxa d'equipaments culturals es poden prendre com a referència els estàndards que marca el Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya 2010-2020⁴⁶ (PECCat), elaborat per la Generalitat de Catalunya.

Aquest Pla estableix unes recomanacions d'estàndards pel que fa als equipaments culturals que cada municipi ha de tenir segons la seva dimensió poblacional. Alella comptava a març de 2024 amb 10.390 habitants, per tant segons el PECCat hauria d'adequar-se als estàndards dels municipis d'entre 10.000 i 15.000 habitants. Això significa disposar d'una **Biblioteca local**, un **Arxiu municipal**, un **Centre cultural polivalent** i un **Espai escènicomusical**, amb el qual Alella completa totes les tipologies d'equipaments culturals bàsics previstes al PECCat. A més, des de 2009 l'Ajuntament d'Alella va decidir impulsar un **Espai d'arts visuals**, no previst per a municipis de menys de 15.000 habitants. La següent taula compara els estàndards que marca el PECCat i la situació actual dels equipaments culturals a Alella.

Taula 13. Comparativa entre els estàndards del PECCat per a municipis amb població entre 10.000 i 15.000 habitants i la xarxa d'equipaments culturals d'Alella

Equipaments Estàndard PEECat	Característiques de l'estàndard	Equipaments d'Alella	Característiques de l'equipament d'Alella	Estat d'Alella respecte a l'estàndard
Arxiu Municipal	Amb una superfície aproximada útil de 365 m ²	No existeix	-	Per sota
Biblioteca local	Amb 1.100 m ² de superfície útil. Ha d'incloure: zona general, zona infantil, sala polivalent, espai de formació i zona de treball intern.	Biblioteca Municipal Ferrer i Guàrdia	L'actual té 340m ² , i té menys personal, punts de lectura, i equips informàtics dels previstos al PEECat.	Per sota
Centre cultural polivalent	Amb 650m ² de superfície útil. Ha d'incloure: recepció, espai social, exposició, sala polivalent, tallers i sales de reunions entitats, espai de logística i tècnic.	Can Lleonart, Centre Cultural	Inaugurat al 2003, té una superfície total de 1.164m ² . Compta amb recepció, despatxos, aules, sala polivalent a les golfes i pati.	Per sobre
Espai escenicomusical	Sala de volum únic amb una superfície útil d'entre 1.070 i 1.465 m ²	Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella	Inaugurat al 2019, té una superfície útil de 2.167 m ² .	Per sobre

⁴⁶ Consultable a https://cultura.gencat.cat/ca/detall/Articles/00_PUBLI_PECCAT

Espai d'arts visuals (previst per a municipis de més de 15.000 habitants)	No contemplat en la recomanació d'estàndards del PECCat per aquesta franja de població.	Can Manyé, Espai d'art i creació	Inaugurat al 2009 com a equipament municipal, té 257m2 i compta amb un despatx, una sala expositiva, una petita sala d'audiovisual i un altell.	Per sobre
---	---	----------------------------------	---	-----------

Font: Elaboració pròpia a partir del Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya

Tot i que Alella no participa en el Cercles de Comparació Intermunicipals de Serveis Culturals ni d'Espais Escènics de la Diputació de Barcelona (sí en el cas de Biblioteques), s'han comparat els indicadors dels 5 municipis d'una franja poblacional similar a Alella (de 10.000 a 30.000) que participen als Cercles de Serveis Culturals i dels 9 municipis que participen als d'Espais Escènics. La comparació mostra que Alella destaca en el nombre d'equipaments culturals per habitant, en l'especificitat de tenir un Espai de creació i en el nombre de butaques per habitant en comparació amb la mitjana de municipis d'entre 10.000 i 30.000 habitants que hi participen.

Taula 14. Comparativa amb la mitjana de municipis d'entre 10.000 i 30.000 habitants que participen als Cercles de Comparació Intermunicipal i Alella (2022)

Indicador	Situació d'Alella	Mitjana de municipis d'entre 10.000 i 30.000 habitants
Nombre total d'equipaments culturals del municipi per cada 10.000 habitants	4	2,85
Superfície d'Espais de creació per cada 1.000 habitants	20 metres	0 metres
Butaques en Espais escènics per cada 1.000 habitants	25,7	14,92

Font: Elaboració pròpia a partir de Cercles de Comparació Intermunicipal dels Serveis Culturals

2.2. Valoració del desplegament del Pla d'Equipaments Culturals d'Alella 2011

Com ja s'ha dit, l'any 2011 l'Ajuntament va elaborar el Pla d'equipaments culturals d'Alella, amb el suport del Centre d'Estudis i Recursos Cultural (CERC) de la Diputació de Barcelona. L'estratègia del Pla d'Equipaments Culturals d'Alella plantejava quatre grans objectius generals que, posteriorment, es desagregaven en objectius específics:

1. *Disposar d'una xarxa d'equipaments culturals que compleixi els estàndards i doni resposta a les necessitats existents.*

2. *Assolir una dotació de personal adequada a la xarxa d'equipaments i per al nivell d'activitat cultural.*
3. *Promoure la centralitat de la xarxa d'equipaments culturals en l'estratègia de projecció municipal.*
4. *Potenciar l'accés a la cultura i ampliar el públic existent.*

En aquest sentit es va definir un pla d'actuació per donar resposta a les necessitats existents, que es concretava, segons el tipus d'actuació:

1. *Construcció de nous equipaments: Nou Casal i Biblioteca i Arxiu Municipal*
2. *Rehabilitació o canvis d'usos dels equipaments existents: Masia Can Magarola i Escola Fabra*
3. *Canvis en la gestió i l'activitat dels equipaments existents: Can Lleonart i Can Manyé*

En perspectiva a la planificació de 2011, cal dir que la major part de les actuacions s'han portat a terme, tant pel que fa a la construcció de l'Espai d'Arts Escèniques amb la cessió d'una sala com a espai social de l'Entitat Casal d'Alella, com als canvis d'ús de Can Magarola i les Antigues Escoles Fabra; així mateix s'ha impulsat i consolidat els equipaments de Can Lleonart i Can Manyé. En canvi, el tema pendent ha estat la construcció de la nova Biblioteca i Arxiu Municipal.

A continuació, es fa una descripció i anàlisi dels espais i equipaments culturals d'Alella i també d'aquells equipaments i espais públics amb usos culturals. Al Pla d'Equipaments Culturals de 2011 i al Pla d'usos del nou equipament sociocultural d'Alella de 2017 es van elaborar les fitxes específiques dels equipaments existents en aquell moment. A tots els equipaments s'ha treballat per l'accessibilitat física als espais i es segueixen les pràctiques sostenibles implementades des de l'Ajuntament d'Alella: les bones pràctiques mediambientals a les dependències municipals⁴⁷.

2.3. Equipaments bibliotecaris: la Biblioteca Municipal Ferrer i Guàrdia

Com ja s'ha dit, la **Biblioteca Municipal Ferrer i Guàrdia**⁴⁸ presenta un dèficit destacat de recursos i de superfície respecte al que estableixen els Estàndards de Biblioteca Pública i el Mapa de Lectura Pública de Catalunya. Segons la Gerència de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, d'acord amb l'Ajuntament d'Alella el trasllat, ampliació i modernització de la biblioteca d'Alella és del tot imprescindible per satisfer adequadament les necessitats de servei de la ciutadania.

⁴⁷ L'Ajuntament compta amb un document intern de Criteris ambientals aplicables a grans esdeveniments i un de Criteris ambientals per a l'adquisició d'equips informàtics.

⁴⁸ Web de referència: <https://alella.cat/biblioteca>

Des de l'any 1986 la biblioteca està ubicada a l'Hort de la Rectoria, sota el Mercat Municipal. L'any 2005 la biblioteca es va incorporar a la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona i es va fer una reforma i redistribució d'espais que va permetre que l'equipament comptés amb els actuals 340 m² de superfície útil. L'accessibilitat a la biblioteca Ferrer i Guàrdia actualment és fàcil, entrada amb portes automàtiques, equipament d'una sola planta i a peu pla, distàncies reglamentàries entre el mobiliari per a donar accés a la col·lecció. I en breu, canvi del taulell d'atenció a les persones usuàries que s'atansin amb cadira de rodes.

L'equipament té un ús diari com a servei bibliotecari a la comunitat d'Alella. Aquest servei habitualment és de consulta, lectura i préstec, Internet, llibres, premsa diària, revistes i material audiovisual. A més a més, de l'espai també se'n fa ús per desenvolupar activitats diverses, per a adults i per a infants, que bé poden ser de foment de la lectura com de creació/experimentació i de formació. Les programacions d'aquestes són pròpies de la biblioteca, és a dir, dissenyades, planificades per l'equip de la biblioteca.

L'equip de la biblioteca és conscient que cal aplicar pràctiques sostenibles a la biblioteca, per exemple, la premsa diària de dos mesos anteriors al mes vigent es regala a diferents usuaris sota demanda i necessitats, com també la gestió de la resta de paper. Tot i que per qüestions d'espai la Biblioteca no disposa de contenidors de les diferents categories – paper, plàstic i rebuig – la pràctica es duu a terme. L'eficiència energètica es practica amb la regulació de l'encesa de llums necessaris i el tancament d'aparells o màquines en el moment de finalització del servei.

La necessitat d'un nou servei bibliotecari és present en l'agenda política del municipi des de fa diversos anys. Al juny de 2008 la Gerència de Serveis de Biblioteques va elaborar el programa funcional de la futura Biblioteca d'Alella. Posteriorment, l'any 2013, es va redactar el projecte executiu de la nova biblioteca i arxiu municipals ubicats a l'antiga Fàbrica de pintures seguint el programa funcional, però el projecte va quedar aturat. Finalment, un cop actualitzada la normativa i els costos de l'obra, el Ple de l'Ajuntament d'Alella va aprovar el projecte executiu el 24 d'octubre de 2019 però va quedar aturat amb la pandèmia.

Al 2022 l'equip de govern decideix replantejar el projecte executiu i encarrega a la Gerència de Serveis de Biblioteques la redacció d'un nou programa funcional per a la futura biblioteca (lliurat el gener de 2023). El motiu principal d'aquest canvi era l'elevat

cost previst per l'obra resultant del projecte executiu redactat el 2019. La previsió era ubicar la nova biblioteca a l'antiga nau industrial de la Fàbrica de Pintures, inclosa al catàleg de patrimoni històric, artístic, cultural i mediambiental de l'Ajuntament d'Alella, però actualment l'Ajuntament s'està plantejant un possible canvi d'emplaçament. Al Pla d'Actuació Municipal 2024-2027 de l'Ajuntament d'Alella⁴⁹ es preveu que en el present mandat s'executi l'actuació "Avançar en la redacció del projecte de la nova biblioteca municipal".

Pel que fa a les valoracions ciutadanes i dels agents culturals, una de les demandes més repetides és tenir a Alella una biblioteca més "digna", similar a la dels municipis de l'entorn. La biblioteca s'identifica com a un agent dinamitzador de la vida cultural d'un poble per això també es demana que tingui un horari més ampli i s'hi facin activitats més diverses. A continuació, algunes de les aportacions recollides a través del procés d'escolta durant la Diagnosi destaquem les següents idees:

- Els infants del Consell d'Infància pensen que és un lloc amable i molt tranquil, però hi troben a faltar jocs de taula i algun que altre llibre.
- Pels agents culturals, la biblioteca municipal és petita i és urgent una aposta política per trobar-li l'emplaçament i el calendari per fer la nova biblioteca. També es comenta que la darrera remodelació de l'actual biblioteca (en què es va ampliar l'espai infantil) va dificultar encara més el seu ús per a l'estudi, ja que es va reduir la zona d'adults i genera problemes de convivència entre infants i adults.
- A la Consulta ciutadana, quan es preguntà sobre "com imagines la cultura a Alella al 2030?" La nova biblioteca és l'equipament més reiterat sumat a la falta de l'arxiu municipal:

Amb una biblioteca en condicions. Les activitats que organitza la biblioteca són molt bones però la infraestructura no acompanya

M'agradaria que hi hagués un espai de biblioteca més ampli i amb més hores d'obertura al públic

Un espai de biblioteca més gran, amb més aules per fer les activitats que hi calen, amb algun matí més oberta, que no tanqui els dissabtes al matí de juny a setembre i que no tanqui tantes setmanes a l'estiu

L'oferta és bastant bona, però es necessita una biblioteca amb una sala més gran, a part de la sala de la biblioteca en si, per poder fer-hi diverses activitats (...)!

Disposar de més equipaments o renovats, com la biblioteca, on poder ampliar la oferta de cultura per tot els públics

Amb una biblioteca potent i plena d'activitat (...)

Imagino un futur proper on la biblioteca tingui uns horaris més amplis (matí i tardes) i que se'n pugui gaudir durant les vacances, especialment les d'estiu. Hi ha prou personal com per fer torns i no deixar la ciutadania sense un servei tan bàsic

Amb una biblioteca ampla amb un programa cultural divers per tots els públics.

⁴⁹ Consultable a <https://alella.cat/PAM>

M'agradaria tenir una biblioteca en condicions on s'hi pogués anar a estudiar, llegir o simplement a gaudir una estona en família (...)

(...) I sobretot, una biblioteca com deu mana que facin activitats i doni mes vida al poble.

2.4. Equipaments escènicomusicals: l'Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella

L'Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella⁵⁰ es va inaugurar l'1 de juny de 2019, ubicat en el mateix emplaçament de l'antic Casal d'Alella, una entitat cultural privada, actualment és un centre de titularitat municipal que desenvolupa programes de difusió artística i dona suport a la creació i a la formació en l'àmbit de les arts escèniques. Segons la seva Carta

de serveis, ofereix una programació estable de teatre, música, dansa, circ i cinema, i acull a les seves instal·lacions l'Escola de dansa municipal, la Coral municipal i oferta de tallers i cursos puntuals i trimestrals, relacionats amb les arts escèniques. Entre els seus objectius, eix de la seva gestió, destaquen apropar la cultura escènica, fomentar i donar suport a la creació local, potenciar la formació artística, la recerca de l'excel·lència,

crear un espai relacional i afavorir el retorn social de la cultura.

Pel que fa als espais, l'equipament compta amb:

- **Planta baixa. Espai escènic:** sala amb escenari, grada retràctil de 257 butaques i equipació escènica.
- **Planta 1. Sala Carquefou:** sala de 101 m2 amb 62 cadires i taula presidencial, projector, pantalla i equip de megafonia.
- **Planta 2. Espai Dansa:** sala de 166 m2 amb terra de linòleum, projector, pantalla i equip de megafonia. **Espai Música:** sala de 101 m2 amb terra de parquet, projector, pantalla i equip de megafonia. **3 Bucs d'assaig:** Buc 1: buc insonoritzat 15,90 m2 equipat amb bateria, teclat, amplificadors per a baix i guitarra, taula de mesclades i 2 micròfons shure amb peus; Buc 2: buc insonoritzat de 9,18 m2; i Buc 3: buc insonoritzat de 9,35 m2.

Una part dels baixos del mateix equipament estan gestionats per l'entitat Casal d'Alella, que disposa d'una sala polivalent i d'un bar social amb terrassa.

L'Espai d'Arts Escèniques no té un pla d'accessibilitat on es valorin les condicions d'accessibilitat establertes a la Llei d'accessibilitat del 2024. No obstant, l'Espai es va

⁵⁰ Web de referència: <https://alella.cat/espaiescenic>

construir assegurant l'accessibilitat a persones amb mobilitat reduïda als espais de difusió (espai escènic i Carquefou), així com els espais destinats a formació (espai dansa i espai música). En canvi, ja des de la construcció no són accessibles els camerinos ni els bucs d'assaig, ja que les persones amb mobilitat reduïda no poden entrar amb cadires de rodes pel marc de la porta.

Per a les discapacitats sensorial visual i auditiva s'han realitzat millores a l'equipament com el bucle magnètic a les zones de taquilla, Espai Escènic i sala Carquefou. Amb aquest objectiu, es reserven fins l'últim moment, algunes butaques de les primeres files per a persones que ho sol·licitin a raó de mobilitat reduïda o discapacitats sensorials i així s'anuncia a la venda d'entrades.

L'Espai d'Arts Escèniques és un espai de difusió, creació i formació. L'ús dels espais de l'equipament és intensiu i es fa ús tant per activitats internes de l'Ajuntament com per entitats i altres institucions tant públiques com privades. Cal remarcar que el 50% del pressupost de l'Espai d'Arts Escèniques es destina a despesa tècnica tant de programació pròpia com de les entitats i d'altres regidories de l'Ajuntament. La cessió d'espais és una activitat principal dins la gestió de l'equipament i el sistema de gestió administratiu establert sovint resta eficient. De fet, la gestió de la cessió d'espais, tot i no ser la majoritària en quant a públic, requereix bona part dels recursos humans de l'Espai, cosa que dificulta una gestió òptima de la programació artística. També s'ofereix l'equipament com a espai de residència artística amb l'objectiu de donar suport a la producció i creació escènica.

L'equipament ha participat en el projecte Passa l'energia, que amb el suport de la Diputació de Barcelona, analitza els consums energètics d'alguns equipaments, es plantegen i s'apliquen mesures per reduir-los i els estalvis econòmics aconseguits es reinverteixen en noves millores energètiques als equipaments i en campanyes per reduir la pobresa energètica a llars vulnerables. Per a millorar la gestió de residus es van eliminar les papereres de tot l'equipament per substituir-les per contenidors de rebuig de les diferents categories: plàstic, paper i rebuig.

Les valoracions recollides sobre l'equipament són en general molt positives, una mostra és que malgrat ser el darrer equipament incorporat a la xarxa d'equipaments culturals d'Alella el seu coneixement i ús a nivell ciutadà de forma habitual és altíssim (70% hi va regularment, 26% puntualment i només un 4% no el coneix). També les dades de la memòria de 2022 ens indiquen un ús molt elevat de l'equipament (26.000 usos al 2022).

A nivell tècnic, també es posa en valor que l'Espai d'Arts Escèniques ha donat l'oportunitat per coordinar programacions i activitats de diferents regidories en un mateix espai, millorant el treball transversal en clau cultural a l'Ajuntament. Però no tot l'equipament està a ple rendiment, ja que actualment els 3 bucs d'assaig estan infrautilitzats perquè no són compatibles amb d'altres activitats que es fan simultàniament a l'edifici. En aquest sentit caldria millorar-ne l'aïllament acústic i també l'accessibilitat per a persones amb mobilitat reduïda.

Un altre dels aspectes que s'ha compartit és la dificultat d'omplir una sala de 257 butaques, de fet el 2022 l'ocupació mitjana dels espectacles va ser d'un 58% (Ajuntament d'Alella 2024), sent d'un 10% de mitjana en les sessions de cinema setmanal. Cal tenir en compte que els espectacles que normalment omplen la sala solen tenir un cost elevat i per tant l'ocupació no només depèn de la quantitat d'espectacles sinó també del pressupost disponible. Un altre factor que incideix en l'ocupació de la sala és l'objectiu

d'oferir una programació diversa i de qualitat, que no sempre és de públic majoritari i sovint busca generar nous públics.

2.5. Equipaments culturals polivalents: Can Leonart

Situat a l'entrada d'Alella, **Can Leonart**⁵¹ constitueix un dels edificis més representatius, tant per la seva situació, com per la façana barroca decorada amb esgrafiats que el caracteritzen. Va ser inaugurat el 2003 com a centre cultural i a més de l'oferta de cursos i activitats, l'equipament també acull les oficines de la Regidoria de Cultura i Identitat. I en l'actualitat també acull Festes i Participació. L'edifici compta amb despatxos, aules, tallers repartits en tres plantes i una sala polivalent, Les Golfes que acull una bona part de la programació de Can Leonart, classes, tertúlies, tastos, etc.

Can Leonart cedeix els espais a diferents entitats, quan ho sol·liciten i hi ha disponibilitat.

Per a les persones amb mobilitat reduïda, Can Leonart compta amb ascensor i rampes per tal de facilitar tots els accessos. Per qui tingui problemes de visió, no hi ha cartells en sistema Braille però sí que pot disposar de l'acompanyament de qualsevol persona del servei d'informació per que el/la guiï i ajudi.

Can Leonart compta també amb un pati a la part davantera on s'hi duen a terme algunes activitats infantils en el marc de la Festa Major, el Nadal, la Festa de la Verema i trobades comunitàries com el sopar a la fresca anual. Compartint aquest pati, s'hi ha ubicat des de l'any 2010 l'Oficina de Turisme, que també fa de centre de promoció enoturística vinculada a la Denominació d'Origen d'Alella, amb activitats regulars (rutes patrimonials, tastos de vins i activitats infantils relacionades amb la vinya).

Pel que fa a les valoracions recollides, es tracta d'un equipament molt conegut i utilitzat, no només per persones d'Alella, sinó de molts municipis de l'entorn. Amb 903 usuaris/es el curs passat, ha duplicat el nombre d'usuaris/es els darrers 10 anys, amb una mitjana d'edat dels 61 anys. Donat que ja s'està començant a jubilar la generació del *baby boom*, a nivell tècnic preocupa l'elevada demanda de l'equipament durant els propers anys per la necessitat d'ampliar les jornades laborals dels recursos humans. En aquest sentit, es creu que les dues aules de la segona planta de les Antigues Escoles Fabra, abans

⁵¹ Web de referència: <https://alella.cat/canleonart>

ocupades per l'Escola d'Adults, són una oportunitat de creixement d'espais per a Can Lleonart. Però també es tracta d'un repte l'absorció de l'activitat de l'Escola d'Adults i l'adequació dels espais de les Antiques Escoles Fabra. Aquest curs s'hi han fet, a part de les activitats abans desenvolupades per l'Escola d'Adults (3 cursos), 7 cursos del Centre Cultural.

En aquest sentit, es preveu que hi hagi d'una banda, un flux d'usuaris/es de Can Lleonart cap a Can Gaza, les persones més grans i de l'altra, sinergies amb les franges de 25 a 35 compartides amb Joventut. Part del personal tècnic pensa que ja s'està donant aquesta situació i que està baixant la mitja d'edat de Can Gaza, això podria ajudar a descongestionar Can Lleonart en un futur i fer-ne baixar la mitja d'edat.

Pel que fa als infants, el Consell d'Infància pensa que Can Lleonart és un edifici històric gran i bonic, saben què s'hi fa, quin tipus d'activitats i tallers però hi troben a faltar més activitats per als nens i les nenes, que actualment són puntuals, ja que l'equipament no està preparat per a cursos i tallers per a menors d'edat.

2.6. Equipaments d'arts visuals: Can Manyé

L'Espai d'Art i Creació Can Manyé⁵² és la reconversió d'una antiga fàbrica tèxtil, al nucli històric d'Alella, en equipament cultural públic dedicat a la creació, producció, exhibició i difusió de l'art, la cultura i el pensament contemporani des de l'any 2009.

Té per objectiu desenvolupar programes de recerca, producció i exhibició de projectes artístics contemporanis duts a terme per creadors professionals d'àmbit local, nacional i internacional, tant a nivell formal com conceptual per tal de contribuir al desenvolupament i a la difusió de la cultura al municipi. A Can Manyé es vol treballar per imbricar les propostes més experimentals i eclèctiques de cultura contemporània amb trets característics, entitats, col·lectius locals i comarcals, sense oblidar el teixit artístic més proper.

L'edifici de Can Manyé, de 200m², disposa de tres espais principals:

⁵² Web de referència: <https://alella.cat/canmanyé>

- **Espai central o expositiu:** sala gran on s'acullen les exposicions, instal·lacions i, en general, les propostes artístiques. És una nau amb sostre entrebigat de ferro i llum natural, mòduls de diferents mides permeten distribuir l'espai.
- **Espai de tallers o altell:** espai polivalent per a xerrades, conferències, tallers, però també instal·lacions o mostres, malgrat no és accessible a persones amb mobilitat reduïda.
- **Altres espais:** Can Manyé també compta amb una zona de recepció, espai d'oficina i zona de magatzem.

Can Manyé és l'equipament cultural menys conegut i utilitzat d'entre els quatre equipaments principals, amb un 27% de persones consultades que hi van habitualment, i un 60% que l'utilitzen puntualment.

Els infants que han participat a la Diagnosi del PAC saben que s'hi fan exposicions artístiques contemporànies i tallers d'art a Can Manyé, perquè hi han anat amb el seu centre educatiu i en general ho troben bé. Malgrat això, comenten que hi troben a faltar més llum a l'altell per fer els tallers i que voldrien que hi hagués més activitats per a les seves edats.

L'equipament es troba en un edifici de lloguer i presenta diverses mancances, malgrat això, des de l'Ajuntament s'ha fet el possible per garantir la màxima accessibilitat que l'edifici permet. En aquest sentit, s'han anat desenvolupant accions per implementar millores. La sala es troba a peu pla i l'únic espai no accessible és la zona de l'altell. Una de les principals problemàtiques és d'aïllament tèrmic i presència d'humitats. Pels agents culturals, l'edifici de Can Manyé és molt bonic, l'entorn és fantàstic, cèntric, ben comunicat i fàcil d'aparcar, però caldria potenciar-lo des del punt de vista d'una programació més propera al teixit artístic local, tal i com s'explicarà més endavant.

2.7. Equipaments patrimonials i museístics: el Centre Enoturístic i Arqueològic de Vallmora

L'any 2016 es fa la reapertura del **Centre Enoturístic i Arqueològic de Vallmora**⁵³, un equipament cultural situat a Teià i gestionat per la Mancomunitat de Serveis d'Alella, El Masnou i Teià a través d'una concessió administrativa. El complex engloba un jaciment arqueològic d'època romana i un edifici adjacent que compta amb un espai per a la recepció de visitants, un petit centre d'interpretació amb projecció audiovisual i una sala polivalent per realitzar tota mena d'activitats i tallers per a grups.

La missió del Centre Enoturístic i Arqueològic de Vallmora consisteix a vincular el discurs històric amb la cultura vitivinícola del territori actual de la DO Alella, en coordinació amb altres organismes, equipaments i agents privats, com ara cellers, viticultors i el món de la restauració, entre d'altres.

⁵³ Web de referència: <https://alella.cat/fitxa.php?id=1028>

El jaciment arqueològic de la Cella Vinaria va ser descobert per Lluís Galera el 1966 i va ser obert al públic el 2009. El celler romà de Vallmora va ser un centre de producció vitivinícola de la Laietània romana amb activitat documentada entre els segles I aC i V dC. Vint-i-dos segles després, l'equipament permet entendre com era el conreu, la producció i la comercialització del vi laietà a l'època romana. El jaciment inclou una vinya testimonial i una vinya experimental, i conté les dues úniques reconstruccions del país de premses de vi tal com eren fa 2000 anys. A més, s'hi conserven vestigis de les sales de premsat (torcularia), dels dipòsits de most (laci) i de tines de ceràmica semisoterrades (dolia defossa) per a la fermentació i l'envelliment del vi.

Cal tenir en compte aquest espai des de la perspectiva cultural pel seu pes històric i la seva relació amb la tradició del vi de la zona i pels més de 15.000 visitants que rep anualment.

La importància d'aquest jaciment es fa palesa amb la posada en funcionament del CAT (Centre d'Acollida Turística), un centre de la xarxa de Centres d'Acollida Turística de la Generalitat de Catalunya. L'objectiu d'aquests centres és acollir el turista i proporcionar-li informació sobre el tema central del CAT, que en el cas de Teià tracta de la petjada romana a Catalunya i la seva relació amb la vinya i el vi. Integrat perfectament en el marc del jaciment arqueològic de Vallmora.

Per la Consulta ciutadana (que van respondre 153 persones) es desprèn que és un dels equipaments menys coneguts i utilitzats, en part perquè no està al propi municipi (un 54% de persones consultades el coneix però no hi ha anat gairebé mai i un 44% no el coneix). A nivell tècnic es creu que és un equipament a potenciar, perquè Alella malgrat el gestiona de forma mancomunada no se l'ha acabat de fer seu. En aquest sentit, caldria reforçar la seva visibilitat i programació des d'Alella. Té el handicap de què la comunicació ha de ser principalment per carretera o bé pels camins dels rials, als quals s'hi pot accedir caminant, en bicicleta o vehicle.

2.8. Altres equipaments amb usos culturals: Can Gaza, l'Àgora, Can Magarola i l'edifici de Santa Teresa

A continuació es descriuen diferents equipaments que es gestionen des d'altres àrees municipals perquè estan centrats en una franja d'edat o bé tenen usos culturals molt esporàdics i concrets.

El **Casal de la Gent Gran d'Alella**⁵⁴ està ubicat a la masia de Can Gaza. Disposa d'un espai de 250 m², tancats amb calefacció i aire condicionat, i un pati exterior de 600 m², amb arborada, una pista cimentada per ballar i 4 pistes de botxes. Des de setembre de 2010, l'equipament compta també amb un espai lúdic i de salut, situat al pati de Can Gaza. El circuit, integrat per 14 mòduls, està dissenyat per millorar i potenciar les capacitats físiques de la gent gran.

Al casal s'hi desenvolupen diverses activitats adreçades a jubilats, persones de baixa per llarga malaltia i gent de més de 65 anys. A més del programa d'activitats dirigides hi ha una petita biblioteca. També disposa d'un espai d'informàtica -amb sis ordinadors-, televisors i d'un projector per a cinefòrums o com a material de suport a les conferències.

Can Gaza també és la seu de diverses entitats culturals d'Alella, per exemple Diables del Vi, Colla de Gegants, Capgrossos...)

Segons la Consulta ciutadana, el seu nivell d'ús i de coneixement és menor als d'equipaments específicament culturals, al tractar-se d'un equipament dirigit a un públic determinat per l'edat. Malgrat això les valoracions de ciutadania i agents culturals respecte a l'equipament són molt positives. Els agents culturals opinen que és un equipament molt potent, amb una oferta cultural molt àmplia i diversa, i uns espais molt agradables. Es lamenta que només sigui per a gent gran i no hi hagi un espai tan agradable de grandària i entorn per a la gent jove, ja que l'Àgora és força més reduïda.

⁵⁴ Web de referencia: <https://alella.cat/fitxa.php?id=310>

L'Àgora⁵⁵ - Espai Jove està situada a l'edifici de les Antiques Escoles Fabra, que va ser construït i cedit al municipi pel Marquès d'Alella l'any 1934, amb l'objectiu d'esdevenir un referent educatiu i formatiu pel poble. A la primera planta de l'edifici s'hi pot trobar: la regidoria d'Adolescència i Joventut, l'Àgora, l'espai de trobada d'adolescents i joves; i el punt d'informació juvenil. L'espai de trobada és un espai dinamitzat. Està equipat amb jocs de taula, una videoconsola Wii, futbolí, billar, ping-pong, sofàs, taules i cadires. A més, també hi ha el pati, la sala polivalent (equipada amb miralls i equip de so) i els ordinadors per fer consultes o treballs. També s'organitzen sortides i activitats per a 12-16 anys i per a 16-30 anys.

La segona planta actualment també s'utilitza per a cursos i tallers de Can Lleonart i els espais de la planta baixa s'aprofiten per: el taller de restauració de mobles de Can Lleonart, l'espai d'informàtica, un espai polivalent i d'exposicions per a les entitats del poble, i la Sala d'Entitats, que es fa servir tant com a espai de trobada i com a aula d'estudi.

Can Magarola⁵⁶ és una de les masies més antigues d'Alella. Situada a la part més alta de la Riera Coma Clara, ha estat testimoni, des d'aquesta situació privilegiada, de més de 700 anys de la mil·lenària història del poble.

⁵⁵ Web de referencia: <https://alella.cat/fitxa.php?id=3323>

⁵⁶ Web de referencia: <https://alella.cat/fitxa.php?id=314>

La creació, el 1983 del Patronat de la Fundació Pública Municipal Masia museu can Magarola va permetre iniciar la restauració i adaptació d'aquest entranyable edifici a les tasques de conservació i difusió de la història local. L'íntima relació de la vida d'Alella amb el vi, d'una banda, i la col·laboració amb el Consell Regulador de la denominació d'Origen Alella, de l'altra, van fer que Can Magarola esdevingués, casal del vi d'Alella.

Actualment, la Masia de Can Magarola acull els següents serveis i equipaments:

- Consorci del Parc de la Serralada Litoral
- Consell Regulador de la DO Alella
- Celler de Can Magarola, espai utilitzat per a activitats culturals puntuals des de 2016.
- Vinya testimonial d'Alella

Part de l'edifici s'ha pogut restaurar i donar un ús com a equipament, com per exemple el Celler, malgrat no és accessible per persones amb mobilitat reduïda. Però encara hi ha la necessitat d'adequació d'algunes zones de l'edifici.

Donat que és un edifici amb una activitat cultural molt puntual i limitada, el seu coneixent i ús per part de la ciutadania consultada és força baix (un 60% el coneix i hi ha anat alguna vegada i un 36% el desconeix). A nivell tècnic, es creu que la Masia de Can Magarola i els seus espais exteriors estan infrautilitzats com a equipaments culturals, des de la Biblioteca i Turisme s'ha fet alguna activitat al Celler, però se'n fa poca ja que l'entrada al Celler no té accessibilitat i cal anar-hi en vehicle ja que queda força allunyat del poble

Finalment, l'edifici del carrer Santa Teresa 49 és de titularitat municipal però en lloguer i acull els Jutjats de Pau als baixos i a la primera planta hi ha la seu de tres entitats culturals d'Alella: l'Associació Cultural Revista Alella, la Coral Polifònica Joia i l'Associació Dones Solidàries d'Alella, totalment inactiva. El garatge de la finca també l'ocupa com a magatzem la Coral Polifònica Joia.

2.9. Espais públics i espais privats amb usos culturals

A continuació es descriuen els principals espais públics amb usos culturals a Alella, de forma més regular o puntual. S'actualitza la informació recollida al Pla d'equipaments culturals de 2011. Concretament s'incorpora la Plaça d'en Patatina:

Plaça de l'Ajuntament: És la plaça principal del poble on s'hi ubica l'edifici de l'Ajuntament, el Mercat Municipal i l'església de Sant Feliu. Durant les festivitats del calendari, aquest espai acull concerts, balls i altres activitats institucionals, comunitàries,...

L'Hort de la Rectoria: Es troba situat entre Can Lleonart i el Mercat Municipal i s'hi ubica l'entrada a la Biblioteca Ferrer i Guàrdia. Actualment i durant la major part de l'any fa la funció de pàrquing de pagament però durant la Festa de la Verema esdevé la localització de la Mostra de Vins DO Alella i Gastronomia. I per la resta de festivitats del calendari com la Festa Major, aquest espai acull la majoria de concerts que acompanyen cadascuna de les festes. També en actes amb molta gent com la recepció dels Reis d'orient.

Plaça d'Antoni Pujades: Es tracta d'una plaça situada a la Riera Principal, sota del Poliesportiu. Des de la construcció d'aquesta plaça ha anat agafant més protagonisme i dinamisme al municipi i actualment s'hi realitzen diverses activitats: Inauguració de la Festa de la Verema, fires, actes, activitats infantils, ballada de sardanes, concerts, etc.

Parc de Can Sors: En aquest parc situat al barri de Can Sors anteriorment s'hi duïen a terme concerts de música i activitats durant la Festa Major.

Parc Gaudí: Com a homenatge a l'arquitecte que va passar molts estius a Alella, el municipi va inaugurar l'any 2002 un parc amb el seu nom i una escultura d'una artista local, i hi va ubicar el monolit dedicat a Gaudí que des del 1965 es trobava darrera de l'església de Sant Feliu. En aquest espai també hi tenien lloc alguns dels concerts del Festival d'Estiu, s'hi fan havaneres i activitats infantils durant la Festa Major i la Festa de la Verema.

Nova zona verda del Carrer Àfrica: En aquest carrer s'hi troba una zona recent inaugurada com a zona verda, que antigament era una pista esportiva on es duïen a terme alguns concerts, activitats infantils per a la Festa Major i el cinema a la fresca durant els mesos d'estiu.

Plaça de Can Patatina: Nova plaça just davant de l'Espai d'Arts Escèniques, des de 2019 és un nou espai públic que s'està dedicant a activitats literàries, com els Espais de Poesia i infantils de petit format, concerts i d'altres activitats impulsades per l'entitat Casal d'Alella o per l'Ajuntament.

Pel que fa als principals espais privats amb usos culturals puntuals a Alella, s'afegeix al Pla d'equipaments culturals de 2011, dos cellers que participaven habitualment a diferents activitats culturals del poble i programen activitats culturals en el marc dels seus programes enoturístics:

Jardins de Cal Marqués: Cal Marqués és un edifici senyorial del segle XIX situat a l'entrada del poble. El marquesat d'Alella va ser concedit el 1889 a l'industrial i polític Camil Fabra i Fontanills (1833-1902). El seu fill, Ferran Fabra i Puig va ser alcalde de Barcelona (1922) i un dels prohoms benefactors de la vila d'Alella. Actualment els jardins de Cal Marqués acullen el Concert d'Estiu i anys enrere concerts emmarcats en el [Festival d'Estiu](#).

Celler de Les Aus - Alta Alella: Celler de producció vitivinícola de la DO Alella que desenvolupa activitats enoturístiques de forma regular i participa al festival Espais de Poesia, al Concert d'Estiu d'Alella, a banda de la Festa de la Verema, conjuntament amb la resta de cellers.

Celler Bouquet d'Alella: Ubicat en una antiga masia, Bouquet és un celler de producció vitivinícola de la DO Alella que fa activitat enoturística tot l'any i participa al festival Espais de Poesia, al Concert d'estiu d'Alella, a més a més de la Festa de la Verema, on participen tots els cellers.

2.10. Síntesi de l'apartat

A continuació, es remarquen les característiques més importants d'Alella a nivell dels seus equipaments culturals amb una mirada estratègica, a través d'una anàlisi DAFO. També s'identifiquen els principals reptes que s'extreuen de cara al Pla d'Acció Cultural.

EQUIPAMENTS CULTURALS	
Fortaleses	Debilitats
<ul style="list-style-type: none"> La planificació estratègica anterior en equipaments culturals, tant el PEC com d'altres Alella disposa d'un conjunt d'equipaments culturals municipals ampli i consolidat a nivell local i amb influència al seu entorn. També disposa d'espais públics per fer activitats culturals diverses en els barris i el casc urbà, que s'utilitzen durant tot l'any. Les facilitats que tenen les entitats per gaudir d'espais i recursos municipals, especialment a Can Lleonart on el procés administratiu és més simplificat que a d'altres equipaments. 	<ul style="list-style-type: none"> És necessari l'emplaçament adient per a una nova biblioteca i un arxiu municipal per complir els estàndards del PEECat. L'Espai d'Arts Escèniques és un edifici nou i funcional però presenta problemes l'aïllament acústic i accessibilitat als bucs d'assaig. Can Manyé presenta deficiències d'aïllament i d'humitats i es troba en un edifici de lloguer. Can Magarola té espais pendents de rehabilitar i manca d'accessibilitat al Cellar. El ràpid creixement de Can Lleonart no va acompanyat d'un bon sistema virtual de gestió de les inscripcions que dificulta la gestió. El procediment de cessió d'espais de l'Espai d'Arts Escèniques és molt burocràtic i treu molt de temps tècnic, ja que es fan moltes cessions.
Oportunitats	Amenaces
<ul style="list-style-type: none"> Equipaments amb usos culturals infrautilitzats, com el Cellar de Can Magarola, que podria servir per residències artístiques, cessió a entitats... Potenciar el CEA Vallmora com a equipament patrimonial també d'Alella Les possibilitats de creixement en nombre d'usuaris / activitats (ampliació de Can Lleonart cap a les Antigues Escoles Fabra). La col·laboració entre Ajuntament i agents privats (masies, cellers,...) permet fer una programació cultural en espais naturals i patrimonials singulars. 	<ul style="list-style-type: none"> L'elevat cost no només de la construcció de nous equipaments, sinó també de la dotació del seu personal, manteniment, etc. Acordar l'emplaçament dels equipaments culturals pendents en el marc dels plans urbanístics parcials a desenvolupar els propers anys.
Reptes a tenir en compte al PAC	
<ul style="list-style-type: none"> Construir els equipaments pendents, especialment la Biblioteca i l'Arxiu municipal. Millorar el manteniment i adequació dels espais dels equipaments en funcionament. Fer sostenible el conjunt d'equipaments culturals, que incorpori les necessitats de la ciutadania i dels agents culturals. Aprofundir en la col·laboració públic – privada per a usos culturals d'espais singulars . Promoure un treball més conjunt entre equipaments, línies de treball compartides, estratègies comunes,... per tal de constituir-se com a xarxa. 	

3. L'oferta i la programació cultural

Per complementar la Diagnosi cultural, a continuació es fa un repàs sintètic de l'oferta i la programació cultural existent al municipi per àmbits temàtics o disciplines artístiques. Per a cadascuna, es té en compte l'anàlisi de diferents aspectes en relació a les polítiques culturals: la formació, el suport a la creació i producció i també la difusió cultural.

Cal dir que tots els equipaments culturals d'Alella compten amb una Carta de Serveis consultable al web, on a més de la descripció dels serveis, hi ha els drets i deures de les persones usuàries i també els compromisos de qualitat del serveis i els indicadors que es recullen per valorar-la.

Al final de l'apartat, es comparteixen les valoracions de l'oferta en clau de drets culturals i també les visions ciutadanes i dels agents sobre l'oferta i la programació cultural en general, recollides a través de la Consulta ciutadana i dels tallers participatius.

3.1. Arts escèniques

Com ja s'ha comentat, el principal equipament on es concentra la programació d'arts escèniques, és l'**Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella**, inaugurat al 2019. Es tracta d'un equipament a ple rendiment i on també s'hi programen d'altres activitats. Pel que fa a difusió artística, l'any 2022 dins la programació estable (professional i amateur), per gènere, es van programar 14 funcions de teatre, 7 de música, 5 de dansa i 3 d'audiovisual no adscrites als diferents cicles regulars. En total, 8 de les esmentades funcions eren específicament familiars i 1 de carrer. 5 de les propostes que es van poder veure a l'Espai es complementaven amb tallers i activitats relacionades. A més, va haver 2 propostes d'espectacles per a escoles o l'institut, incloses el programa Anem al teatre, ja comentat a l'apartat 1 d'aquest capítol.

L'assistència total entre els diferents espectacles és de 5.145 persones, que suposa un ingrés de 34.678,50 euros per la venda d'entrades i una ocupació mitja del 58,23%.

Per posar en context aquestes dades, cal comparar-les amb l'activitat de municipis similars en mida. A continuació, es compara Alella amb la mitjana dels 50 municipis que participen al Circuit d'Espectacles de l'Oficina de Difusió Artística⁵⁷ de la Diputació de Barcelona els anys 2021 i 2022 i també amb aquells amb un tram de població similar. Com s'observa, a Alella el 2022 es va programar més del doble per mil habitants que a d'altres municipis de mida similar, i en aquestes dades només es valora la programació estable, no les activitats programades per altres departaments (1,40 a Alella vers 0,60 al conjunt). En canvi, l'assistència a espectacles a Alella és lleugerament més baixa per mil habitants (113 a Alella i 120 al conjunt de tots els municipis que participen al Circuit, alguns amb una trajectòria molt llarga de programació). Per tant, les dades van en la línia de la percepció expressada pel cos tècnic i pels agents culturals d'elevada programació de l'Ajuntament de manera global, que de vegades sobrecarrega un públic que no és tan

⁵⁷ <https://www.diba.cat/web/oda/circuit>

nombrós. Cal tenir en compte que la programació d'arts escèniques es reparteix en diversos gèneres que sovint responen a diferents públics, cosa que fa que l'oferta en cadascun d'ells sigui ponderada. També cal tenir present que l'equipament escènic és força recent i cal temps per crear hàbit d'assistència a les programacions.

Taula 15. Comparació d'Alella amb la mitjana de municipis que participen al Circuit d'Espectacles de l'Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona (2021-2022)

	Funcions/1000 hab.		Assistents/ 1000 hab.	
	2021	2022	2021	2022
Alella	1.81	1.39	127	113
Mitjana municipis tram de població	1,20	0,60	126	142
Mitjana total municipis que han participat al Circuit	0,60	0,60	96	120

Font: Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona

A nivell associatiu, el Casal d'Alella és la principal entitat que programa activitats escèniques i musicals diverses i regulars de forma mensual, també per a públic infantil, majoritàriament als baixos de l'Espai d'Arts Escèniques, on tenen la seva seu social, o també a la Plaça d'En Patatina, just davant de l'equipament. Així mateix, també es cedeix espais d'altres equipaments culturals com Can Lleonart a l'entitat (14 sessions el curs passat).

En clau de formació artística, l'Espai d'Art Escèniques és la seu de l'**Escola Municipal de Dansa d'Alella**⁵⁸, que ofereix formació en l'ensenyament de ballet clàssic en tots els seus nivells des de l'etapa d'iniciació fins al nivell d'avançat, també ofereix un grup per alumnat de persones adultes. L'Escola de Dansa de ballet clàssic va néixer l'any 2007 al Pavelló Abelardo Vera d'Alella i el curs 2019/20 es va traslladar a l'Espai d'Arts Escèniques. Des de l'any 2021 també s'ofereix formació de dansa contemporània, per a infants i joves i per a persones adultes. Tal i com mostra la taula següent hi ha 9 grups consolidats, que el curs 2022/23 han seguit 87 alumnes, la majoria infants.

Taula 16. Grups i horaris de l'Escola Municipal de Dansa d'Alella (curs 2022/23)

Cursos	Nom curs	Edats alumnes	Dies i hores
1	Pre- Ballet	4 i 5 anys	1h x 2 dies
2	Iniciació	6 i 7 anys	1h x 2 dies
3	Iniciat	8 i 9	1h15m x 2 dies
4	Elemental	10, 11 i 12 anys	1h15 m x 2 dies
5	Intermedi	13, 14 i 15 anys	1h15 m x 2 dies
6	Avançat	A partir de 16 anys (2005)	1h15 m x 2 dies
7	Adultes	A partir de 18 anys	1h15 m x 2 dies
8	Contemporani Nenes	10, 11 i 12 anys	1h15 m x 2 dies
9	Contemporani Adultes	A partir de 18 anys	1h15 m x 2 dies

⁵⁸ <https://alella.cat/escoladansa>

L'Escola Municipal de Dansa d'Alella, que depèn d'Educació s'ubica a dues sales de l'Espai d'Arts Escèniques (Espai Dansa i l'Espai Música) en horari de 17h a 22h tots els dies excepte divendres i també disposa d'altres espais com els vestuaris, una sala polivalent i el teatre.

Des de l'Escola de Dansa sempre hi ha hagut la voluntat de vincular-se amb l'entorn. Cada any es fan diferents actuacions vinculades a festes que es celebren al municipi com per exemple, l'acte del 8 de Març a la plaça de l'Ajuntament, o l'acte de la nit del comerç, on també es programa una petita actuació també per el Dia Internacional de la Dansa. També s'organitzen diferents actuacions per nadal o final de curs; a residències de gent gran es fan actuacions de mostres de dansa d'alguns dels grups. Aquest any 2023 també s'ha fet una col·laboració amb el casal d'estiu d'Adrenalina, l'espai jove de l'Àgora, on els i les joves inscrits a aquest casal han tingut una mostra oberta de dansa.

També en relació a la formació artística, cal destacar dos programes més. D'una banda, les **activitats complementàries** als espectacles programats, que busquen expandir la programació més enllà de la pura difusió artística i trencar la barrera de la quarta paret del teatre per fer visible i explícit el retorn social de la cultura. Les activitats complementàries es proposen en relació a les residències artístiques o la programació estable, de vegades són col·loquis i d'altres tallers i formacions. En aquest sentit al 2022 es va programar: un taller de teatre familiar, dos tallers de dansa i una trobada amb alumnes de l'Escola Municipal de Dansa d'Alella amb artistes fruit de la residència creativa.

I de l'altra la **Teatreca**, un servei d'acollida per a infants d'entre 3 i 12 anys durant determinades funcions que ofereix l'Espai, com a un espai d'aprenentatge mitjançant el joc i la experimentació multisensorial dirigit per educadors professionals i ideat per Lleureka Projectes educatius. Al 2022 es van oferir 3 sessions de Teatreca amb diferents temàtiques amb motiu de 4 espectacles de la programació. En total van gaudir del servei 21 infants. Es tracta d'un espai doblement interessant, d'una banda, com a activitat infantil de qualitat i de l'altra, a nivell de conciliació familiar, ja que permet als progenitors assistir a les funcions.

A més, des de **Can Leonart** s'ofereixen diversos cursos anuals sobre dansa (dansa llatina, balls de saló i swing) i per a adolescents, **l'Àgora- Espai Jove** d'Alella ofereix l'activitat trimestral de Teles aèries, al gimnàs de l'Escola Fabra, una activitat vinculada al món del circ específicament per a públic jove.

Pel que fa a la promoció artística i cultural, tenen un paper central les **residències artístiques**, no només en arts escèniques però majoritàriament. Com ja s'ha explicat l'Espai d'arts escèniques Casal d'Alella ofereix a companyies i artistes d'arts escèniques i audiovisuals, tant amateurs com professionals, espais per treballar o cercar camins creatius del seus projectes artístics. Amb aquesta finalitat els artistes i companyies poden presentar la seva candidatura per ser seleccionats residents de l'Espai Alella. La convocatòria es considera oberta durant tot l'any si es disposen d'espais i dates disponibles. El 2022 es van fer 11 residències artístiques, que van arribar a 450 persones. Així mateix, la participació d'artistes professionals locals és molt important en la

programació estable, entre un 30% i un 40% els darrers anys són artistes d'Alella o el Maresme.

Més enllà de l'Ajuntament i l'oferta pública d'arts escèniques, hi ha dues entitats relacionades amb el teatre a Alella, una de llarga trajectòria, el **Casal d'Alella** que té una secció de teatre històrica (El Pàmpol) i que al 2019 i al 2022 van gestionar la representació de Els Pastorets, a banda de les obres que s'estiguin preparant. Des del Casal d'Alella també s'ofereixen activitats de tango, etc. Teatre del Casal, actualment no té activitat com a grup de teatre i els Pastorets de 2024, es fan entre ATA, casal i Teatre 6.0, com a projecte comunitari.

I d'altra banda, **ATA Amics de Teatre d'Alella**, una entitat de teatre constituïda recentment com a una escissió de l'anterior i que des del curs 2023-24 ofereix formació teatral a infants a les Antiques Escoles Fabra. Així mateix, des de les **AFA** de les dues escoles del poble s'ofereix també formació en arts escèniques i dansa a infants en horari extraescolar. En concret, a l'Escola Fabra hi ha activitats extraescolars de danses modernes i hip hop, expressió corporal i psicomotriu, teatre i contes i circ. I a l'Escola La Serreta s'ofereix l'extraescolar de Teatre. Aquestes entitats fan els seus espectacles de final de curs a l'Espai d'Arts Escèniques. Finalment, a l'Espai d'Arts Escèniques també hi ha el Grup de Teatre Tik 6.0, que és el resultat d'una proposta formativa que imparteix la Susana Eva que depèn de la regidoria de Gent Gran i assisteixen al curs a l'Espai d'Arts Escèniques.

A nivell privat, recentment ha sorgit una nova oferta de dansa a Alella: The Barre Studio & Danzaralia que ofereix Barre Fit, Low Pressure Fitness i ballet per a infants.

Són diverses les ofertes de formació en arts escèniques, sobretot dirigides a infants i a persones grans, es troba a faltar una formació pública en teatre i una oferta específica per a adolescents i joves. En dansa, hi ha una oferta pública però limitada en estils i que es complementa amb altres ofertes d'entitats.

3.2. Música

Novament, el principal equipament on es concentra la programació musical és l'**Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella**, encara que no només. Com ja s'ha dit, pel que fa a difusió artística, l'any 2022 dins la programació estable es van programar 7 concerts tant de caire professional o semiprofessional com amateur. Però a nivell musical, a Alella cal parlar del **Concert d'Estiu**⁵⁹, que en el passat era un Festival consolidat. Aquest concert es coordina des de l'àrea de Cultura de l'Ajuntament (des de l'Espai d'Arts Escèniques) que va néixer el 2005 amb l'ànim de convertir-se en un referent dins dels cicles de concerts que s'organitzen arreu del país. Es combina la qualitat artística amb la particularitat de fer els concerts als jardins de finques privades d'Alella, com els Jardins de Cal Marquès, o bé en cellers d'Alella o d'altres municipis de la DO, per tant, en petit format. Des del seu inici, després de cada concert s'oferia una copa de vi DOAlella. En l'actualitat Ja no es convoca el Festival d'Estiu, sino que es fa un Concert d'Estiu als Jardins del Marquès, amb un

⁵⁹ <https://alella.cat/festivalestiu>

artista o grup punter, hi ha un espai per a foodtrucks i a més de la copa de vi del final, hi ha vins de la DO Alella amb la Vitrucc d'Enoturisme Alella.

L'any 2022 es va fer un concert gratuït al Parc de Can Sors, anys anteriors també s'oferia el concert gratuït a can Sors i altres ubicacions. També són generalment a l'exterior però se'n va fer un a l'Espai d'Arts Escèniques. En els 4 concerts de 2022 hi van assistir un total de 1.134 espectadors/es. El 2023 no es va fer el festival i només va haver un concert com a tancament de la Programació estable de l'Espai d'Arts Escèniques. Pels agents culturals consultats caldria reprendre el Festival d'Estiu, ja que és el tipus d'activitat cultural que pot fer d'Alella referent cultural a nivell supralocal, amb una proposta singular i lligada a la identitat del poble. Això s'ha de reformular, els concerts gratuïts han estat sempre, quan era Festival d'Estiu, a Can Cors, al Parc Gaudí, al Carrer Àfrica, etc. i altres de pagament als Jardins del marquès, a les Quatre Torres, als Cellers Bouquet i Celler de les Aus.

A nivell de formació i promoció artística, i lligat al Festival d'Estiu, l'any 2009, s'incorpora el projecte de **Músics en Residència**, una proposta d'estades musicals pionera a Catalunya que va començar a caminar sol amb programa propi l'any 2018. Actualment és l'Associació d'Amics de Músics en Residència d'Alella qui impulsa amb l'Ajuntament el Festival de Música de Cambra Músics en Residència⁶⁰ al juliol al mateix Espai d'Arts Escèniques. Músics en residència és un grup de músics que desenvolupen una carrera de nivell internacional, conjuntament amb músics emergents i junior, que fan una estada a Alella per preparar els concerts.

Tots els seus assajos són oberts al públic, amb el propòsit d'apropar tothom al procés d'interpretació musical i de permetre veure, entendre i copsar l'intens treball dels intèrprets. Al llarg de les seves edicions hi han participat més de setanta músics. Els músics convidats s'allotgen en cases particulars de socis i col·laboradors, un dels trets diferencials del projecte. L'acollida d'aquestes famílies es complementa amb la implicació de comerços i entitats de tot el poble que fan de Músics en Residència un projecte de convivència i de comunitat. El 2022 es van celebrar dos concerts a l'Espai d'Arts Escèniques, als que van assistir-hi 329 persones.

Pel que fa a la formació musical, cal parlar de la **Coral Municipal d'Alella**, que depèn de la regidoria d'Educació, té la seva seu a l'Espai d'Arts Escèniques i actualment consta de tres grups d'edat. Petits (de 14 a 1r de primària), Mitjans (de 2n de primària a 5è de primària) i Grans (a partir de 6è de primària). Actualment compta amb 25 nens i nenes (8 petits, 11 mitjans i 6 grans) i malgrat la valoració és molt positiva, l'objectiu per al curs vinent és ampliar el nombre de cantaires donant-se a conèixer més al poble. El curs 2022-23 la coral ha reprès concerts, tallers i colònies després de la pandèmia i en total s'han fet 15 activitats, moltes vinculades amb esdeveniments i cicle festiu d'Alella: concerts a l'encesa de llums i al Nadal, per Sant Jordi... Concerts als centres educatius (des de la llar d'infants a l'institut), a residències de gent gran, concerts d'estiu...

Així mateix, cal parlar del programa de col·laboració "**Alella Viu la Música**" de l'Ajuntament d'Alella amb el Centre d'Estudis Musicals Ressò, que pretén promoure i valorar l'educació musical, entenent que la música és una eina d'expressió i

⁶⁰ <https://www.musicсенresidencia.com/>

desenvolupament personal que es pot fonamentar en la pràctica instrumental però també a través d'altres formes d'apropament a la música.

L'Ajuntament d'Alella promou que aquesta formació escènica i musical pugui ser a l'abast de tothom tenint en compte polítiques d'equitat i de no segregació a través d'una licitació. Durant el curs 2022/23 s'han fet les següents activitats:

- **Teatre musical:** S'ha creat una obra escènica on s'ha combinat música, ball i diàleg per infants i joves d'entre 7 i 14 anys. No calen nocions musicals ni teatrals prèvies, les classes tenen una durada de 75 minuts durant els nou mesos del curs escolar i es fan a l'Escola de Música Ressò. El curs 2022/23 s'ha comptat amb 14 participants i la representació de final de curs s'ha fet a l'Espai d'Arts Escèniques.
- **Conjunts instrumentals:** s'inclou música de cambra, conjunts instrumentals, grups vocals i combos de música moderna a partir d'infants de 7 anys i adults. És una activitat dirigida a persones que tenen coneixements musicals previs que els permet gaudir de fer música en grup. Es fa un assaig amb un professor mensual. Es promou que entre els membres del grup es realitzin altres assajos per posar en pràctica els coneixements adquirits a l'aula. Hi ha una mitja d'una setantena de participants entres els diferents grups. A final de curs també hi ha concerts a l'Espai.
- **Tastet d'instruments:** Activitat que pretén oferir un primer contacte amb diversos instruments (violoncel, flauta, piano, guitarra elèctrica, baix elèctric, bateria, ukelele i sintetitzadors) a alumnat de 6 a 10 anys. Es contemplen 3 sessions de cada instrument d'un quart d'hora cadascuna i un total de 8 instruments. Hi ha un màxim de 14 places. Enguany també s'ha treballat la producció musical a un nivell bàsic que els permet enregistrar i enriquir les seves gravacions amb programari adequat. El curs 2023/23 es van exhaurir les places i es va generar llista d'espera.
- **Casal d'estiu:** Activitat d'estiu de 9 a 14h sense opció de menjador, on els infants i joves d'entre 8 i 16 anys preparen les cançons de l'actuació, l'escenografia i el vestuari d'una obra musical. S'ha realitzat al gimnàs Escola Fabra i la representació final davant de totes les famílies al l'Espai Escènic. Hi ha un màxim de 20 places i el curs 2023/23 es van exhaurir les places i es va generar llista d'espera.

Entre totes les activitats s'han arribat a 118 persones, a més s'han realitzat diferents activitats vinculades a esdeveniments i activitats populars: concert de combos a la Festa Major, concert a La nit del Comerç, col·laboracions en actes de La Mataró de tv3, col·laboració amb Espai Jove en el marc d'Adrenalina, entre altres... Per a públic adult, al marge d'Alella Viu la Música **Can Lleonart** ofereix tallers anuals de Conjunt d'ukeleles i de conjunt de gralles.

A nivell associatiu, cal destacar novament l'oferta extraescolar musical al migdia i tarda de les **AFA** de les dues escoles públiques d'Alella. En relació a l'Escola Fabra, s'ofereix formació en diferents instruments (piano, guitarra, guitarra elèctrica, bateria, violí, grup de violins, grup d'ukeleles, percussió...) en col·laboració amb l'Escola de Música Ressò, que gaudeixen 46 infants el curs 2022/23. A l'Escola La Serreta l'AFA té un projecte musical propi, que inclou l'En-Cantada, (dues corals, una de petits i una de grans), instruments (violí, viola, violoncel, clarinet, flauta travessera, piano...), orquestra, llenguatge musical i la possibilitat de participar a la Colla de Timbalers de la Serreta, formada per infants i

adults que participa en totes les activitats del cicle festiu on hi ha percussió (Cavalcada de Reis, Carnestoltes, Santa Madrona, Festa Major, La Verema,...) a banda, d'activitats i festes internes del centre.

Des del **Casal d'Alella** hi ha una programació regular de concerts de forma mensual, que programen la Secció de Música en directe, entre d'altres activitats de caire socioculturals i comunitàries. A nivell associatiu cal fer esment de l'activitat de difusió i formació musical de la **Coral Polifònica Joia d'Alella**, entitat històrica i molt consolidada, que fan concerts a Alella i fora i actuen a diferents moments del Cicle festiu, assagen a Can Lleonart i també actuen a l'Espai d'Arts Escèniques. Recentment, s'ha creat la **Coral de Rock d'Alella** sota l'impuls del cantautor Narcís Perich, que diversifica l'oferta de cant coral per a joves i adults.

A nivell privat, cal tenir en compte l'**Escola de Música Ressò**, fundada el 1997 i que ofereix formació musical diversa clàssica i moderna per a infants i adults, a banda del programa Alella Viu la Música, ja comentat. També **Musicalia**, l'Escola de música dins de l'Escola privada Santa Maria El Pino d'Alella, on es pot aprendre instruments (piano, violí, guitarra elèctrica i clàssica, bateria i baix) fer grups instrumentals (orquestra i combos), coral, llenguatge musical i sensibilització a partir de 3 anys. Tal i com s'observa, és àmplia i diversa l'oferta de formació musical a Alella, tant de tipus privat, com de caràcter públic i associatiu, encara que no existeixi una Escola Municipal de Música. Als bucs d'assaig de l'Espai d'Arts Escèniques venen a assajar joves. Sobre la promoció dels grups joves a la comarca potser es pot esmentar la Casa de la Música de Mataró.

3.1. Lectura pública

A nivell de lectura pública, l'equipament referent és la Biblioteca Ferrer i Guàrdia, que com ja s'ha dit, està pendent d'una nova ubicació que li permeti guanyar en espais i incidència. Malgrat això destacar que en 2022 va tenir prop de 4.000 persones usuàries amb carnet, més de 24.000 visites presencials i un miler de participants en activitats puntuals. Els indicadors dels Cercles de Comparació Intermunicipals permeten veure que és un equipament molt utilitzat i dinàmic, encara que limitat per les condicions actuals.

Taula 17. Comparativa entre Alella i municipis de mida similar que participen als Cercles de Comparació Intermunicipal de Biblioteques (2022)

Indicador	Situació d'Alella	Mitjana de municipis d'entre 10.000 i 15.000 habitants
Assistents per activitat de dinamització cultural	19	14
% de la població d'entre 40 i 64 anys que ha fet ús dels serveis de la biblioteca	15,2	12
% de la població de 65 anys i més que ha fet ús dels serveis de la biblioteca	10,1	6,8

Sessions d'activitats de dinamització cultural per cada 10.000 habitants	54	99
Inscrits en clubs de lectura per 1.000 habitants	1,2	3,3
% de visites que fan ús del servei d'internet + ofimàtica	1,2	3,5

Font: Elaboració pròpia a partir de Cercles de Comparació Intermunicipal de Biblioteques

A banda de les activitats anuals gratuïtes com l'hora del conte, laboratoris de lectura, tallers familiars, clubs de lectura, presentacions de llibres, sortides, etc. destaquen entre els projectes que impulsa la Biblioteca: **Biblioteques amb DO**, una iniciativa creada fa 12 anys amb l'objectiu de portar la cultura del vi a les biblioteques públiques, posant en valor cada territori i dedicant un mes a cadascuna de les Denominacions d'Origen. Març és el mes de la DO d'Alella i cada any amb un tema diferent es tracta sobre la cultura del vi en les manifestacions de literatura. Es programen activitats durant tot el mes per a tots els públics a les biblioteques no només d'Alella sinó també 12 municipis més de la DO. També cal destacar el **Cicle de Novel·la Negra, Crims. DO Alella**, que es porta a terme al mes de febrer i reuneix una desena d'activitats al voltant d'aquest gènere literari. També el programa **Parcs i Biblioteques...Naturalment!** que promou la Diputació de Barcelona amb la xarxa de parcs naturals. Cada any a la tardor programa activitats que uneixen literatura i natura, i es porten a terme a espais naturals propers.

A banda, dels projectes propis de la Biblioteca ja comentats, destaca l'impuls conjuntament amb l'Espai d'Arts Escèniques, del club de lectura **Llegir teatre**, un projecte impulsat per la Generalitat de Cultura i el Teatre Nacional de Catalunya (TNC) amb l'objectiu de promoure la lectura i el coneixement de la literatura dramàtica.

A principis de maig té lloc el festival **Espais de poesia**, una iniciativa que va néixer l'any 2008 amb la voluntat de promoure i difondre la creació literària i convidar tothom a gaudir de la lectura poètica i de la poesia musicada. Una iniciativa de l'Ajuntament d'Alella que comprèn, entre d'altres activitats, concerts, recitals, tallers i espectacles poètics, tot plegat posant especial èmfasi en l'activitat que es realitza des de les escoles. Totes aquestes activitats tenen lloc a diferents espais del poble: a la Biblioteca Ferrer i Guàrdia, al Centre Cultural Can Lleonart, el Casal d'Avis Can Gaza, Can Manyé, els centres educatius i diversos indrets de l'espai públic... El 2022 es van celebrar les 15 edicions del programa amb 17 activitats entre els mesos d'abril i maig que van arribar a 752 persones i es van fer a 13 ubicacions. Can Manyé impulsa i coordina amb la Biblioteca Ferrer i Guàrdia el Festival i va organitzar tallers durant Espais de Poesia, tant a escoles com a l'institut o oberts a tothom.

També des de Can Manyé s'impulsen els **Premis Literaris d'Alella**, que s'atorguen dins dels actes del Correllengua, al novembre. Aquests premis, que ja van per la 25a edició, a més de promoure la creació literària i de difondre la llengua i la cultura catalanes, són un homenatge a dues escriptores destacades que han deixat la seva empremta a Alella i que han contribuït a l'enriquiment cultural: Maria Oleart i Guida Alzina. L'any 2020 la pandèmia va fer aturar els Premis i celebrar-los de manera biennal entre el 2020 i el 2021, però els darrers anys hi ha hagut un clar increment de participació en ambdós premis. Augment

donat per la digitalització, amb una entrega de treballs més accessible per a tothom i arribant, al 2022 a una xifra mai assolida: 55 Obres al Premi Maria Oleart i 122 al Premi Guida Alzina. El lliurament sempre s'acompanya d'una activitat cultural com un concert, recital, etc.

A nivell comarcal, ja s'ha comentat el pes de la **Mostra Literària del Maresme**. El certamen es va crear el 1983 amb l'objectiu de promoure la creació literària entre els escolars i difondre la cultura catalana. El concurs consta d'una fase local i d'una altra comarcal. La fase local correspon organitzar-la a l'Ajuntament. En aquesta fase, el jurat local haurà d'escollir les obres que passaran a la fase comarcal. La mostra consta de sis categories, segons els grups d'edat, per a cadascuna de les modalitats de prosa i poesia: de 6 a 8 anys, de 9 a 11, de 12 a 14, de 15 a 18, de 19 a 25 i de 26 anys en endavant. En cadascuna de les modalitats –prosa i poesia- el jurat podrà atorgar un primer i un segon premi, tot i que també podrà declarar desert qualsevol dels premis si la qualitat dels treballs així ho requereix.

També des del **Casal d'Alella** es fan activitats relacionades amb la literatura, com presentacions de llibres, tertúlies i a Can Lleonart es fa creativitat literària.

3.3. Arts plàstiques, visuals i audiovisuals

A nivell audiovisual, cal parlar del **Cinema Espai Alella**, la programació de l'Espai d'Arts Escèniques en cinema, que té diverses potes. D'una banda, la programació d'estrenes de cinema fruit del contracte signat entre l'Ajuntament d'Alella i l'empresa Cinema La Calàndria. El preu de l'entrada és de 6,50€ de divendres a diumenge i 4,50€ els dilluns o dia de preu reduït. Amb 4.264 espectadors durant el 2022, suposa un percentatge d'ocupació del 10% de mitjana.

D'altra banda, durant el 2022 l'Espai ha continuat fomentant el cinema català amb el **Cicle Gaudí**, projecte que impulsa l'Acadèmia del Cinema Català amb el suport de les quatre Diputacions Catalanes, la Generalitat de Catalunya i la Fundació Víctor Grífols i Lucas. És l'únic circuit estable a Catalunya que promou el consum de cinema català arreu del territori. En el marc d'aquest cicle es projecta l'últim dimarts de cada mes una pel·lícula catalana estrenada recentment a sales comercials. Amb un total de 621 espectadors.

En aquesta línia també, al 2022 l'Ajuntament ha signat un conveni de col·laboració amb Òmnium Cultural per projectar mensualment pel·lícules infantils europees en català amb el nom de **Cinexic a l'Espai d'Arts Escèniques**. Es tracta d'un programa d'impuls a la difusió de cinema infantil europeu en català arreu del territori, amb 133 espectadors, i a preus simbòlics. Finalment, com a novetat el 2022 l'Espai va acollir l'activitat **Vinema**, mostra de curtsmetratges maridats amb vins de la DO Alella dins la programació de la Verema. La regidoria d'Igualtat i feminismes i la regidoria de Cooperació Internacional, impulsen filmografia de caire social, moltes vegades coincidint amb dates clau, o jornades solidàries, etc.

Can Manyé, Espai d'Art i Creació és el referent d'Alella en arts plàstiques i visuals, també a nivell territorial, cal posar més en valor aquest centre en el marc dels pocs centres d'art de característiques similars que hi ha a Catalunya, i menys encara en municipis de la mida d'Alella. L'any 2022 va realitzar 6 exposicions, que van visitar 3.277 persones. A més, es van fer 33 activitats vinculades (xerrades, presentacions, tallers familiars, visites o xerrades al voltant de la temàtica de l'exposició en curs...) És clau l'atenció individualitzada a les persones visitants això com la realització de tallers, visites guiades per artistes, cicles de conferències, intervencions al poble, cicles de projeccions, propostes específiques i treballs en procés, buscant el foment del pensament creatiu i l'esperit crític, la participació, la mediació i la integració en tot moment.

A nivell de formació artística, el 2022 es van fer 33 tallers amb centres educatius de primària i secundària d'Alella, Teià i Masnou, des del Servei Educatiu específic de Can Manyé (Importantíssim). Aquest servei ofereix visites i tallers a tots els cursos de les dues escoles públiques del municipi, a més de treballar la vinculació amb l'Institut d'Alella, l'Institut de Teià i l'Institut Lluís Millet del Masnou. A banda, és freqüent que a Can Manyé es rebin visites d'universitats o centres formatius especialitzats en les arts. Dinàmic i actiu, Can Manyé ofereix una programació d'exposicions estable amb activitats transversals. A nivell de promoció d'artistes joves, fins al 2023 es van realitzar les **trobades joves mensuals i la Mostra d'Art Jove** anual a Can Manyé amb el suport d'artistes de diverses disciplines.

Can Leonart ofereix espais de difusió d'arts plàstiques als passadissos del primer pis i de Les Golfes. El curs 2022-23 va acollir 6 exposicions de caire amateur o dels propi alumnat del centre cultural. I el mateix centre ofereix formació en pintura, restauració de mobles, decoració amb Chalk Paint, artesanía amb fibres vegetals terrissa, ceràmica i altres tallers puntuals a l'Aula Taller de les Antigues Escoles Fabra.

Finalment, a nivell privat destaca una nova oferta de tallers de ceràmica per a infants, adults i en família al taller- botiga Kokegarden i que també imparteixen cursos dins de la programació de Can Leonart.

3.4. Patrimoni cultural i natural

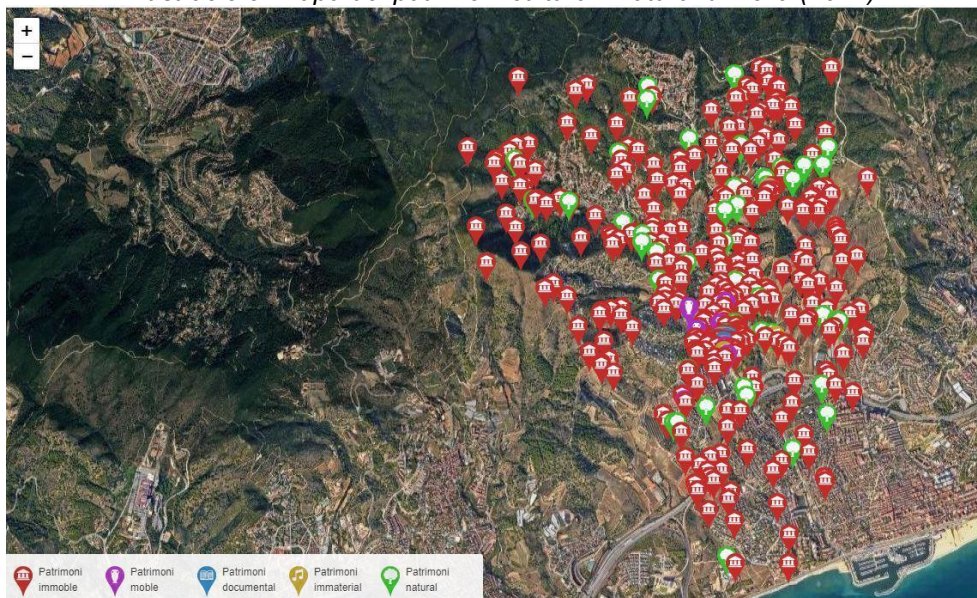
Tal i com es recollia al Pla d'Equipaments culturals de 2011, Alella compta amb importants exemples d'arquitectura pre-modernista i modernista. A més d'aquests edificis, Alella compta amb moltes i diverses finques i masies que fan augmentar la riquesa patrimonial del poble com Can Magarola. Per altra banda, cal fer un esment destacat el Parc Arqueològic Cella Vinària de Vallmora ja comentat en l'apartat d'equipaments.

El **Mapa del patrimoni cultural i natural d'Alella**⁶¹ ha identificat fins a 418 elements de patrimoni cultural i natural del terme municipal d'Alella, elaborat gràcies a un conveni entre la Diputació i l'Ajuntament. Del total d'elements inventariats, un 79% correspon a patrimoni immoble (edificis, conjunts i elements arquitectònics, jaciments arqueològics i

⁶¹ <https://alella.cat/mapapatrimonicultural>

obra civil). La resta del repertori inclou un 2,5% de patrimoni moble (col·leccions, objectes i elements urbans); un 4,5%, documental (fons documentals i d'imatges); un 1,6%, immaterial (manifestacions festives, tradicions orals, música i dansa, costumari i tècniques artesanals); i un 11%, natural (zones d'interès natural i espècimens botànics singulars).

Il·lustració 5. Mapa del patrimoni cultural i natural d'Alella (2011)

Font: <https://patrimonicultural.diba.cat/municipi/alella>

En clau de promoció de la memòria històrica i el patrimoni, dins de les activitats previstes en aquest any de celebració dels 50 anys de la Festa de la Verema, l'Ajuntament recupera la **Beca de Recerca Local d'Alella**, amb la convocatòria d'una edició especial que promou la investigació i l'estudi de l'impacte que el vi i la vinya ha tingut i té al poble. És la sisena edició d'una iniciativa, creada l'any 2011, amb l'objectiu de fomentar i promoure la investigació sobre Alella en el camp de les ciències socials, ambientals i humanes, prioritàriament en l'àmbit de la història, l'arqueologia, la geografia o del patrimoni cultural i artístic. La beca té caràcter biennal, però a causa de la pandèmia no s'havia convocat des de l'any 2019. Dotada amb 3.000 euros, la beca pretén millorar el coneixement sobre el poble, incentivar-ne la divulgació i ampliar la historiografia local. S'atorgarà al millor projecte inèdit de recerca que haurà de versar sobre l'impacte que el món vitivinícola ha tingut i té al municipi.

A més, des de la Regidoria de Turisme i a través del portal **Turisme Alella**⁶² es planifiquen rutes culturals guiades pel poble, visites a masies i cases històriques, rutes per l'entorn natural i també una ruta pels 1.000 anys d'història d'Alella. També hi ha activitats enoturístiques com els Diumenges de Vins, que cada darrer diumenge de mes al pati de Can Lleonart ofereixen maridatges de vins a càrrec de persones expertes.

⁶² <https://alella.cat/turisme>

Cal dir que totes les activitats són de pagament. Així com des del **ConSORCI de la DO Alella**⁶³ que integren 26 municipis del Maresme, el Vallès Oriental i el Barcelonès, des d'on s'organitzen, impulsen i difonen diferents iniciatives enoturístiques i culturals, des del VI+, el mes del vi DO Alella, fins a, tast, maridatges, visites... A més, recentment, Can Manyé i Can Leonart són punts d'informació turística, a través d'una acció impulsada pel Consorci de Promoció Turística del Maresme.

Algunes visions relacionades amb el patrimoni extretes de la Consulta ciutadana, es lamenten que les visites guiades a les cases d'Alella són de pagament, 5€ per persona, ja que la visita sempre es fa amb la guia expert:

“Hi ha poca activitat relacionada amb el patrimoni arquitectònic, i quan n'hi ha és de pagament. Els preus de les rutes i visites a elements patrimonials del municipi és alt, no accessible a tothom”.

“Participar a les Jornades Europees del Patrimoni. No es fan mai activitats a Alella”.
Consulta ciutadana

⁶³ <https://doalella.com/ca/>

3.5. Cultura de proximitat

El **Centre Cultural Can Lleonart** és des de fa més de 20 anys l'equipament de referència a Alella en l'àmbit sociocultural. Segons es recull a la seva Carta de Serveis, Can Lleonart és un punt de contacte permanent entre la pròpia ciutadania i entre la ciutadania i la cultura. Una cruïlla que hi conflueixi el camp social, el cultural i l'educatiu. Un espai social i educador afavorint el contacte entre les persones a partir de les diferents activitats, que ajuda a integrar la vida del poble i fer-lo més pròxim i participatiu. Apropa la cultura a les persones d'Alella, "Cultura" en el seu sentit més ampli.

Com ja s'ha comentat és un equipament que compta amb una variada oferta tant pel que fa a la difusió cultural: sortides, tertúlies, exposicions,... com pel que fa a la formació artística i sociocultural, amb tallers i cursos culturals anuals, trimestrals i puntuals en àmbits tan variats com: coneixement i literatura, artesania, idiomes, música i dansa, salut... Entenent la cultura com a vehicle de transformació social i generadora de comunitat mitjançant la cohesió i el sentiment de pertinença. El curs 2022/23 Can Lleonart va tenir 903 persones usuàries, el doble que fa 10 anys. El 45% de les altes van ser veïns/es d'altres municipis, consolidant l'equipament més enllà d'Alella, com a una referència en el seu àmbit al Baix Maresme. El curs 2022/23 es van programar 6 exposicions al primer pis, 118 cursos de diferents durades i 11 tertúlies temàtiques, algunes amb llista d'espera per assistir. Així mateix, 6 de les tertúlies s'emmarcaven en programes liderats des d'altres regidories com les Jornades de Salut Mental, el 8 de Març, les Jornades de Cooperació Internacional, les Jornades de la Gent Gran, etc. mostra del treball transversal de l'equipament.

Entre les seves activitats comunitàries destaca el sopar de Can Lleonart, celebrat el mes de juny i que a la darrera edició va comptar amb 227 assistents, organitzat amb el suport de voluntariat i on es va fer la mostra de treballs realitzats durant el curs i hi van participar altres entitats com la Coral Joia.

A més, des del curs 2022/23 Can Lleonart impulsa els "Els Sons d'Alella": amb l'ajuda i assessorament del campaner d'Alella engegà un nou projecte, que aglutina, difon i potencia, sota un eix temàtic, els trets identitaris culturals d'Alella. Aquest projecte neix de la detecció en diferents estudis i diagnòstics de la necessitat de treballar sobre la cohesió social i la identitat de poble. En la primera edició es treballà amb les regidories d'Educació i Turisme i girà entorn del patrimoni immaterial sonor del municipi: les campanes de l'església de Sant Feliu d'Alella i els seus tocs. És un projecte treballat amb els centres educatius i també en el marc del Dia Escolar de la No-violència i la Pau (DENIP), que celebren tots els centres educatius d'Alella (públics i privats) conjuntament a la Plaça de l'Ajuntament.

Des d'altres equipaments es promou també una cultura de proximitat, per a col·lectius específics com poden ser adolescents i joves des de **l'Àgora- Espai Jove de les Antiques Escoles Fabra** o al **Casal de Can Gaza**, amb les activitat impulsades conjuntament per l'Associació de Gent Gran de Can Gaza i l'Ajuntament, concretament: manualitats, anglès, tallers de memòria, ioga, tai-txi, informàtica, country...

A nivell associatiu, el **Casal d'Alella** és l'entitat que té una programació estable de cultura de proximitat, amb propostes lúdiques i festives (jocs de taula, karaoke, cartes...) i d'altres.

3.6. Cultura tradicional i popular

Com ja s'ha dit, l'Ajuntament d'Alella és el principal impulsor de les festes populars incloses al cicle festiu i d'altres esdeveniments culturals que es repeteixen anualment. Si bé és cert que l'Ajuntament compta amb la col·laboració del teixit associatiu en els actes relacionats amb la cultura popular i tradicional, no hi ha cap festivitat organitzada únicament des de les entitats. A continuació es detallen les principals celebracions per mesos i quina regidoria és la principal organitzadora: Cultura i Identitat (en verd) Festes (en taronja) o d'altres Regidories (en vermell). Destaquen com a esdeveniments propis i més marcats del calendari festiu: la Festa Major de Sant Feliu i la Festa de la Verema, a més, recentment, s'ha afegit la Festivitat de Santa Madrona. Com a activitats que no estan organitzades directament per l'Ajuntament però que hi dona suport, només s'ha identificat els Tres Tombs (organitzat per Trabucaires del Vi), l'Aplec de l'Arròs (organitzat pel Casal d'Alella) i VI+, el mes del vi DO Alella, que impulsa el Consorci DO Alella.

Taula 18. Calendari anual de festes populars i esdeveniments socioculturals d'Alella (2024)

GENER	FEBRER	MARÇ
CAVALCADA DE REIS (R. FESTES) TRES TOMBS (TRABUCAIRES DEL VI) ELS SONS D'ALELLA (R. CULTURA)	ELS SONS D'ALELLA (R. CULTURA) CARNESTOLTES (R. FESTES) CRIMS.DOALELLA (R. CULTURA)	JORNADES 8 DE MARÇ -DIA INTERNACIONAL DE LES DONES (R.EQUITAT) BIBLIOTEQUES AMB DO (R. CULTURA) FESTA DE SANTA MADRONA (R. FESTES)
ABRIL	MAIG	JUNY
SANT JORDI (R. FESTES) OFRENA FLORAL HOMENATGE A LA REPÚBLICA (R. CULTURA)	ESP AIS DE POESIA (R. CULTURA) JORNADES DE LA GENT GRAN ACTIVA (R.GENT GRAN) MOSTRA LITERÀRIA (R. CULTURA)	SANT JOAN (R. FESTES) JORNADES LGTBI (R.EQUITAT) APLEC DE L'ARRÒS (CASAL D'ALELLA) LLIBRES AMB VEU PRÒPIA (R. CULTURA)
JULIOL	AGOST	SETEMBRE
ADRENALINA D'ESTIU (R.JOVENTUT) (R. CULTURA) LA FIL·LOXERA (R.JOVENTUT) MÚSICS EN RESIDÈNCIA (R. CULTURA) FESTA MAJOR DE SANT FELIU (R. FESTES)	FESTA MAJOR DE SANT FELIU (R. FESTES)	FESTA DE LA VEREMA TURISME I FESTES PARCS I BIBLIOTEQUES (R. CULTURA) OFRENA FLORAL 11 DE SETEMBRE (R. CULTURA)
OCTUBRE	NOVEMBRE	DESEMBRE

VI +, EL MES DEL VI DO ALELLA (CONSORCI DO ALELLA) JORNADES DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL MIRADES AL MÓN (R.COOPERACIÓ)	CORRELENGUA (R. CULTURA) PREMIS LITERARIS (R. CULTURA) JORNADES 25N CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA (R.EQUITAT)	ENCESA DE LLUMS (R. FESTES) FIRA DE NADAL I ACTES DE LA MARATÓ (R. FESTES)
--	--	---

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de l'Ajuntament d'Alella

En primer lloc, cal ressaltar la **Festa de la Verema**, que enguany celebra 50 anys, tant per la seva especificitat dins la realitat alellenca com per l'important atractiu que suposa per habitants d'altres municipis. De fet, per a part de la ciutadania, és una festa més arrelada que la Festa Major, tal i com es recull a l'estudi sobre la identitat de la Festa Major fet al 2021⁶⁴:

“Les darreres dècades la identitat de la Festa Major s’ha anat desdibuixant, mentre la Festa de la Verema ha anat pujant en popularitat perquè ha sabut connectar amb la identitat d’Alella, tant en relació a la seva població com en relació a la imatge externa del poble. La majoria dels infants i també de les persones adultes participants pensen que la Festa de la Verema està més lligada a la història i la vida d’Alella que no pas la Festa Major. Tant infants com adults, relacionen la identitat d’Alella amb el vi i la vinya, per això la Verema és la festa amb més arrelament”.

Malgrat això, entre els agents culturals es manifesta que La Verema s'està tornant cada vegada més una festa per a la gent de fora del poble, sent més una atracció enoturística, especialment la Mostra gastronòmica, que un espai de trobada alellenc. De tota manera, és una festivitat molt consolidada, que s'organitza per celebrar l'inici de la collita a principis de setembre i té una durada de tres dies. Durant aquests dies s'organitza una fira d'artesans, la Mostra de Vins DO Alella i Gastronomia, amb els cellers i els restaurants de la DO a l'Hort de la Rectoria, amb les principals activitats totes elles relacionades amb la vinya i el vi DO Alella, com ara els tastos, la presentacions dels vins, etc. a més, hi ha diverses activitats festives com els concerts de nit, exposicions, correfocs infantil i adult a càrrec dels Diablers del Vi d'Alella, visites guiades a cellers oberts al públic durant la festa i masies del poble, plantades de gegants i fira d'artesanía, entre d'altres.

Per altra banda, la **Festa Major de Sant Feliu** és l'altra festivitat on es dona un nivell de participació molt alt entre els alellencs i alellenques, tot i que no esdevé un pol d'atracció tan fort com la Festa de la Verema. Es celebra entre finals de juliol i principis d'agost, fet que condiciona la participació, ja que molta gent està de vacances fora. Durant els dies de Festa Major es duen a terme concerts diversos a l'Hort de la Rectoria, i tot un seguit d'activitats que han esdevingut tradicionals durant aquesta festivitat: el correfoc, el concurs de pintura infantil organitzat per l'Associació de Dones Montserrat Roig, el concurs de peres farcides, la “Guerra guerra i remullada” amb l'esplai Guaita'l, el Cercavila de Gegants, Capgrossos, Grallers, el Timbalella (trobada de timbalers d'Alella i de fora), el torneig de futbol sala, sardanes, activitats per a infants i altres activitats organitzades per les entitats del poble. L'any 2021 a la Diagnosi que es va fer es va detectar que la Festa Major havia evolucionat, de ser la única a deslligar-se de la identitat alellenca, i es van plantejar propostes per canviar-ho, algunes ja s'han aplicat els darrers anys.

⁶⁴ Consultable a

[https://decidim.diba.cat/uploads/decidim/attachment/file/2653/INFORME Diagnosi Festa Major Alella 2021.pdf](https://decidim.diba.cat/uploads/decidim/attachment/file/2653/INFORME_Diagnosi_Festa_Major_Alella_2021.pdf)

“La realitat social d’Alella ha canviat molt en les darreres dècades, com al conjunt del país, i el paper de la Festa Major també. Abans era la Festa més senyalada i pràcticament la única que hi havia al poble. Alella era un poble d’estiu, per això anava molt bé que el patró de Sant Feliu se celebrés l’1 d’agost. Avui la realitat és molt diferent: Alella ha crescut amb població que fa vida fora, amb gran dispersió territorial, el poder adquisitiu ha pujat, la gent marxa a l’estiu i l’oferta d’activitats de lleure i cultura és molt àmplia i diversa al llarg de l’any. El creixement d’Alella amb persones novingudes de l’entorn metropolità o d’altres indrets del món no ha connectat amb la Festa Major, com ha passat a d’altres pobles i ciutats on la Festa té activitats específiques, la gent té present que cal ser-hi a la Festa (ex. Mataró , Premià de Mar, Granollers...). Els i les participants coincideixen en què no es coneix la història de la Festa Major. Els infants coneixen Sant Feliu pel gegant Feliu però no coneixen més sobre la Festa. Per les persones adultes, la Festa Major d’Alella no té massa coses característiques, no s’espera amb il·lusió. En canvi, els infants sí que l’esperen i la gaudeixen molt. Segons els tallers amb nens i nenes de 9-11 anys la Festa Major és sobretot diversió, festa, felicitat, alegria i emoció. També és un espai de trobada amb amics/gues i família. A bona part dels infants els hi agrada més la Festa Major que la Verema perquè pensen que hi ha més activitats per a la seva edat”.

A més d’aquestes dues festes populars molt consolidades, des de 2017 s’impulsa la **festivitat de Santa Madrona** (a mitjans de març) una festa en honor a la patrona d’Alella, que té com a protagonista la geganta Madrona, on es va fer l’estrena amb el toc de campanes per Santa Madrona, creat especialment per a ella pel campaner d’Alella. Emmarcada dins dels actes de celebració del Dia Internacional de les Dones, la festa té per objectiu donar a conèixer la patrona d’Alella i reivindicar el paper de les dones al teixit associatiu i la cultura popular del poble. La festa cada any té una mirada més reivindicativa i diversa, i compta amb la participació activa de les dones de les entitats locals com la Tribu Feminista, els Diables del Vi, els Timbalers del Most, els Timbalers de la Serreta, el Casal d’Alella.... En relació a la comunicació de la festa, alguns agents culturals pensen que és confusa, ja que no s’ha unificat amb la celebració del 8 de març i es fa un doble programa amb actes conjunts.

A banda d’aquestes festivitats, Alella compta amb tot un cicle festiu de cultura tradicional, en què principalment l’Ajuntament impulsa l’organització de les activitats i es troba amb les entitats per acabar d’organitzar conjuntament les activitats. L’any comença amb la **Cavalcada de Reis** que finalitza a l’Hort de la Rectoria, on hi participen voluntaris/es a les carrosses, les colles de timbalers del poble (El Vi, el Most, els Timbalers de la Serreta,...) i aquest any 2024 també l’Escola municipal de Dansa. Els dies previs s’organitzen activitats infantils a Can Lleonart (Fàbrica de les Joguines) i a les Antiques Escoles Fabra (taller de fanalets) amb el suport de persones voluntàries i de l’Esplai Guaita’l. El darrer diumenge de gener, els Trabucaires del Vi organitzen amb suport de l’Ajuntament i de la Parròquia de Sant Feliu, els **Tres Tombs**, que fan diferents colles amb cavalls al voltant del poble i inclou l’Esmorzar de Traginers, passejada gratuïta amb poni per a infants i la benedicció dels animals a l’Església.

Per la festa de **Carnestoltes**, la Colla de Gegants, Capgrossos i Grallers, juntament amb les colles de timbalers i d’altres entitats fan un cercavila que finalitza a la plaça de l’Ajuntament i també es fan activitats al Casal d’Alella. El 23 d’abril se celebra **Sant Jordi** amb activitats literàries, i venda de llibres i roses per part de diferents entitats del poble, tot amenitzat per les colles de timbalers locals. I al maig, se celebren les **Jornades de la Gent Gran Activa** amb gran trajectòria històrica, en la qual s’organitza, entre d’altres activitats culturals i esportives, un Dinar Homenatge, elaborat i servit per voluntaris del poble.

Des de fa més de 40 anys el Casal d'Alella amb el suport de l'Ajuntament, organitza el segon diumenge de juny, **l'Aplec de l'Arròs**, un veritable punt de trobada pels veïns i veïnes d'Alella. S'organitza un concurs d'arrossos i cassoles d'arròs fets a la llenya, un jurat els valora i els premis es lliuren a la tarda com a cloenda de la jornada que habitualment està amanida amb diverses activitats infantils. Actualment no es pot realitzar, segons les disposicions de la Generalitat de Catalunya, de mesures contra els incendis.

Per **Sant Joan**, el Club Esportiu Serra Marina baixa la Flama del Canigó de forma conjunta amb altres municipis veïns i el Casal d'Alella col·labora amb l'Ajuntament en l'organització de diverses activitats. A Alella també s'hi celebra cada any al novembre el **Correllengua**, organitzat pel nucli local de la CAL (Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana) i l'Ajuntament d'Alella. De fet la CAL a Alella no té activitat, se l'anomena perquè el Correllengua a Catalunya el determina la CAL. per això s'organitza íntegrament des de la regidoria de Cultura.

El desembre s'inicia amb l'acte **d'Encesa de llums** de Nadal, amb la participació de la Coral Municipal i la Coral l'En-Cantada a la Plaça de l'Ajuntament, i activitats per infants organitzades per d'altres entitats. Just abans de les festivitats de **Nadal**, l'Ajuntament d'Alella i les diferents entitats del poble col·laboren amb la Marató de TV3, una iniciativa que ha esdevingut un esdeveniment festiu i participatiu que implica a una part important del municipi. S'organitzen activitats infantils, el bingo de Nadal, i moltes altres activitats. Des de fa alguns anys, l'àrea de Promoció Econòmica de l'Ajuntament uneix la fira de Nadal amb les activitats que s'organitzen al voltant de La Marató.

Finalment, d'altres regidories organitzen anualment activitats culturals en el marc de **dies assenyalats**, com és el cas de la Regidoria d'Equitat el 8 de març pel Dia de la Dona, el 25 de novembre, les Jornades 25n contra La Violència Masclista i el mes de juny les Jornades LGTBI. També cal destacar des de **Joventut**, les activitats d'estiu Adrenalina i la Festa de la Fil·loxera al juliol, que compta amb l'organització de joves, i és la festivitat juvenil central del poble. I finalment, les **Jornades de Cooperació Internacional** impulsades per la Regidoria de Cooperació en col·laboració amb la Comissió ciutadana del municipi, ja descrita prèviament.

3.7. Valoració de les polítiques culturals d'Alella en clau de drets culturals

La Generalitat de Catalunya està treballant en la Llei de Drets Culturals de Catalunya, de la qual ja es coneix l'Avantprojecte⁶⁵. La futura llei parteix, en el marc internacional, del reconeixement dels drets culturals que fa la Declaració Universal dels Drets Humans, de la qual deriven la Declaració de la UNESCO sobre la Diversitat Cultural, el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (PIDESC), la Declaració de Friburg sobre els Drets Culturals i la Carta de Roma, així com aportacions que han dictat el Consell d'Europa i la Unió Europea.

⁶⁵ Avantprojecte de la Llei Catalana de Drets Culturals. Consultable aquí: https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/avl_drets_culturals_v.16.4.24.pdf

Com ja s'ha comentat, els **drets culturals** són drets humans que fan referència a la diversitat cultural i el dret de les persones a participar de la cultura des de diferents vessants, concretament els drets culturals segons l'Avantprojecte de la futura Llei són:

- Dret a la identitat cultural
- Dret d'accés a la cultura
- Dret de participació cultural
- Dret a l'expressió, la creació i la difusió cultural
- Dret a l'educació i la formació artística
- Drets laborals i econòmics de les persones que treballen el sector cultural

A continuació es fa una aproximació a les polítiques culturals d'Alella des de la perspectiva dels drets culturals. No és una anàlisi exhaustiva de tots els drets, però sí es tracten qüestions com l'accés a la cultura, la participació cultural, l'expressió/creació i la formació artística. Malgrat, no tots es poden emmarcar en la programació cultural, sí que hi estan directament relacionats. Les valoracions recullen visions tècniques, des dels diferents equipaments culturals i també visions dels agents culturals (entitats, artistes, altres agents...) i la ciutadania, a través de la consulta ciutadana.

1. Accés a la programació cultural: valora com són d'accessibles les activitats culturals per als membres de la comunitat a nivell econòmic, horaris, idiomes, bretxa digital...

Can Leonart programa de dilluns a dijous des de les 9 h fins les 21 h i, puntualment, alguns divendres. Així doncs, es cobreix la necessitat d'oci i cultura que hom pugui tenir entre setmana, desconcentrant, d'aquesta manera, l'oferta amb els altres equipaments municipals; pel que fa als idiomes, les persones que atenen al públic a Can Leonart es poden dirigir a aquest amb les llengües oficials de Catalunya: el català i el castellà. En cas de necessitar algun altre idioma, compten amb estratègies i recursos per poder donar el servei amb efectivitat. En relació a la bretxa digital, Can Leonart compta amb personal d'atenció al públic des de les 8 h fins les 21 h per tothom qui necessiti ajuda i, virtualment, no ho pugui solucionar. Sovint, també són personal de suport pel mateix motiu a altres regidories. I a nivell econòmic, hi ha uns preus públics de les activitats i també s'han aprovat unes quotes bonificades, a partir d'un informe de derivació de Serveis Socials, del 25%, 50%, 75% i 100% del cost de l'activitat per aquelles persones que ho necessitin.

A l'**Espai d'Arts Escèniques**, els horaris de les activitats s'han anat adaptant a l'horari europeu en consonància al Pacte per a la Reforma Horària que busca adaptar progressivament els horaris de Catalunya als de la resta del món. També ofereix a les famílies per a determinades funcions servei d'acollida per a infants amb l'objectiu d'afavorir la conciliació familiar i garantir la possibilitat d'assistir a les funcions a responsables d'infants. Des del punt de vista econòmic, amb el departament de serveis socials de l'Ajuntament d'Alella s'ha treballat la possibilitat d'oferir a determinats usuaris de Serveis Socials entrades gratuïtes per garantir l'accés a l'oferta escènica de l'equipament. Temporada a temporada es presenta la programació als tècnics de Serveis Socials que ells entenen com un recurs més en la seva tasca d'acompanyament i suport a les necessitats detectades.

Les activitats de la **Biblioteca Municipal** són gratuïtes, com també la majoria de tots els serveis (préstec, préstec interbibliotecari); l'únic pagament per part de les persones usuàries és el servei d'impressió d'Internet i +, totalment autogestionat per elles mateixes. Algun any, s'ha programat alguna activitat on s'ha tingut en compte, i se'ls ha convidat a participar, els residents dels dos centres de diversitat funcional d'Alella. A nivell de col·lecció, es disposa de llibres amb lletra gran destinat a persones amb dificultats visuals.

Les activitats a **Can Manyé**, inauguracions o tallers, són gratuïtes. Només en el cas d'Espais de Poesia es programa alguna activitat de pagament (concert a l'Espai) i són comptades excepcions. L'equipament compta amb atenció personalitzada i les visites a les exposicions s'adapten a cada persona visitant.

2. Programació diversa: analitza si la programació de l'equipament és diversa i inclusiva, si ofereix una gamma àmplia d'activitats que s'ajusten als gustos i interessos de la població d'Alella, tenint en compte la perspectiva de gènere interseccional

A **Can Lleonart** la programació és molt eclèctica en quant a la matèria que es duu a terme: des d'art plàstica, artesana, literària, musical, de moviment, entre d'altres. L'essència de l'equipament és intergeneracional i interdisciplinària. Alhora es treballa colze a colze amb la regidoria d'Equitat i Feminisme i, sovint, es programen activitats i formació exclusiva per a dones en la fi de desenvolupar espais de cura i suport. El llenguatge que s'utilitza per qualsevol acció de l'equipament, s'intenta que sigui inclusiu: en neutre o incloent ambdós gèneres. No obstant això, no es programa amb la mirada posada als menors d'edat. Els infants i joves no formen part del públic objectiu. Així doncs, no s'adapta el llenguatge i les comunicacions a aquests ni tan sols el contingut programat. Aquest fet ha esdevingut premeditadament ja que ja hi ha altres àrees de l'ens que vetllen i programen per a aquest públic i no es pretén sobre programar.

La programació de **l'Espai d'Arts Escèniques** vetlla per oferir varietat i qualitat, així com inclou espectacles de llenguatge contemporani i innovador. La programació és molt diversa i procura cobrir totes les arts escèniques (teatre, teatre infantil, circ, dansa, música...) per tal de donar resposta a tot tipus de públic. Un dels objectius de la programació és vetllar per la paritat, tant en l'oferta com en la demanda o públic. S'apliquen indicadors de segmentació de públics i al procés de programació s'activa la consciència de paritat tant amb els temes com amb els artistes involucrats. La programació es centra en l'actualitat i el debat social i compromès i les propostes es destinen a la recerca de ventalls de públics i creació de noves audiències, potenciant algunes propostes que puguin crear interès entre col·lectius no propers a l'activitat cultural, com els joves o els grups en risc d'exclusió social. A banda de la programació estable en arts escèniques, l'Espai també acull propostes adreçades a joves com l'Adrenalina, col·labora amb tots els centres educatius i amb iniciatives d'altres regidories com la Festa de la Gent Gran, les Jornades de Salut Mental o les del 8 de març.

Can Manyé té una programació diversa dins l'especialitat del centre, dedicat a la poesia i a les arts visuals contemporànies, l'activitat és diversa i inclusiva. Hi ha plena relació amb el territori i la xarxa artística local i comarcal amb propostes professionals d'alta qualitat, innovació de formats i contínua millora. La programació amb perspectiva de gènere és un dels grans pilars del centre, començant pel mateix equip i la seva constant formació. Cal destacar que dins de la programació d'activitats anuals, Can Manyé realitza tallers

familiars, visites per a gent gran o propostes per a joves a més de sumar-se a iniciatives d'altres regidories com les Jornades de Salut Mental, el Tria la Via o l'Adrenalina.

La programació de la **Biblioteca Ferrer i Guardia** és diversa i inclusiva, i s'està obert i atent a les necessitats de la població, ja sigui per a públic infantil com per a adults, i evidentment a la cerca de noves persones usuàries. Potser per al públic jove és el que menys activitats es programen, tot i que amb l'Institut Alella es va programar un club de lectura jove i només fou possible un any, sense continuïtat. Actualment, s'ha tornat a contactar amb el centre per a estudiants de 1r ESO amb l'objectiu de fomentar la lectura. Una oportunitat per a potenciar propostes que els motivin i els provoquin interès a connectar amb l'activitat cultural de la biblioteca.

3. Participació comunitària: valora si l'equipament fomenta la participació de la comunitat en la seva gestió i activitats, si s'organitzen esdeveniments o programes que involucren directament les entitats, les persones usuàries, o la ciutadania en general.

La participació en la gestió i programació de **Can Leonart** és mínima. Es tenen en compte les iniciatives ciutadanes en quant a propostes i suggeriments. No obstant això, sempre a títol particular. No es duu a terme cap iniciativa ni dinàmica per fomentar-ho. Les entitats poden gaudir de la gratuïtat de la cessió dels espais del Centre Cultural, regulat des de la regidoria de Participació i Associacionisme. Afegir que el Centre Cultural compta amb espais expositius que, sovint, es cedeixen a artistes amateurs locals.

Un dels objectius de l'**Espai d'Arts Escèniques** és que la programació escènica fomenti punts de connexió amb la resta d'activitats de l'equipament i del municipi. Es tracta del retorn social de la cultura, crear l'efecte papallona entre les activitats, amb una visió de dinamització sociocomunitària. Es tracta d'ampliar la influència de les activitats culturals professionals sobre les activitats d'entitats i col·lectius que fan ús de l'equipament. Les estratègies de contaminació són variades, des de les relacionals per la coincidència al mateix espai, fins al foment d'activitats que relacionin els diferents col·lectius. És una mirada transversal que creu en el valor de la cultura, i de les arts escèniques en especial, per impulsar i incorporar eixos de repercussió social beneficiosos per a la ciutadania: des de la creació i potenciació de les identitats col·lectives, la reducció de l'aïllament social, desenvolupament de la innovació social i econòmica, revitalització de les comunitats locals o l'augment de la consciència col·lectiva. Per exemple, paral·lelament als espectacles es busca incloure activitats complementàries que facilitin expandir la programació més enllà de la pura difusió artística i trencar la barrera de la quarta paret del teatre i donar possibilitat de fer visible i explícita el retorn social de la cultura. L'EAE cedeix l'espai escènic i la sala Carquefou a totes les entitats per organitzar els seus propis actes i es subvenciona la fitxa tècnica de les activitats que programen les entitats i les altres regidories. Enguany també s'ha encetat el Projecte de suport a les companyies amateurs d'arts escèniques que busca potenciar la seva activitat i incloure-la a la programació de l'equipament. L'Espai dona suport també a projectes col·lectius i comunitaris com la producció dels Pastorets i dona espai a activitats d'arts escèniques d'escoles i instituts d'Alella amb qui es busquen sinergies i espais de col·laboració. L'Escola de dansa municipal, la Coral Municipal i Alella viu la música són també projectes connectats amb la ciutadania i que l'Espai acull i fomenta amb propostes relacionades amb la programació.

La **Biblioteca Ferrer i Guardia** treballa sempre de manera transversal amb altres equipaments, regidories, centres, entitats o associacions. És el cas, per exemple, d'Espais de poesia i Premis Literaris amb Can Manyé, Llegir el teatre amb l'Espai Arts escèniques, Crims DO. Alella amb Can Lleonart, Biblioteques amb DO amb restauració i cellers de la DO Alella... La relació amb el territori és tan local com comarcal. Les biblioteques del Maresme treballen per connectar amb les persones usuàries de tota la comarca i oferir propostes de participació comunitària, com pot ser el projecte Parcs i biblioteques, naturalment!

Can Manyé no s'entén sense la participació comunitària. Es treballa sempre de manera transversal amb altres equipaments, regidories, centres, institucions, entitats o associacions. A banda, s'aposta per activitats participatives. Programes com el festival Espais de Poesia, on quasi cada activitat es realitza gràcies a vincles i connexions, tant de localització de la proposta en espais singulars com de col·laboració en el desenvolupament, n'és un més que bon exemple.

4. Expressió i promoció artística i cultural: recull com s'enfoquen les exhibicions, actuacions o altres esdeveniments que es realitzen a l'equipament i si s'aprecia la diversitat cultural i artística d'acord a la diversitat de la població.

A **Can Lleonart** es vetlla per un alt nivell artístic, cultural i humà. En el cas concret del Centre Cultural, es té molt en compte el factor social que el caracteritza. Així doncs, es posa en relleu que la persona encarregada de dinamitzar alguna activitat tingui cura del clima i energia de l'aula, que tothom es senti reconegut i inclòs en els processos que hi passin. Nogensmenys, els tertulians escollits pels cicles de conferències, sempre es procura que siguin persones expertes en la matèria. A més a més, es tenen en compte les seves competències en matèria de divulgació i comunicació per tal de garantir que seran propers amb el públic i amb les persones interessades. Es programa, generalment, en xarxa amb altres regidories de l'Ajuntament. Així doncs, s'ofereixen tertúlies de temàtica rica i variada (des de medi ambient, esports, salut, cooperació internacional, entre d'altres).

La programació de l'**Espai d'Arts Escèniques** és fonamentalment professional, però també músics semiprofessionals i acull a les companyies amateurs d'arts escèniques d'Alella mitjançant el projecte de suport a les companyies amateurs. No obstant, l'Espai té com objectiu la recerca de l'excel·lència, entenent aquesta com la capacitat d'activar la voluntat i l'esforç per arribar a les màximes capacitats que un mateix pot assolir. Aquest objectiu reverteix sobre les companyies amateurs i la ciutadania, i demana d'una programació professional que no es mira el melic sinó que busca connexions amb la resta d'activitats i agents que participen dels usos de l'equipament (residències artístiques amb l'Escola de Dansa i ciutadania, Companyies de teatre i circ amb la Coral i la resta de la ciutadania...).

En relació a la diversitat cultural i artística d'Alella, l'Espai ha inclòs a la seva programació a molts artistes del municipi, donant visibilitat a aquesta diversitat artística. Així, s'ofereix una programació de qualitat amb propostes molt diverses per cobrir les inquietuds dels diferents públics (teatre, dansa, música, circ, espectacles infantils...). Aquesta diversificació respon a l'objectiu de donar cabuda a totes les arts escèniques i la d'atraure a un públic ampli i divers. Cal tenir en compte que Alella té un públic molt divers i sovint

atomitzat. La voluntat de donar resposta a aquesta diversificació fa que els espectacles hagin de tenir un pressupost ajustat per tal de tenir una programació que doni resposta a tots els tipus de públic.

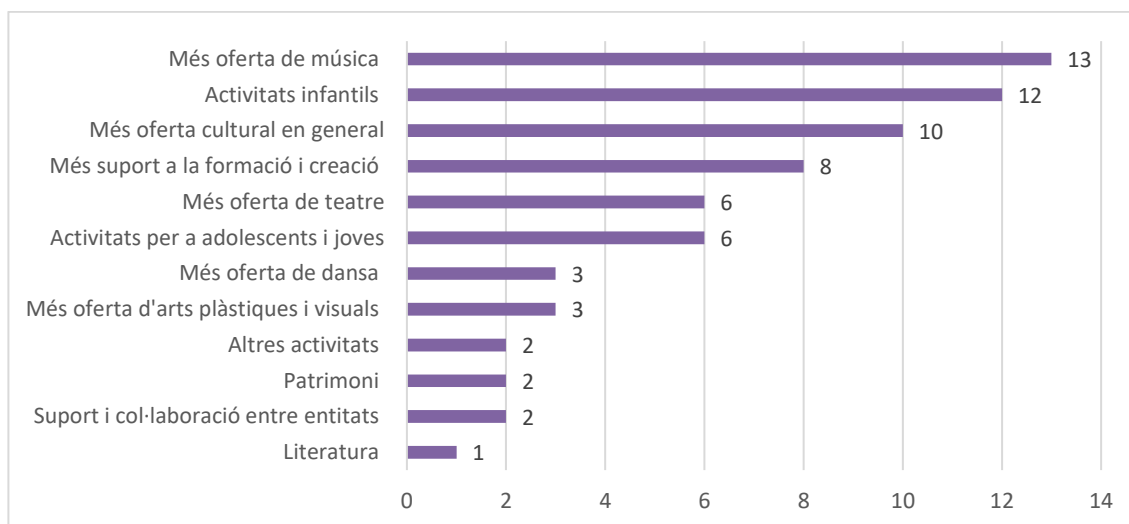
A **Can Manyé**, es demostra la qualitat artística pels reconeixements atorgats al centre i el suport econòmic del Departament de Cultura de la Generalitat. A més, la programació expositiva compta amb una comissió de valoració formada per diversos artistes amb qui es planifica el programa d'exposicions a dos anys vista.

En relació a aquests aspectes de la programació cultural sota la mirada dels drets culturals, a la consulta ciutadana les valoracions oscil·len entre el 6 i el 7 sobre 10, sent els aspectes més ben valorats la qualitat i la varietat d'activitats culturals. En canvi, els aspectes menys valorats són la diversitat de gènere i interculturalitat de la programació i la quantitat d'activitats. En aquest darrer punt no hi ha acord respecte si el problema és la falta d'oferta o l'excés.

En canvi, els agents culturals consultats i l'equip tècnic de l'Ajuntament consideren que hi ha una sobre programació, hi ha excessius actes i activitats culturals pel volum de població, i fins i tot es produeixen solapaments. A la sessió de debat amb agents culturals, també es va tractar la necessitat d'equilibrar l'oferta cultural i el pressupost que s'hi destina per afavorir el remunerar bé als artistes per sobre de la quantitat d'activitats. En aquest sentit es proposa potenciar la qualitat per sobre de la quantitat i reforçar el que ja es fa per sobre de noves propostes.

A la consulta ciutadana la majoria de persones no pensen que calgui ampliar l'oferta cultural a Alella en relació a municipis similars, només un 17% creu que sí caldria. En concret, la ciutadania que voldria més activitats proposa, tal i com es veu al següent gràfic: més oferta de música (clàssica, òpera, festivals, música al carrer...); activitats infantils (club de lectura, propostes familiars 0-3, teatre, cinema, concerts, contes/titelles, activitats en anglès, dibuix i pintura, dansa, activitats a Can Manyé...); més suport a la formació i creació (tallers, residències artístiques, cursos d'estiu...) i més oferta cultural en general.

Gràfic 19. Propostes culturals que es troben a faltar a Alella (codificació de pregunta oberta)

Font: Consulta ciutadana del PAC (març 2024)

Pels agents culturals, l'oferta cultural és molt elevada, de qualitat i diversa en disciplines, sobretot es cobreix molt bé l'oferta per a gent gran des del Casal de Can Gaza, i de persones adultes i infants. En canvi, adolescents i joves semblen absents de la programació cultural, més enllà del que es programa des de l'Àgora- Espai Jove. També es troba a faltar una perspectiva intercultural i de gènere a la programació en general de l'Ajuntament i entitats i al cicle festiu, que fa que persones transgènere i racialitzades no se sentin identificades. S'hi programen activitats amb aquesta mirada però només en dates assenyalades.

3.8. Síntesi de l'apartat

A continuació, es remarquen les característiques més importants d'Alella a nivell de la seva programació cultural amb una mirada estratègica, a través d'una anàlisi DAFO. També s'identifiquen els principals reptes que s'extreuen de cara al Pla d'Acció Cultural.

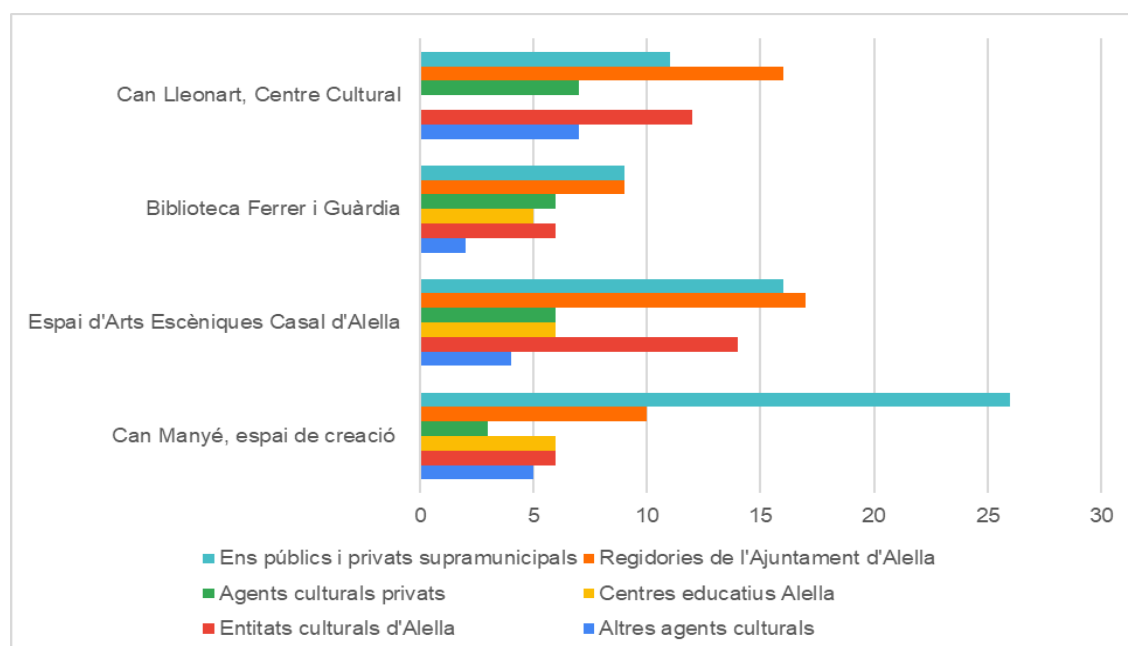
PROGRAMACIÓ CULTURAL	
Fortaleses	Debilitats
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alella té una àmplia i diversa oferta cultural en les diferents disciplines, tant per les programacions dels equipaments, com per les festivitats locals i el cicle festiu anual. ▪ El teixit associatiu ofereix activitats de formació i difusió cultural en diferents àmbits: música, teatre, activitats comunitàries... Des del Casal d'Alella hi ha una elevada oferta d'activitats mensuals. ▪ Des de la perspectiva dels drets culturals, es garanteix l'accés a la cultura a través de l'oferta dels equipaments i de programes municipals. ▪ Bona valoració de la qualitat de les activitats i de la cobertura de públic adult, familiar i gent gran 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Manca d'una formació pública en arts escèniques, que complementi les propostes d'entitats ▪ Falta una oferta cultural específica més potent d'acord als interessos d'adolescents i joves més enllà de l'Àgora-Espai Jove. ▪ En dansa, hi ha una oferta pública però limitada en estils. Poca incidència a la Coral Municipal donat la mida del municipi, malgrat es fan moltes activitats. ▪ Sobreprogramació d'activitats culturals des de l'Ajuntament en relació al volum de població, que genera de vegades solapament d'activitats.
Oportunitats	Amenaces
<ul style="list-style-type: none"> ▪ L'oferta formativa artística actual podria ser la base d'una Escola Municipal d'Arts descentralitzada. ▪ Des d'una perspectiva supramunicipal, Can Lleonart, Can Manyé i l'Espai tenen incidència més enllà d'Alella. Així mateix als municipis de l'entorn (Masnou, Teià) hi ha molt bona oferta formativa tant en arts plàstiques com en arts escèniques. Caldria pensar en propostes mancomunades i complementàries. ▪ El Festival d'Estiu com a proposta cultural singular a recuperar i potenciar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ La contra programació, cal ordenació de les activitats que s'ofereixen entre Ajuntament i entitats per no ser competència sinó complementar-se. ▪ Percepció d'algunes entitats culturals, especialment de cultura popular, de ser dirigides en excés per part de l'Ajuntament en activitats conjuntes. Però alhora dependència de les entitats vers l'Ajuntament per organitzar activitats culturals del poble o del cicle festiu. Teixit associatiu més reactiu que proactiu a l'hora d'organitzar activitats de poble.
Reptes a tenir en compte al PAC	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ordenar la programació cultural dels diferents agents amb la mirada en la complementarietat en disciplines, públics, estils... ▪ La incorporació d'una perspectiva intercultural, de gènere i intergeneracional en les propostes culturals d'entitats i ajuntament. ▪ Disposar d'una programació atractiva per a adolescents i joves. ▪ El suport al teixit associatiu cultural per empoderar-lo a programar de forma autònoma en clau de poble. 	

4. La transversalitat i el treball en xarxa dels equipaments culturals

Com ja s'ha comentat a l'apartat 1, l'Ajuntament d'Alella té la particularitat de no comptar amb una figura tècnica referent de l'àrea de Cultura, sinó amb quatre responsables direccions tècniques dels quatre principals equipaments culturals, que exerceixen tasques de direcció: Can Manyé, espai de creació; l'Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella; la Biblioteca Ferrer i Guàrdia i el Centre Cultural Can Leonart. Per això, en aquest apartat s'analitza el treball en xarxa entre els equipaments culturals i d'altres agents. En primer lloc, a nivell intern de l'Ajuntament amb la resta de regidories; en segon lloc, amb els agents culturals locals, des de centres educatius fins a entitats, artistes locals i d'altres agents; i finalment, s'analitza el treball en xarxa a nivell supralocal.

El següent gràfic mostra el resum del treball en xarxa de cada equipament, d'acord amb el buidat fet per les direccions tècniques el 2024. Com s'observa, mentre Can Leonart i l'Espai d'Arts Escèniques destaquen pel treball transversal intern, Can Manyé desplega un ampli treball en xarxa supralocal, però menys contactes amb el teixit associatiu local. Les següents taules mostren amb més detall el treball conjunt amb d'altres agents de cada equipament.

Gràfic 9. Treball en xarxa dels equipaments culturals d'Alella (2024)

Font: Ajuntament d'Alella

4.1. El treball transversal entre equipaments culturals i regidories

Com ja s'ha dit, malgrat no existeix una direcció o coordinació tècnica, l'equip tècnic de cultura està cohesionat i es reuneix de forma regular, malgrat el ritme del dia a dia dificulta trobar espais per coordinar-se, juntament amb la Regidora de Cultura. Així mateix, com ja s'ha dit, a l'Ajuntament a nivell tècnic-polític hi ha un espai per compartir informació dins de l'àrea on s'engloba Cultura, les reunions periòdiques de l'Àrea d'Identitat i Ciutadania, malgrat no és pròpiament un espai de treball transversal.

La següent taula mostra el treball conjunt amb d'altres regidories de cada equipament.

Taula 20. Anàlisi de la coordinació entre els 4 equipaments culturals principals i les regidories d'Alella (2024)

Regidories de l'Ajuntament d'Alella	Can Manyé, espai de creació	Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella	Biblioteca Ferrer i Guàrdia	Can Lleonart, Centre Cultural	
Reg. Gent Gran	x	x	x	x	
Reg. Festes		x		x	
Reg. Participació		x		x	
Reg. Seguretat Ciutadana (Policia Local)		x			
Reg. Serveis Municipals	x	x		x	
Reg. Salut i benestar	x	x	x	x	
Reg. Equitat i feminismes	x	x	x	x	
Reg. Medi Ambient	x	x	x	x	
Reg. Educació	x	x	x	x	
Reg. Joventut	x	x	x	x	
Reg. Turisme	x	x		x	
Reg. Esports		x		x	
Reg. Serveis socials		x	x	x	
Reg. Cooperació pel desenvolupament	x	x	x	x	
Reg. Promoció econòmica		x		x	
Reg. Ocupació		x		x	
Comunicació i alcaldia	x	x	x	x	
Total		10	17	9	16

Font: Ajuntament d'Alella

Com s'observa, el contacte i vinculació entre àrees i serveis municipals és molt ampli per part de tots els equipaments, malgrat no es pot parlar d'un treball transversal de fons. Can Lleonart i l'Espai d'Arts Escèniques són els que fan més col·laboracions amb regidories tant diverses com Esports, Promoció econòmica, Ocupació o Seguretat Ciutadana.

Tots quatre equipaments culturals col·laboren regularment amb les següents 7 regidories: Gent gran, Salut i benestar, Equitat i feminismes, Medi ambient, Educació, Joventut i

Cooperació pel desenvolupament. Algunes regidories tenen especial relació amb Cultura, com és el cas d'Educació, ja que l'Espai d'Arts Escèniques és la seu de l'Escola de Dansa Municipal i de la Coral Municipal, també acull el projecte "Anem al teatre" i es realitzen actuacions dels centres educatius així com d'altres projectes com "Alella viu la música". En canvi, sorprèn que no hi hagi una major coordinació entre els equipaments culturals i la Regidoria de Festes i la de Participació, donat la vinculació de la cultura amb el cicle festiu i amb el teixit associatiu. Cal dir que fins a l'any 2019 Cultura i Festes formaven part de la mateixa regidoria però des d'aquell moment es decideix separar-ho sense que es constati cap problemàtica.

A nivell tècnic es valora molt positivament l'ampli treball en xarxa entre equipaments i regidories i es creu que els darrers anys la programació cultural s'ha estructurat a través del treball conjunt entre equipaments, amb d'altres regidories i agents. Malgrat això es remarca que el treball en xarxa neix de la motivació personal dels tècnics/ques i es dona en espais de coordinació informals. En aquest sentit, el fet que part del personal tècnic local és extern i té una elevada mobilitat no ajuda a generar sinergies en el temps. Així mateix, les reunions d'Àrea es percebem massa informatives i no faciliten fer un treball transversal real.

També es comenta la necessitat d'entendre correctament com fer aquest treball transversal. Per exemple, construint projectes de forma conjunta i sense imposicions, respectant els tempos de cada equipament o regidoria i la seva llibertat de programació. Així mateix, cal tenir en compte que siguin activitats culturals amb un sentit per si mateixes i que l'objectiu d'incorporar-les no sigui només arribar a més públic.

En clau d'oportunitats, el Grup Motor creu que l'Espai d'Arts Escèniques ha significat una oportunitat per coordinar programacions i activitats de diferents regidories en un mateix espai. Però també s'opina que diverses regidories estan en disposició de contribuir i treballar més coordinadament amb la Regidoria de Cultura i Identitat per augmentar el potencial cultural de la població, especialment Educació i Joventut. I es fan algunes propostes concretes: d'una banda, fer un calendari transversal o agenda anual, elaborat transversalment, és a dir, un calendari/agenda que no reculli com un paraigües tot el que es fa sinó que només inclogui allò que ha estat valorat, analitzat i treballat transversalment, que serveixi de full de ruta per al treball conjunt de les diferents regidories. D'altra banda, es creu que cal treballar més estretament amb la Regidoria Joventut perquè adolescents i joves disposin d'oferta cultural atractiva i se sentin seus també els equipaments culturals. Aquesta també ha estat una proposta per part dels artistes i professionals culturals que participen a la Diagnosi. També es demana una col·laboració més àmplia entre les àrees d'Educació i Cultura.

Cal dir que ja hi ha un treball conjunt entre Cultura i Joventut però per a activitats puntuals, per exemple al 2023 l'edició del Tria la Via del 2023 (cicle d'activitats d'orientació juvenil) va tractar sobre el món laboral en l'àmbit cultural. Els quatre equipaments culturals van col·laborar amb la regidoria de joventut per aportar, al jovent al·lellenc, la perspectiva cultural que es desenvolupa al municipi. A nivell conjunt, els i les joves van crear uns vídeos promocionals de cada equipament un cop els van haver conegut.

A nivell tècnic, s'identifica la necessitat d'articular i millorar diferents aspectes organitzatius, de treball intern, transversalitat, etc.

A mode d'exemple, Can Lleonart i l'Espai d'Arts Escèniques el curs 2022-2023 han col·laborat en les programacions d'altres regidories com les Jornades de la Gent Gran, el programa de Turisme, el programa d'Esport amb Caminem i Fem Salut, les Jornades de Salut Mental, els programes de la regidoria de feminisme, amb els altres equipaments culturals, amb la regidoria de Medi Ambient, amb Cooperació Internacional, Festes i altres. També han estat seu per activitats organitzades des d'altres regidories com el banc de sang a la regidoria de Salut, les activitats programades des de Promoció Econòmica, Ocupació, o activitats de diverses festivitats, entre d'altres.

Hi ha agents que troben a faltar una estratègia comuna i uns valors culturals comuns a nivell d'Ajuntament, que lliguin amb els objectius de cada equipament, per treballar conjuntament per arribar-hi. En aquest sentit, seria desitjable comptar amb una direcció o coordinació tècnica de l'àmbit cultural, malgrat la complexitat que implica ampliar el personal tècnic local.

4.2. El treball en xarxa entre els equipaments culturals i els agents culturals d'Alella

Les següents taules mostren el treball en xarxa amb els agents culturals locals per part dels quatre equipaments culturals. La informació recollida es contrasta amb les visions i propostes que s'han compartit a les sessions de debat durant la Diagnosi. En primer lloc, les pautes de relació són força similars entre l'Espai d'Arts Escèniques i Can Lleonart tant en les relacions amb els agents culturals privats, les entitats culturals com amb d'altres agents. Són els equipaments que tenen més vinculacions en aquests àmbits, per la seva naturalesa pluridisciplinar i per la cessió d'espais per fer activitats pròpies de l'entitat.

Taula 21. Anàlisi de la coordinació entre els 4 equipaments culturals principals i els agents culturals d'Alella (2024)

Agents culturals a Alella	Can Manyé, espai de creació	Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella	Biblioteca Ferrer i Guàrdia	Can Lleonart, Centre Cultural
Agents culturals privats				
Alta Alella	x	x	x	x
Arxiu Parroquial d'Alella		x	x	x
Celler Bouquet d'Alella	x	x	x	
Celler Celler Roura		x	x	
Format Alella				x
Kokegarden				x
Les idiomes				x
Llibreria Quatrecincu	x	x	x	x
Ressó, Centre d'Estudis Musicals a		x	x	x
The Barre Studio & Danzaralia...				
Total		3	6	6
Centres educatius Alella				
Escola Fabra (pública)	x	x	x	
Escola La Serreta (pública)	x	x	x	
Col·legi Santa Maria del Pino (privat)		x		
Escola Bressol El campanar (Privat)		x	x	
EP Hamelin International Laie (privat i a Montgat actualment)	x	x		
Institut Alella (públic)	x	x		
LLIM Els Pinyons (públic)			x	
Chiaravalle School Maresme			x	
Total		4	6	5
				0

Font: Ajuntament d'Alella

Pel que fa als centres educatius, es va fer un petit qüestionari virtual a cada centre, que van respondre 26 persones de 6 equipaments educatius: dues escoles bressol (El Campanar i la LLIM Els Pinyons), les dues escoles públiques (Escola Fabra i Escola La Serreta), una escola privada (Col·legi Santa Maria del Pino) i l'Institut Alella (públic).

En primer lloc, cal dir que les relacions entre equipaments i centres educatius són especialment fortes entre els centres públics de primària i secundària, en canvi, entre els centres educatius privats i les llars d'infants les vinculacions són menors. En segon lloc, les valoracions per part dels centres educatius de l'oferta d'activitats, de les relacions i el tracte des dels equipaments culturals són molt positives.

En relació a Can Manyé, que té una forta vinculació amb els centres de primària i secundària públics gràcies al seu programa educatiu, es diu: *“Valoren molt positivament la proposta cultural que es fa des d'aquest centre i pensem que en un municipi petit com és Alella és un valor afegit tenir aquesta iniciativa artística viva i creativa”*. Des del centre privat i des de les llars d'infants es voldria tenir-hi contacte: *“Pensem que potser és podria proposar activitats per infants més petits de 2-3 anys”*.

Pel que fa a l'Espai d'Arts Escèniques, la situació és similar, la vinculació és amb els centres de primària i secundària públics, que en fan una valoració molt positiva: *“el tracte amb nosaltres sempre és excepcional, trobem molt positiu que els infants puguin presenciar representacions teatrals, valorem molt positivament fer el Concert de Nadal a aquestes instal·lacions i, realment, és un luxe comptar amb aquest espai al poble”*.

Respecte a la Biblioteca Municipal, malgrat apreciar les limitacions de l'espai, les dues llars d'infants (privada i pública) hi tenen una relació forta i en fan molt bona valoració: *“Ens agrada moltíssim la relació que tenim amb la biblioteca del nostre municipi i totes les activitats que es realitzen”*. Les escoles de primària valoren també bé el servei de la biblioteca malgrat no l'utilitzen tant com voldrien per una qüestió d'horaris o dificultats per fer-hi activitats. El col·legi privat no hi té relació.

La única excepció en la relació estable amb els centres educatius és Can Lleonart, més enllà de la cessió d'espais per a activitats vinculades a algun centre educatiu. Cal dir que tots els centres educatius tenen alguna vinculació puntual amb d'altres equipaments municipals (l'Àgora, el Poliesportiu, el Centre Enoturístic i Arqueològic de Vallmora,...) i entitats i projectes culturals (Coral Municipal, timbalers, Agrupació d'Astronomia, Alella Poble Cuidador, Associació de Gent Gran...) i la valoració és novament molt positiva: *“És molt d'agrair comptar amb propostes educatives dins del municipi que complementin els aprenentatges i experiències dels nostres infants”*.

Finalment, l'Espai d'Arts Escèniques i Can Lleonart són qui més relació té amb entitats i d'altres agents. La Biblioteca té relació amb tots els agents però d'una forma més moderada, també d'acord a la seva especialització i possibilitats de programació dins de l'espai actual. Mentre Can Manyé es relaciona amb algunes entitats i agents culturals locals, com mostra la Taula següent.

Taula 21. Anàlisi de la coordinació entre els 4 equipaments culturals principals i les entitats culturals d'Alella (2024) (cont.)

Agents culturals a Alella	Can Manyé, espai de creació	Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella	Biblioteca Ferrer i Guàrdia	Can Lleonart, Centre Cultural
Entitats culturals d'Alella				
Agrupació d'Astronomia d'Alella	x	x	x	
Agrupació Sardanista d'Alella		x		x
Amics del Teatre d'Alella (A.T.A.)		x		x
ANC Alella		x	x	
Aprenem d'Alella			x	x
Asociación Ruso sin Fronteras				x
Associació Cultural Revista Alella	x	x	x	
Residència d'Alella		x	x	
Associació de Dones "Montserrat Roig" d'Alella	x	x		
Associació Gent Gran d'Alella	x			
Associació Juvenil Timbalers del Most d'Alella		x		
Associació Trabucaires del Vi d'Alella				x
Casal d'Alella		x		x
Cercle Filatèlic Bíblic				x
Colla de Gegants, capgrossos i grallers d'Alella		x	x	x
Cor de Rock d'Alella		x		x
Coral Polifònica Joia d'Alella		x		x
Diablers del Vi d'Alella				
La Tribu Feminista	x	x		x
Lleure Alella				
Ominum Cultural	x	x		x
Total		6	14	6
				12

Font: Ajuntament d'Alella

En canvi, Can Manyé té plena relació amb el territori i la xarxa artística local i comarcal amb propostes professionals d'alta qualitat, innovació de formats i contínua millora. Cal destacar que dins de la programació d'activitats anuals, Can Manyé realitza tallers familiars, visites per a gent gran o propostes per a joves a més de sumar-se a iniciatives d'altres regidories. Can Manyé no s'entén sense la participació comunitària. Es treballa sempre de manera transversal amb altres equipaments, regidories, centres, institucions, entitats... A banda, s'aposta per activitats participatives. Programes com el festival Espais de Poesia, on quasi cada activitat es realitza gràcies a vincles i connexions, tant de localització de la proposta en espais singulars com de col·laboració en el desenvolupament, n'és un bon exemple.

Malgrat això, la visió de part dels agents culturals és que és un equipament amb una baixa vinculació amb el teixit cultural local, potser no es visibilitzen aquestes connexions o no

es relacionen amb l'activitat principal de l'equipament. Segons artistes i agents culturals caldria més arrelament al municipi i més vinculació amb d'altres equipaments culturals.

Tal i com mostra la següent taula, cal destacar que tots els equipaments tenen connexions amb artistes locals però la forma de relacionar-se és diferent, més enllà dels projectes concrets. Mentre Can Manyé té una Comissió d'avaluació de la que formen part artistes que treballen la programació a dos anys vista, Can Lleonart té relació amb agents culturals com a formadors de cursos i tallers, per a la cessió d'espais i col·laboració en activitats. L'Espai d'Arts Escèniques també entra en contacte amb agents culturals a través de les residències artístiques, etc.

Taula 21. Anàlisi de la coordinació entre els 4 equipaments culturals principals i els agents culturals d'Alella (2024) (cont.)

Agents culturals a Alella	Can Manyé, espai de creació	Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella	Biblioteca Ferrer i Guàrdia	Can Lleonart, Centre Cultural	
Altres					
Artistes locals	x	x	x	x	
Cerquem les arrels	x		x		
CAP Alella				x	
Consell per la República		x		x	
Grups Polítics Municipals	x			x	
Màsters del Vi				x	
Comissió de Cooperació Internacional	x	x		x	
Comissió de Festes i tradicions	x	x		x	
Total		5	4	2	7

Font: Ajuntament d'Alella

En clau de propostes, segons els agents culturals caldria establir una xarxa entre artistes i agents culturals d'Alella per fomentar la comunicació i la col·laboració, i compartir les necessitats. Aquest espai de coordinació hauria de tenir una visió global de l'àmbit cultural, incloent agents públics, privats i associatius, amb l'objectiu de fomentar la cooperació i la sinergia entre tots ells. Han sorgit diverses idees per aconseguir-ho:

- Crear un mapatge i una base de dades que reculli informació sobre agents, entitats i artistes locals. Això facilitaria la planificació des de l'Ajuntament i la col·laboració entre ells.
- Fer trobades regulars, espais de diàleg i participació tant sobre les polítiques culturals en general com per treballar col·lectivament en iniciatives concretes al llarg de l'any o singulars d'Alella.
- Crear un grup de WhatsApp per coordinar-se i compartir informacions d'interès.

Així mateix, es planteja que l'Ajuntament hauria d'explorar formes de col·laboració públic-privada, com el mecenatge, el cofinançament d'activitats o com ja es fa, la col·laboració amb cessió d'espais... per impulsar propostes culturals úniques i innovadores, més enllà de les subvencions tradicionals.

4.3. El treball en xarxa entre els equipaments culturals i ens públics i organitzacions privades supralocals

Finalment, s'analitza el treball en xarxa a nivell supramunicipal per part dels diferents equipaments, on es visualitza clarament l'enorme esforç de treball en xarxa que fa Can Manyé i que explica perquè és un equipament referent més enllà d'Alella, un fet desconegut per molts veïns i veïnes del municipi. Destacar que Can Manyé està plenament connectat amb altres centres del territori i amb el Consell Comarcal del Maresme, on es va participar a les Taules de Treball d'Art i Literatura l'any 2023, així com amb festivals com el Poesia i + acollint una activitat conjunta amb els Espais de Poesia des de fa 6 anys.

En aquest sentit, l'exemple de Can Manyé demostra el potencial existent, però tant a nivell tècnic com dels agents culturals, es creu que és essencial dedicar esforços i recursos perquè Alella pugui destacar en àmbits culturals específics i per fer-ho cal potenciar encara més el treball amb mirada comarcal o de país.

L'Espai d'Arts Escèniques ha establert col·laboracions amb institucions com el TNC, Omnium, Cicle Gaudí, el festival Poesia i+ i el Festival Nosaltes de Mataró. Com ja s'ha comentat, la Biblioteca municipal també fa col·laboracions i aliances amb altres ens sempre que pot, tant a nivell local (entitats, centres educatius, artistes, privats...) com a nivell comarcal (institucions, consorcis...).

Can Lleonart no té cap conveni de col·laboració amb d'altres institucions però rep, de vegades, subvencions del Consell Comarcal, la Diputació de Barcelona o la Generalitat de Catalunya. També treballa, de manera propera, amb el Consorci de Promoció Turística Costa del Maresme i respon sempre que altres ens locals han requerit el treball transversal i en xarxa, com en el cas de la Xarxa de Parcs de la Serralada Litoral. Cal afegir que, en alguna ocasió, també s'han compartit sinergies i s'ha donat suport als Centres Educatius del municipi.

Des dels agents culturals i el cos tècnic, es proposa desenvolupar algunes activitats culturals que posin Alella al centre de l'atenció a nivell comarcal i que estiguin coordinades amb altres municipis propers com Premià, Vilassar, Masnou, així com amb ciutats més grans de la zona com Mataró i Granollers. Activitats relacionades amb la identitat de poble o amb projectes ja engegats. Per exemple, Alella té el potencial per convertir-se en un referent en la música de cambra. Per aconseguir-ho, és necessari establir vincles més forts amb universitats, conservatoris i altres institucions educatives i culturals, creant sinergies que beneficiïn a tothom.

Taula 22. Anàlisi de la coordinació entre els 4 equipaments culturals d'Alella i ens públics i privats supramunicipals (2024)

Ens públics i privats supramunicipals	Can Manyé, espai de creació	Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella	Biblioteca Ferrer i Guàrdia	Can Lleonart, Centre Cultural
Acadèmia del cinema català	x	x		x
Altres Ajuntaments	x	x		
Artistes no locals	x	x	x	x
Centres educatius fora Alella	x			
Consell Comarcal del Maresme	x	x		
Consorci Promoció Turística del Maresme	x	x		
Estudi6 (privat)	x	x		x
Festival Nosaltres	x	x		
Festival Revela't	x			
Fundació Palau	x	x		x
Mont Petit Atelier (El Masnou)				x
Mostra Literària Maresme			x	x
Òmnium cultural	x	x	x	x
Ple de Cultura				x
Ple de Fotos, El Masnou				x
Festival Poesia i +	x	x	x	
Relleu Cultural (privat)	x	x		x
Taleia Cultura (privat)				x
Teatre Nacional de Catalunya		x	x	
Xarxa Biblioteques del Maresme		x	x	
Cultura de la Generalitat de Catalunya	x	x	x	
Diputació de Barcelona	x	x	x	
Taula de Cultura del Maresme: literatura i arts visuals	x			
Biennal del Maresme: MAC Mataró, Fundació Palau a Caldes, Masnou				
Cultura i Museu de Sant Pol	x			
Festival Panoràmic de Granollers	x			
Galeria El quadern robot	x			
Espai Carme Malaret	x			
Arts Santa Mònica	x			
Hospital Germans Trias (Can Ruti)	x			
Editorials: Fonoll, Quaderns de la font del Cargol, l'Associació de Relataires, Índex Edita, Vibop Edicions, Pont del Petroli i Voliana Edicions	x	x	x	
Fundació Jacint Verdaguer	x			
Arxiu Comarcal de l'Urgell	x			
Roca Umbert	x			
Total		26	16	9
				11

Font: Ajuntament d'Alella

4.4. Síntesi de l'apartat

A continuació, es remarquen les característiques més importants d'Alella a nivell del seu treball en xarxa cultural amb una mirada estratègica, a través d'una anàlisi DAFO. També s'identifiquen els principals reptes que s'extreuen de cara al Pla d'Acció Cultural.

TREBALL TRANSVERSAL I EN XARXA DELS EQUIPAMENTS CULTURALS	
Fortaleses	Debilitats
<ul style="list-style-type: none"> Vinculació i treball conjunt entre els quatre equipaments culturals i la major part de regidories, especialment des de Can Lleonart i l'Espai d'Arts Escèniques. Treball en xarxa ampli amb el teixit cultural local per part especialment de Can Lleonart i l'Espai d'Arts Escèniques. Treball amb els centres educatius per part de tots els equipaments excepte Can Lleonart. Treball en xarxa de la Biblioteca molt positiu donat les seves possibilitats de programació i espais. Treball en xarxa molt potent des de Can Manyé, especialment amb agents supramunicipals. 	<ul style="list-style-type: none"> Poca visibilitat de les actuacions de Can Manyé a nivell comunitari per part dels agents culturals, es veu com a un equipament poc vinculat al teixit cultural local. La manca d'una biblioteca d'acord a les dimensions del municipi limita les seves possibilitats de crear sinergies a nivell local. No hi ha espais de treball en xarxa estables entre les entitats ni entre els agents culturals. Poca vinculació entre els equipaments culturals i les llars d'infants (a excepció de la Biblioteca) i tampoc per part de l'únic col·legi privat.
Oportunitats	Amenaces
<ul style="list-style-type: none"> El Grup Motor pot ser un espai de coordinació interna de les polítiques culturals municipals per desplegar el PAC, institucionalitzant el treball transversal. Hi ha una voluntat de crear xarxes de coneixença, col·laboració i participació per part dels agents culturals, d'artistes, creadors/es i professionals de la cultura a través de formes diverses (espais de trobada i interrelació, mecenatge, cessió d'espais,...). 	<ul style="list-style-type: none"> Hi ha molts agents culturals que no estan encara identificats, manca un mapatge i això dificulta valorar l'abast del treball en xarxa actual. La percepció ciutadana i dels agents culturals és de fragmentació de les polítiques culturals en 4 equipaments molt potents i ben gestionats però sense una mirada general que doni sentit al que s'està fent.
Reptes a tenir en compte al PAC	
<ul style="list-style-type: none"> Formalitzar un espai de treball transversal en les polítiques culturals, necessari per desplegar el PAC amb mirada transversal. Reforçar els lligams entre equipaments culturals i centres educatius, especialment en la petita infància i en els centres privats. Ampliar la coneixença, interrelació i participació dels agents culturals d'Alella de manera que reverteixi en les polítiques culturals (per exemple amb una Taula d'Agents Culturals). Ampliar la governança cultural a nivell supramunicipal, cercant la singularitat d'Alella i el suport entre municipis, institucions culturals i agents privats. Seguir treballant per la revisió i implementació dels Drets culturals al municipis com a iniciativa pionera i de plena actualitat. 	

5. La comunicació de la cultura

En aquest apartat s'analitzen els canals de comunicació i l'impacte de l'activitat cultural d'Alella, així com el seu nivell d'ús per part dels diferents públics i agents culturals.

5.1. Els canals de comunicació i difusió cultural

En primer lloc, cal dir que l'Ajuntament d'Alella compta amb un Servei de Comunicació i Imatge que s'emmarca en la Regidoria de Comunicació i Transparència s'encarrega de la difusió de les activitats i actuacions que organitza o porta a terme l'Ajuntament a través dels diferents mitjans municipals, recursos gràfics i xarxes socials que té al seu abast, com són:

Butlletí municipal El Full, que s'edita cada mes excepte l'agost i s'envia a tots els domicilis d'Alella. Cal dir que la darrera pàgina de cada publicació es dedica a l'agenda d'activitats, com mostra la imatge de la dreta.

- **Diferents fulletons, cartells, venecianes i material informatiu** que es publica a les cartelleres municipals i es distribueix als equipaments o s'envia als domicilis amb la informació d'activitats o programes concrets. Per exemple la programació semestral de l'Espai d'Arts Escèniques o de Can Leonart.
- **Web municipal (www.alella.cat); l'APP AlellAPProp i xarxes socials municipals** Facebook, Twitter, Instagram i Youtube⁶⁶ i Whatsapp

Agenda d'activitats

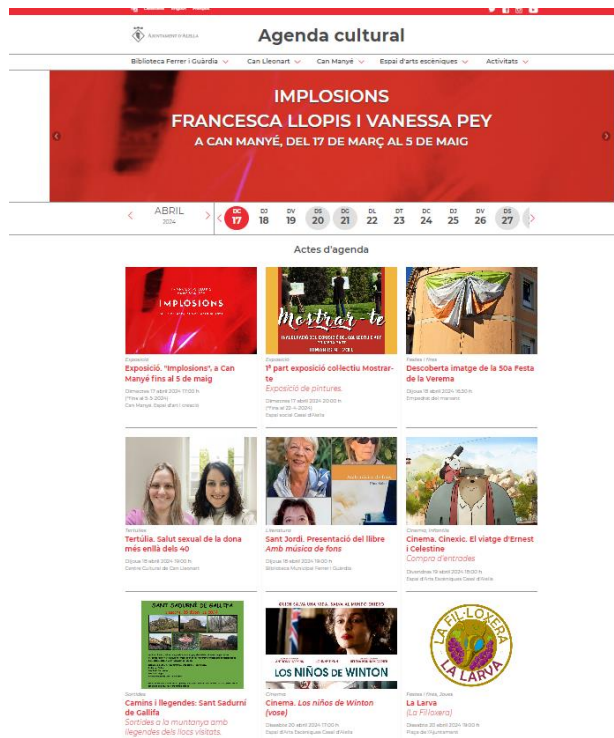
Dimarts 5 d'abril <ul style="list-style-type: none">19h Can Leonart* Tertúlia. Ara o mai, amb l'esportista Núria Picas. alella.cat/canleonart19.30h Biblioteca Ferrer i Guàrdia* Espais de Poesia. Club de lectura. Tot passa, de Teresa Pascual.	Dilluns 15 d'abril <ul style="list-style-type: none">18h Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella* Presentació de la nova convocatòria de pressupostos participatius.
Dissabte 6 d'abril <ul style="list-style-type: none">22h Seu social del Casal d'Alella Concert de swing amb Engine Sweet Trio. Organitza: Casal d'Alella	Dimarts 16 d'abril <ul style="list-style-type: none">17h Can Gaza* Taller de fotografia amb el mòbil. alella.cat/gent6017.30h Parc de l'Hort de la Rectoria* Espais de Poesia. Viu el Parc. Hora del conte. Patufet i altres bitzets19h Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella* Xerrada. La problemàtica dels plàstics al medi ambient.
Diumenge 7 d'abril <ul style="list-style-type: none">11.30h Plaça de Can Petatina* Espais de Poesia. Recital. Alella diu Teresa d'Arenys.22h Seu social del Casal d'Alella Concert vermouth. Stranger Melons. Organitza: Casal d'Alella	Dijous 18 d'abril <ul style="list-style-type: none">19h Can Leonart* Tertúlia. Salut sexual de la dona més enllà dels 40.19h Biblioteca Ferrer i Guàrdia* Sant Jordi. Presentació del llibre <i>Amb música de fons</i>, de Fina Soler.
Dimarts 9 d'abril <ul style="list-style-type: none">20h Seu social del Casal d'Alella 1a. Part exp. col·lectiu <i>Mostrar-te</i>. 2a part 23 d'abril. Organitza: Casal d'Alella	Divendres 19 d'abril <ul style="list-style-type: none">18h Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella* Cinecsc. <i>El viatge d'Ernest i Célestine</i>. alella.cat/espai/alella
Dimarts 10 d'abril <ul style="list-style-type: none">7.30h Parada de bus de Can Leonart* Sortida. Camins de ronda: plaça de País - Sa Riera - Begur11h Can Leonart* Taller. Emocions, sentiments i la seva gestió. alella.cat/gent6017h Llar d'Infants Municipal Els Pinyons* Pati obert a les famílies. Quaderns de primavera.19h Espai d'Arts Escèniques* Xerrada. Camins de la llibertat.	Dissabte 20 d'abril <ul style="list-style-type: none">7.30h Seu social del Casal d'Alella Sortida. Camins i Llegendes. Sant Sadurn de Gal·lifa. Organitza: Casal d'Alella22h Seu social del Casal d'Alella Nit de gospel amb Sa Buada Choir. Organitza: Casal d'Alella
Dijous 11 d'abril <ul style="list-style-type: none">16h Can Gaza* Cineforum. <i>El viatge a París de la senyora Harris</i>. alella.cat/gent6019h Can Leonart* Tast. Introducció al tast d'oli d'oliva verge. alella.cat/canleonart19h Can Manyé* Espais de Poesia. Performance poètica al voltant d'Implosions.	Dimarts 23 d'abril <ul style="list-style-type: none">8 a 21h Centre urbà Parades de llibres i roses, xocolatada, contacontes. Organitza: entitats
Divendres 12 d'abril <ul style="list-style-type: none">15h Llar d'Infants Municipal Els Pinyons* Parlem d'educació. Cafè temàtic. Educació emocional pe a famílies.17h Can Leonart* Microgimnàstica moviment Dolka. alella.cat/canleonart17h Can Leonart* Taller. Menjar amb consciència. alella.cat/canleonart19.30h Espai d'Arts Escèniques* Acte institucional de reparació jurídica de víctimes del franquisme.19.30h Seu social del Casal d'Alella Presentació llibre. Wellness financer. Organitza: Casal d'Alella	Dimarts 24 d'abril <ul style="list-style-type: none">9.30h Parada de bus de Can Leonart* Sortida. Badalona. Ciutat romana. alella.cat/canleonart17h Escola La Serreta Prevenir l'assetjament escolar. Organitza: AFA Escola Fabra i AFA Escola La Serreta.
Divendres 26 d'abril <ul style="list-style-type: none">18h Biblioteca Ferrer i Guàrdia* Parcs i Biblios... Laboratori de lectura. El rebost del cau.18.30h Seu social del Casal d'Alella Concert de Sant Jordi amb la Coral Municipal Organitza: Casal d'Alella18h Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella* Cineforum. <i>Katmandú</i> alella.cat/espai/alella	Dissabte 27 d'abril <ul style="list-style-type: none">22h Seu social del Casal d'Alella Concert. Els Santitas. Organitza: Casal d'Alella
Dissabte 13 d'abril <ul style="list-style-type: none">23h Seu social del Casal d'Alella Nit de bossa nova amb Carlos de Salvador. Organitza: Casal d'Alella	Diumenge 28 d'abril <ul style="list-style-type: none">8.30h Píxos entrenament atlètic IV Trail Solidària Serra de Marina. Organitza: C.E Serra Marina Alella12h Oficina de Turisme* Diumenges de vins. alella.cat/turisme17 i 18.30h Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella* Teatre familiar. <i>Frederick</i>, de Teatre al detall. alella.cat/espai/alella
Diumenge 14 d'abril <ul style="list-style-type: none">8.30h El Bosquet* Sortida. 17a Caminada dels Tres Pobles. alella.cat/caminada3pobles11h Plaça d'Antoni Pujadas* Homenatge a la República. Ballada de sardanes i ofrena floral.12h Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella* Espais de Poesia. Espectacle. <i>Llumeneres</i>, d'Oriol Saulea.	Dimarts 30 d'abril <ul style="list-style-type: none">19h Espai d'Arts Escèniques Casal d'Alella* Cicle Gaudí. <i>Saben aquell</i>, de David Trueba. alella.cat/espai/alella

*Activitat organitzada per l'Ajuntament

⁶⁶ Més informació a <https://alella.cat/servei.php?id=23>

- **Butlletí electrònic El Full Setmanal, i les agendes:** que s'envia a través del WhatsApp d'Alella i on s'inclouen també tres agendes d'activitats: culturals, esportives i de les entitats. A sota, exemples de Full Setmanal, Agenda cultural i butlletí:

- **Butlletins electrònics i xarxes socials dels equipaments:** Els butlletins són eines comunicatives que elaboren i envien els propis equipaments de forma autònoma. A més cada equipament té els seus propis canals de comunicació, especialment xarxes socials, espais físics per a exposar i programes físics per repartir.

Actualment els 4 equipaments culturals tenen butlletins però Can Leonart, amb més de 1.500 seguidors i la Biblioteca, amb més de 1.800 són els que tenen més

incidència, també a xarxes socials com Twitter (X) i Facebook. Cal dir que segons es recull als Cercles Comparatius de Biblioteques, la Biblioteca d'Alella destaca pel seu elevat seguiment a les xarxes socials. A la xarxa social Instagram els 4 equipaments tenen un nombre de seguidors elevat i similar, tal i com mostra el gràfic següent.

Gràfic 10. Nombre de seguidors als butlletins electrònics i xarxes social dels equipaments culturals d'Alella (Maig 2024)

	butlletins	ig	x	facebook
CM	127	1765	646	-
EAE	329	1310	-	-
BFG	1877	1692	1285	976
CLL	1514	1259	523	1800

A més, Alella disposa d'altres canals de comunicació, alguns més informals com el **Boca -Orella** i d'altres en format físic (paper) com digital de caire privat a través d'entitats, publicacions privades i publicacions gratuïtes. Aquests són els principals canals identificats:

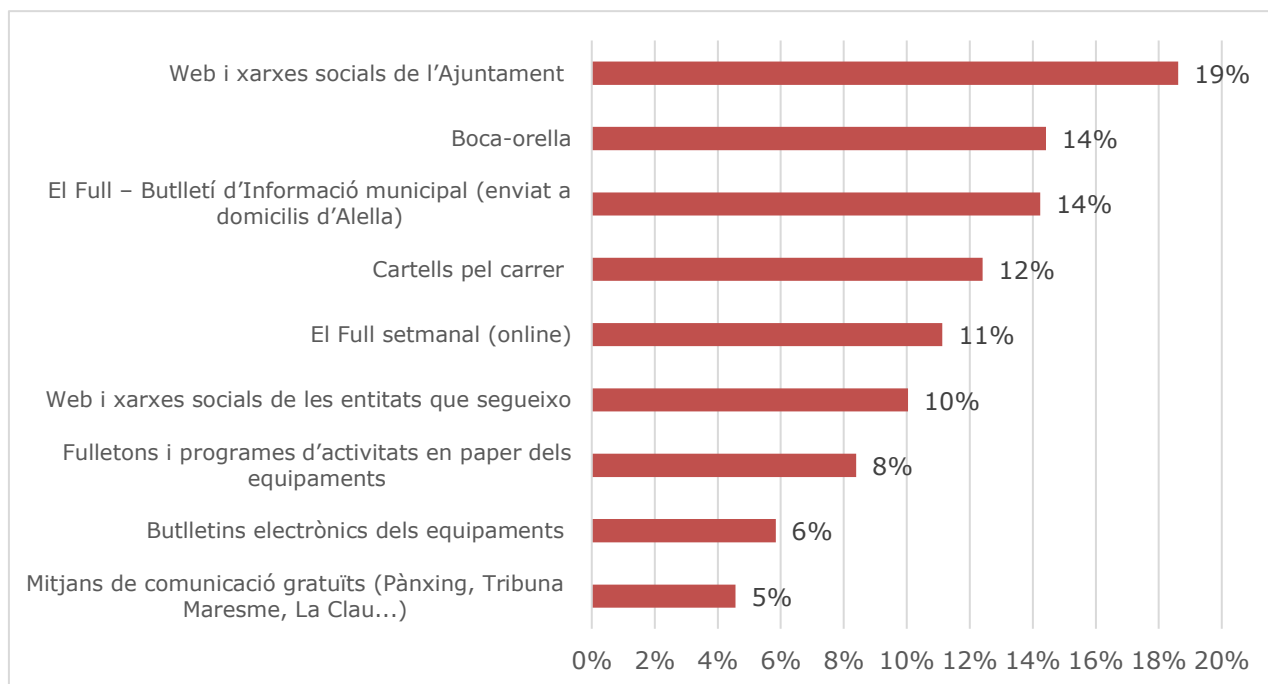
- **Web i xarxes socials de les entitats** (per exemple: El Casal d'Alella <https://casaldalella.cat/> que també fa difusió en paper de les seves activitats; La Revista Alella <https://www.revistaalella.cat/>, una entitat que edita una revista en paper i també fa publicacions regulars al web)
- Mitjans de **comunicació gratuïts** com Pànxing, Tribuna Maresme, La Clau, etc. amb periodicitat mensual.

Alella no compta amb altres mitjans de comunicació locals com podrien ser una ràdio local pública o privada o mitjans audiovisuals.

5.2. Les valoracions sobre la comunicació cultural i dels equipaments

A la Consulta ciutadana del PAC es va preguntar sobre com valoraven el seu nivell de coneixement sobre les activitats culturals d'Alella, i de mitjana es va situar en un 6,73 sobre 10. Pel que fa als canals d'informació més utilitzats cal destacar els institucionals (web, xarxes socials, El Full en paper, cartells, el Full Setmanal...) que juntament amb el boca orella més informal estan per sobre del 10%. Els canals de comunicació propis de les entitats, butlletins electrònic dels equipaments i revistes gratuïtes d'abast comarcal els utilitzen el 10% o menys. En relació a aquest darrer canal, cal dir que se sol utilitzar per conèixer l'oferta d'altres municipis. Una persona ha dit que utilitza la Revista Alella per informar-se.

Gràfic 11. Canals utilitzats habitualment per informar-se sobre les activitats culturals d'Alella

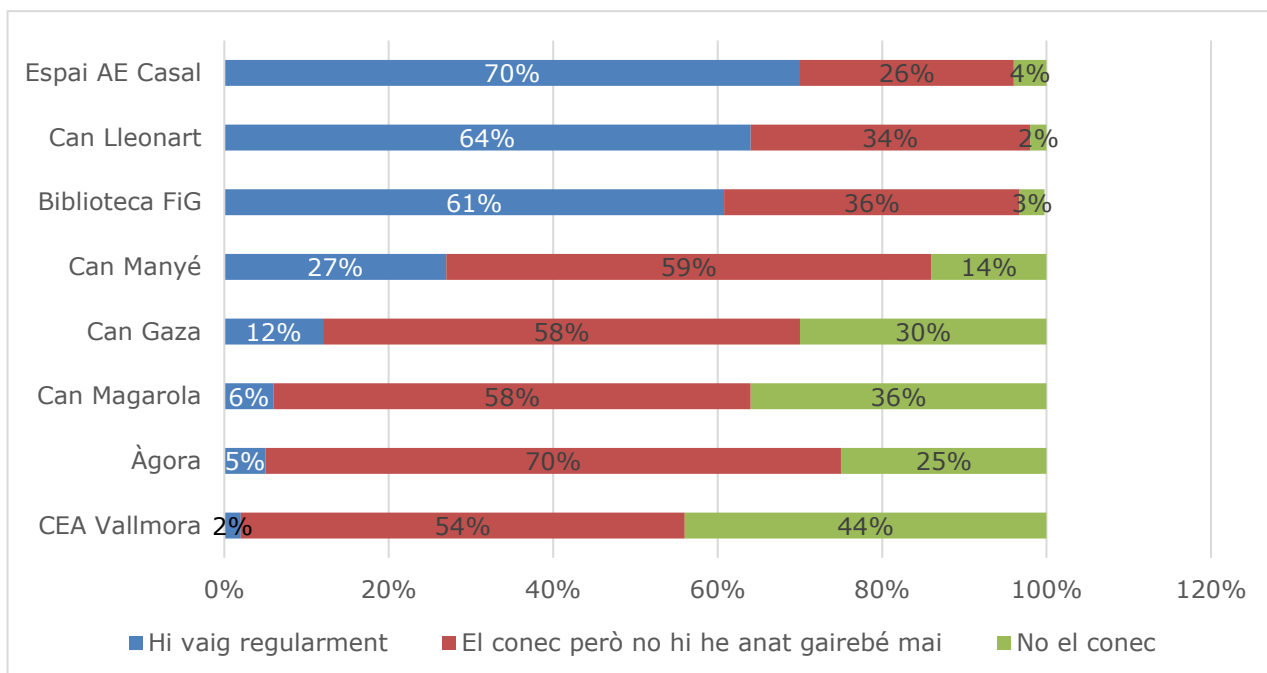

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Consulta ciutadana

Per tant, hi ha una percepció mitja de coneixement de les activitats culturals, malgrat existeixen molts canals diferents, hi ha una comunicació abundant i es facilita l'accés a la informació per part de la ciutadania. Però com mostra la Consulta tots els canals s'utilitzen de forma activa per proporcions petites de la ciutadania i segons s'ha visibilitat als tallers i sessions de treball hi ha força desconeixement sobre l'existència d'alguns canals com són les agendes, els butlletins electrònics o l'App d'Alella.

En relació al coneixement dels equipaments culturals, a la Consulta ciutadana es va demanar sobre aquesta qüestió i es destaca un coneixement molt elevat per la major part de les persones consultades (per sobre del 95%) dels equipaments culturals principals. En canvi, hi ha una gran diferència respecte a la resta d'equipaments amb usos culturals, que són desconeguts entre el 30% i el 44% de les persones consultades. Això s'explica perquè tenen situacions diferents. Alguns d'ells estan molt especialitzats en un perfil de població (Can Gaza per a la gent gran i l'Àgora per al jovent) o bé tenen nivells de programació cultural molt baix i són de difícil accés sense vehicle (Can Magarola i el Centre Ecoturístic i Arqueològic de Vallmora).

Gràfic 12. Nivells de coneixement i ús dels equipaments

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Consulta ciutadana

A continuació es mostren les principals valoracions recollides sobre la comunicació per part del personal tècnic local i els agents culturals.

A nivell tècnic, el fet que cada equipament cultural gestioni la seva pròpia comunicació és valorat positivament, ja que això implica un coneixement detallat del contingut que es vol transmetre, en contra partida la comunicació pot ser desigual i depèn de les capacitats tècniques i temps disponible del personal de cada equipament. Les Biblioteques del Maresme i d'altres biblioteques de la província destaquen per la seva col·laboració i disposen de canals de comunicació conjunta que enforteixen la difusió cultural a nivell regional.

Pels agents culturals la informació cultural es percep dispersa, amb canals de comunicació diversos depenent de l'equipament o entitat cultural. Aquesta dispersió genera una manca de comunicació eficaç, obligant els interessats a buscar la informació en diversos llocs. Malgrat l'existència d'una agenda cultural al web municipal, aquesta és força desconeguda i alguns agents assenyalen la necessitat de fer-la més visible per garantir un accés més senzill. També es proposa potenciar la presència en línia i en xarxes socials per anunciar i difondre les activitats culturals, mitjançant l'ús de vídeos i altres recursos visuals per captar l'atenció dels possibles públics. Aquesta estratègia implica un enfocament de llarg termini per arribar a nous públics i fomentar la participació cultural de manera més ampla i inclusiva.

A nivell tècnic, es creu que tot i l'àmplia comunicació actual, hi ha dubtes sobre la seva eficàcia en arribar als diferents segments de públic i sobre si les estratègies són les més adequades. Alguns membres observen una saturació informativa, provocant que la comunicació no sigui assimilada degudament. En conseqüència es suggereixen una sèrie de millores necessàries en la comunicació cultural d'Alella:

- A nivell general, a banda del Pla de Comunicació actual de l'Ajuntament cal crear un Pla de comunicació que estableixi criteris i eines per a la comunicació interna i externa del consistori, assegurant una estratègia comuna i efectiva. Fer un Pla de llenguatge inclusiu és una acció prevista al Pla de mandat (PAM) 2024-2027.
- En clau cultural, caldria avaluar la quantitat i el format de la informació proporcionada. Es posa en relleu la importància de centralitzar i filtrar la informació enviada als diferents canals de comunicació institucionals per no saturar-los, tot i que això pot comportar la pèrdua de contingut.
- És clau la unificació de la informació cultural dispersa en una sola font, facilitant l'accés a la ciutadania. En aquest sentit, hi ha discrepàncies respecte a l'Agenda Cultural, amb alguns suggeriments de millores en les funcionalitats i altres considerant-la adequada com està.
- S'assenyala la possibilitat d'ampliar els butlletins de correu electrònic amb propostes dirigides a públics específics (famílies, adolescents, gent gran), i la necessitat de formació per als responsables de comunicació dels equipaments culturals.
- Cal millorar la comunicació de la cultura popular i del calendari festiu per augmentar la participació dels ciutadans.
- Alguns membres creuen que s'ha de treballar més en la comunicació de l'oferta cultural fora del municipi, malgrat la competència i la gran oferta existent en altres localitats.

A nivell ciutadà, a través del taller amb artistes locals, es reflecteixen diverses preocupacions i suggeriments per millorar la difusió de les activitats culturals:

- Caldria augmentar la visibilitat i l'atractiu dels mitjans de comunicació locals en paper, es percep una manca de captació d'atenció a causa de cartells petits i poc destacats. Algunes persones creuen que caldria més presència de cartelleria a les urbanitzacions.
- Existeix un interès en potenciar el boca-orella com a mitjà de difusió, fomentant que les persones que coneixen les activitats les comparteixin amb els seus coneguts.
- Es proposa arribar més als infants i adolescents a través de les escoles i instituts, reconeixent que aquest públic pot ser clau per a la participació en activitats culturals futures.

5.3. Síntesi de l'apartat

A continuació, es remarquen les característiques més importants d'Alella a nivell de la seva comunicació de les activitats culturals amb una mirada estratègica, a través d'una anàlisi DAFO. També s'identifiquen els principals reptes que s'extreuen de cara al Pla d'Acció Cultural.

COMUNICACIÓ DE LA CULTURA	
Fortaleses	Debilitats
<ul style="list-style-type: none"> En general, hi ha una bona valoració de la comunicació i del coneixement de les activitats culturals. L'Ajuntament disposa d'un Pla de Comunicació. Alella disposa de molts canals de comunicació municipals en paper i digitals, que són utilitzats per diferents segments de la població. També disposa de canals de comunicació per part d'entitats i publicacions gratuïtes de privats. Els equipaments culturals tenen els seus propis butlletins de comunicació i xarxes socials, algunes amb molta incidència i d'altres amb més potencial de creixement. 	<ul style="list-style-type: none"> Hi ha un desconeixement d'alguns canals de comunicació i una percepció d'informació dispersa segons qui programa (entitats, regidories, equipaments...). L' Agenda cultural no és àmpliament coneguda ni per la ciutadania ni pels agents culturals No hi ha un pla de comunicació de l'àrea de cultura, sinó que depèn de la motivació, gestió de temps i formació de cada responsable tècnica.
Oportunitats	Amenaces
<ul style="list-style-type: none"> El compromís al PAM de fer un Pla de llenguatge inclusiu, que faciliti i amplii la comprensió dels missatges municipals. La coordinació existent entre el servei de comunicació amb les regidories i també amb les entitats per a difondre les activitats del poble. L'ús d'altres llenguatges comunicatius com el vídeo i recursos visuals per arribar a d'altres públics. 	<ul style="list-style-type: none"> La sobresaturació informativa a la ciutadania per excés de continguts i de canals, al final la comunicació no arriba. No fer arribar la comunicació a certs públics (com adolescents i joves), a banda d'una programació atractiva pels seus interessos, fa que siguin absents de l'oferta cultural.
Reptes a tenir en compte al PAC	
<ul style="list-style-type: none"> Definir una estratègia de comunicació conjunta de la cultura a Alella, prioritzant una agenda cultural referent al municipi. Donar suport a l'equip tècnic de cultura per comunicar a través dels canals i les eines adequades per arribar als diferents públics. Planificar canals i continguts específics per segments de població (famílies, joves, persones grans...). 	

Capítol 3. L'Estratègia cultural

1. Marc de l'Estratègia

L'estratègia del Pla d'Acció Cultural d'Alella parteix dels reptes recollits a la Diagnosi cultural, així com de les planificacions estratègiques prèvies a nivell local. També incorpora visions i propostes recollides durant la Diagnosi, tant als tallers participatius amb agents culturals, artistes i entitats, com a les sessions de treball tècniques. Posteriorment, s'ha validat i prioritzat l'estratègia a nivell polític.

Aquesta estratègia s'emmarca a nivell teòric i conceptual dins l'**Agenda 21 de la Cultura**, elaborada l'any 2004 per Ciutats i Governos Locals Units (CGLU), que recull els drets culturals basant-se en els principis de la diversitat cultural, els drets humans, el diàleg intercultural, la democràcia participativa, la sostenibilitat i la pau. i explicita la contribució de la cultura al desenvolupament humà. L'Agenda 21 de la cultura estableix els principis, compromisos i recomanacions per a facilitar l'elaboració de polítiques culturals locals.

L'estratègia incorpora també els **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)** de l'Agenda de Nacions Unides 2030, centrant-se en els següents:

ODS 4. Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom.

ODS 5. Aconseguir la igualtat de gènere i apoderar totes les dones i nenes.

ODS 11. Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles.

ODS 13. Adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els efectes d'aquest.

L'estratègia recull de forma implícita els drets culturals que fa l'actual Avantprojecte de Llei Catalana de Drets Culturals. Així mateix, aquesta Llei parteix de la Carta de Roma, impulsada per la mateixa CGLU l'any 2020 per facilitar l'aplicació del dret a participar lliure i plenament en la vida cultural de les ciutats i comunitats, establert en l'article 27 de la Declaració dels Drets Humans.

2. Missió, visió i valors

A continuació, es presenten diferents elements que en coherència amb el marc general, conformen una guia que marca l'estratègia a desenvolupar:

La missió del PAC és ser el **full de ruta per desplegar les polítiques culturals d'Alella fins al 2030, en el marcs teòrics abans citats, i a partir de la transversalitat dins de l'Ajuntament i del treball en xarxa amb els agents culturals.**

La visió del PAC és fer d'Alella un **municipi referent pel seu dinamisme cultural lligat a la seva identitat, amb una xarxa d'equipaments culturals completa, i una governança de la cultura en clau local i territorial.**

Els valors del PAC estan en coherència amb el marc general de l'Estratègia, així com els reptes identificats a la Diagnosi cultural i conformen una guia que inspira les accions a desenvolupar:

Drets Culturals. Garantir els drets culturals en el seu sentit més ampli i per a totes les persones, per garantir l'accés i la participació cultural sense discriminacions per raó de gènere, orientació sexual, origen cultural o social; contribuint a la superació de la bretxa digital i avançant en la supressió de barreres d'accessibilitat vinculades tant a les edificacions com a la comunicació i els continguts i degudes a qualsevol condició personal (física, visual, auditiva, intel·lectual...). En aquest sentit, és un objectiu del PAC continuar incorporant la perspectiva intercultural, de gènere i intergeneracional en les propostes culturals d'entitats i Ajuntament.

Cohesió social. L'intercanvi cultural com a vehicle per enfortir els vincles socials i comunitaris entre la població d'Alella de diferents orígens, edats i situacions socioeconòmiques. En aquest sentit, és clau la transversalitat entre regidories, construir una visió compartida de la identitat del poble i fomentar les activitats culturals per l'aprenentatge de la llengua catalana.

Sostenibilitat. El que fem avui és clau per assegurar un desenvolupament futur que perduri en equilibri al llarg del temps. El valor de la sostenibilitat impregna tant la cultura com tota la resta de dimensions socials i el medi ambient. En aquest sentit, és clau al PAC la sostenibilitat de la xarxa d'equipaments culturals, així com l'alineament de les polítiques culturals amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030.

Cooperació entre agents culturals. La participació, el diàleg obert i la suma de mirades enriqueix i legitima les accions a desenvolupar, contant amb totes les parts interessades des de la ciutadania, les entitats, els professionals i les empreses i les institucions. És clau incorporar aquesta mirada col·laborativa al PAC, tant en clau interna de municipi (participació dels agents culturals), com en clau externa (cooperació amb d'altres administracions i agents en l'entorn proper del Baix Maresme i també a nivell català).

Lideratge. El PAC vol ser motor d'impuls , des dels valors de la participació, la cooperació i la proximitat. Posar en valor la capacitat de la cultura com espai de creativitat i d'innovació social mitjançant l'experimentació i la promoció de noves pràctiques col·lectives, com a instrument per al desenvolupament comunitari i la transformació social.

3. Eixos, objectius i programes

En aquest apartat es recullen els eixos de l'estratègia del PAC, els objectius corresponents a cada eix i els programes clau o motor a impulsar d'acord a les planificacions actuals municipals i a les propostes acordades en el marc del PAC.

Concretament, l'estratègia s'estructura en els següents **quatre eixos temàtics i un de transversal, que parteixen dels reptes identificats a la Diagnosi cultural i es concreten en 14 objectius:**

EIX 1. Foment de la identitat i la cohesió social	Eix 2. Consolidar i completar la xarxa d'equipaments culturals	Eix 3. Suport a la creació i a la participació cultural	Eix 4. Diversificació de l'oferta cultural i creació de nous públics
<p>Objectiu 1.1. Posar en valor el patrimoni cultural, natural i humà d'Alella</p> <p>Objectiu 1.2. Potenciar la vinculació entre la cultura i els elements identitaris d'Alella</p> <p>Objectiu 1.3. Fomentar la inclusió de tots els col·lectius en l'activitat cultural i el calendari festiu, cercant com integrar les seves inquietuds</p>	<p>Objectiu 2.1. Construir els equipaments pendents, especialment la nova Biblioteca i l'Arxiu municipal</p> <p>Objectiu 2.2. Fer sostenible el conjunt d'equipaments culturals</p> <p>Objectiu 2.3. Consolidar una xarxa d'equipaments culturals connectats, que incorpori les noves necessitats ciutadanes i dels agents culturals</p>	<p>Objectiu 3.1. Potenciar el talent artístic i l'emprenedoria cultural</p> <p>Objectiu 3.2. Ordenar i fer accessible l'oferta formativa artística i cultural d'Alella</p> <p>Objectiu 3.3. Donar suport al teixit associatiu cultural</p>	<p>Objectiu 4.1. Potenciar una oferta cultural de qualitat lligada a les tendències d'adolescents i joves</p> <p>Objectiu 4.2. Garantir l'accés a la cultura i ampliar el públic existent</p>
EIX 5. Gestió i Governança de les polítiques culturals (transversal)			
<p>Objectiu 5.1. Adaptar els espais, recursos i mecanismes de treball a l'estratègia cultural d'Alella</p> <p>Objectiu 5.2. Articular espais de participació i governança de la cultura d'Alella, que impliquin als diferents agents culturals</p> <p>Objectiu 5.3. Fer el seguiment i avaluació de les polítiques culturals locals</p>			

A continuació es presenten els objectius i programes del PAC, amb la seva **previsió d'inici d'implementació fins a 2030**: curt termini 2025-2026 (verd), mig termini 2027-2028 (taronja), llarg termini 2029-2030 (vermell).

Eix 1. Foment de la identitat i la cohesió social

L'estructura territorial d'Alella i el seu constant creixement demogràfic dificulten la integració de les persones nouvingudes. Potenciar els elements d'identitat d'Alella és una estratègia municipal prioritària per millorar la cohesió social i el sentiment de pertinença. Així mateix, és important fomentar una cultura inclusiva que tingui en compte la diversitat de la població a nivell d'origen, de gènere, d'orientació sexual,... Una cultura amb vocació integradora i cohesionadora, que permeti fomentar lligams entre la ciutadania i facilitar la generació d'identitat allellenca.

OB1.1. Posar en valor el patrimoni cultural, natural i humà d'Alella

Programa	Prioritat
Programa 1.1.A. Recopilació i reconeixement de la memòria històrica i les històries de vida de la gent d'Alella	2025-2026
El Projecte d'Actuació Municipal (PAM) 2024-27 inclou un projecte de recopilació i reconeixement de la memòria històrica i les històries de vida de la gent d'Alella, amb la col·laboració ciutadana, perquè pugui arribar a ser consultable en un futur per la ciutadania, l'alumnat dels centres educatius, les persones visitants... Es tracta d'un projecte comunitari per potenciar la identitat de poble i per tant, la cohesió social, un repte clau d'Alella. Per a la seva implementació es podria comptar amb iniciatives com Aprenentatge Servei de les escoles o com el Servei Comunitari de 4t d'ESO, així com amb espais de participació on hi estan implicades les entitats i allelencs/ques a títol individual. Cal preveure com es farà arribar aquest treball als infants, amb un llenguatge i materials adaptats perquè ho puguin gaudir, com per exemple el còmic. El Consell d'Infància és un altre agent a tenir en compte. La implementació entesa com a difusió del resultat del projecte no està inclosa en el PAM. En un futur més enllà del 2027 i lligat a la figura del futur arxiver/a sí que es contempla.	
Programa 1.1.B. Alella, destinació amb una proposta cultural de qualitat	2025-2026
Dins del Pla Estratègic de Turisme d'Alella 2021-2025, el Programa 3 de <i>Creació i aportació de valor als productes turístics</i> inclou diferents accions de millora de l'oferta d'enoturisme, del turisme de natura i també del turisme cultural. Algunes de les actuacions ja s'han realitzat, d'altres estan en procés. Per a la implementació d'aquest programa cal un espai de treball conjunt entre les Regidories de Turisme i d'Identitat i Cultura per establir les sinergies necessàries per desplegar les actuacions planificades amb aquesta doble mirada i l'objectiu conjunt de seguir potenciant Alella com a destí turístic de qualitat.	

OB1.2. Potenciar la vinculació entre la cultura i els elements identitaris d'Alella

Programa	Prioritat
Programa 1.2.A. Projectes educatius i culturals sobre la identitat local entre centres educatius d'Alella	2025-2026
A la Diagnosi cultural un dels centres educatius del municipi demanava poder col·laborar amb entitats de cultura popular com són la colla de gegants, timbalers, diables... Aquesta demanda ja es recull al Pla Local Educació 2023-27 que té un Eix d'Identitat i Cohesió, que inclou l'objectiu 4.1. <i>Afavorir el coneixement i vinculació amb l'entorn per estimular el sentiment de pertinença i participació.</i> El Pla preveu fer activitats de cultura popular en el marc dels projectes educatius dels centres, crear projectes culturals comunitaris en horari escolar i fer projectes culturals entre centres educatius d'Alella. Aquestes accions es vinculen també amb la millora de la convivència i de la salut emocional d'infants,	

d'adolescents i joves. Un altre exemple és el projecte “Els Sons d’Alella” sobre els tocs de campanes, que es va treballar amb els centres educatius el curs 2022-23,... Són actuacions que requereixen d’un treball conjunt entre les Regidories d’Educació i d’Identitat i Cultura, així com de la implicació del teixit associatiu cultural local. Aquest programa es pot vincular amb el Programa 1.1.A.

Programa 1.2.B. Alella Bressol de Cultura. Articulació de projectes culturals lligats a les singularitats d’Alella a través de la col·laboració públic – privada	2027-2028
---	------------------

A la Diagnosi cultural s’identifica el potencial d’aprofundir en la col·laboració públic – privada per dissenyar i portar a terme activitats de creació i difusió cultural a espais singulars, tant interiors com exteriors com són bodegues, masies, vinyes, jardins,...Activitats culturals que posin en valor els elements identitaris d’Alella, amb espais singulars del poble. També tenen gran potencial per desplegar propostes lligades a la identitat d’Alella equipaments singulars com són Can Magarola o el CEA Vallmora.

En aquest sentit, es proposa a través de la col·laboració públic-privada potenciar iniciatives com el Concert d’Estiu, o activitats lligades a l’enologia que són activitats culturals singulars d’Alella, garantint-ne la sostenibilitat. Aquest programa està vinculat a la creació d’un espai de trobada dels agents culturals i iniciatives (Programa 5.2.A), on poder identificar quines són les seves necessitats (quin tipus d’espais, activitats de difusió, residències artístiques, mecenatge, etc.) i com gestar, coordinar i fer sostenibles aquestes iniciatives per a la col·laboració públic-privada amb les propostes culturals singulars d’Alella.

OB1.3. Fomentar la inclusió de tots els col·lectius en l’activitat cultural i el calendari festiu, cercant com integrar les seves inquietuds

Programa	Prioritat
Programa 1.3.A. Suport a la cultura popular i tradicional catalana donant-li protagonisme en les programacions de festes i activitats alellenques	2025-2026
El PAM 2024-27 inclou aquest programa de suport a la cultura popular i tradicional, que es veu molt necessari tant per aprofundir en la identitat de poble i la cohesió social, com per ajudar a dinamitzar i enfortir un teixit associatiu que cada vegada té més dificultats per renovar-se. Per al desplegament d’aquest programa és necessari un treball conjunt entre les Regidories de Festes i d’Identitat i Cultura per tal d’identificar quins suports cal prioritzar i en quines festes o activitats es pot reforçar la cultura popular.	
Programa 1.3.B. Consolidació dels punts d’assessorament per fomentar l’accessibilitat i coneixement dels recursos per a l’ús lingüístic de la llengua catalana	2025-2026
Fomentar la llengua catalana és un eix estratègic per Alella, des d’una mirada transversal a la cultura i als seus equipaments. Recentment s’han viscut canvis en l’organització de la formació en llengua catalana. El curs 2023/24 Can Lleonart ha iniciat una oferta de formació inicial i superior de català al PAM 2024-27 s’acorda que Can Lleonart sigui porta d’entrada a l’Oficina Virtual del Català, amb recursos a través del web municipal per conèixer la llengua. Can Lleonart i la Biblioteca Ferrer i Guàrdia seran els equipaments que oferiran assessorament i accés a aquests recursos. A la biblioteca ja es fa suport a l’aprenentatge amb el seu fons bibliogràfic i es facilita material accessible; i l’Àgora com a espai de referència d’adolescents i joves.	
Programa 1.3.C. Revisió de les propostes culturals d’entitats i Ajuntament en clau de gènere interseccional	2025-2026

En la programació de les activitats culturals municipals es tenen en compte no només criteris de qualitat, sinó també que l'oferta sigui diversa en relació a disciplines i públics de diferents edats, es vetlla per la presència de dones en les programacions culturals, etc. Caldrà continuar amb l'aplicació de la [Guia per a la programació amb perspectiva de gènere](#), publicada pel mateix ajuntament d'Alella però ampliar aquesta mirada en clau feminista i interseccional en la promoció cultural. En vinculació amb els drets culturals, cal seguir detectant quines discriminacions de gènere pot haver-hi, per exemple, en les entitats, identificant els col·lectius que solen ser menys presents en les creacions, a causa dels eixos de desigualtat que els travessen (persones amb diversitat sexual i de gènere, d'origen extracomunitari, racialitzades, amb diversitat funcional, etc.). Ampliar la diversitat representada en les creacions és una condició necessària per canviar els imaginaris i potenciar una major capacitat crítica de la ciutadania. Un altre aspecte important és que des de les entitats també s'incorpori aquesta mirada, tal i com es recull al Programa 4.2.A.

Eix 2. Consolidar i completar la xarxa d'equipaments culturals

Un dels principals reptes que s'extreu de la Diagnosi cultural d'Alella és disposar d'una xarxa d'equipaments culturals que acompleixi els estàndards catalans i doni resposta a les necessitats socials existents, especialment pel que fa als equipaments pendents de construir. Així mateix, és necessari preveure els serveis i equipaments necessaris per a una població amb un creixement demogràfic superior al seu entorn.

OB2.1. Construir els equipaments pendents, especialment la nova Biblioteca i l'Arxiu municipal

Programa	Prioritat
Programa 2.1.A. Avançar en la redacció del projecte de la nova biblioteca municipal	2025-2026
<p>Les biblioteques són cada cop més espais culturals polivalents, de proximitat, comunitaris i per tant, clau per a la cohesió social, més enllà de la seva funció tradicional com espais de foment de la lectura. La construcció de la nova biblioteca municipal d'acord als criteris del Mapa de lectura pública de Catalunya ja estava prevista al Pla d'equipaments culturals d'Alella de 2011, i els darrers anys s'ha treballat a nivell polític i tècnic en un projecte adaptat a les necessitats d'Alella, amb el suport de la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona. De tota manera, els reptes per davant són importants: d'una banda, trobar la ubicació idònia per al nou equipament, valorant que es pugui incloure al mateix edifici d'altres equipaments pendents com l'arxiu municipal, o equipaments en una situació de provisionalitat, com és la de Can Manyé. I de l'altra, la fórmula per fer-se càrrec del cost de la construcció de l'equipament, així com de la sostenibilitat econòmica de l'edifici i del personal que requereix la nova biblioteca. En aquest sentit, el PAM 2024-27 es compromet a avançar en la redacció del projecte de nova biblioteca i arxiu.</p>	
Programa 2.1.B. Definir el model i programa funcional del nou arxiu municipal	2029-2030
<p>Com a municipi de més de 10.000 habitants i d'acord als estàndards catalans, Alella requereix d'un arxiu municipal. L'arxiu hauria de tenir prou espai per centralitzar tots aquells</p>	

documents que tenen una importància històrica rellevant per ser conservats, classificats i difosos i que actualment estan distribuïts per diferents espais del poble o bé l'Arxiu Comarcal. Des de 2019 es digitalitzen tots els documents a conservar. Abans de fer el projecte de l'equipament cal acordar el model d'arxiu i dimensionar-lo a través d'un programa funcional. L'espai ha de poder facilitar la consulta de la documentació a persones investigadores i ciutadania però també la realització de programes de difusió i de memòria històrica, que es vinculen amb d'altres programes del PAC, especialment de l'Eix 1. En la mesura de possible, tècnicament es creu que el nou arxiu hauria d'estar vinculat amb la nova biblioteca.

OB2.2. Fer sostenible el conjunt d'equipaments culturals

Programa	Prioritat
Programa 2.2.A. Manteniment i adequació d'espais dels equipaments en funcionament	2027-2028
<p>A la Diagnosi cultural s'identifica la necessitat de seguir millorant el manteniment i adequació dels equipaments culturals actuals en qüestions específiques de cadascun. En alguns casos l'adequació dels espais condicionen l'accessibilitat i l'ús de part dels mateixos equipaments o afecten a les activitats que s'hi fan, en altres casos són qüestions que poden millorar la sostenibilitat ambiental i/o econòmica de l'equipament. Per coordinar aquestes millores caldria establir un pla d'obres conjuntament amb les responsables de cada equipament, establint les actuacions prioritàries i el calendari d'execució, així com el cost de cadascuna.</p>	
Programa 2.2.B. Valorar nous espais i adequar-los al creixement de la programació de l'oferta cultural de proximitat posant el focus en la descentralització de l'oferta cultural i l'accessibilitat de diferents públics	2025-2026
<p>Donat el creixement exponencial de l'activitat de Can Lleonart els darrers anys, i la previsió d'augment de la demanda els propers cursos, quan les generacions nascudes durant el "baby boom" arribin a la jubilació, el PAM 2024-27 preveu ampliar els espais disponibles per a la programació formativa de Can Lleonart. El Pla d'Acció Cultural s'elabora en un moment en què ja s'està produint un creixement de l'activitat de Can Lleonart a les Antigues Escoles Fabra. En aquest context, és necessari valorar com cal plantejar el creixement de Can Lleonart per tal de descentralitzar d'una forma sostenible l'oferta formativa a diferents espais i especialment fer-la accessible i atractiva per als diferents públics d'Alella, com poden ser persones joves i de mitjana edat.</p>	
Programa 2.2.C. Anàlisi de la dotació econòmica i de personal dels equipaments culturals	2025-2026
<p>En la Diagnosi cultural s'ha identificat la necessitat d'aprofundir en la distribució dels recursos econòmics i personals destinats a l'àrea de Cultura, en relació a diferents qüestions: d'una banda, pel que fa a la distribució interna del pressupost i del personal de cada equipament per tasques i funcions; d'altra banda, pel que fa a la capacitat de programació cultural dels equipaments en relació a les diferents disciplines artístiques que es volen difondre i impulsar a Alella. Analitzar els recursos econòmics i personals és necessari per executar molts programes del PAC. En aquest sentit, cal un treball intern d'anàlisi i revisió de l'àrea de Cultura en clau de sostenibilitat present i futura del sistema cultural d'Alella. També pot ajudar la participació dels equipaments culturals o bé el servei de Cultura als Cercles de Comparació Intermunicipal impulsats per la Diputació de Barcelona, que permetrien comparar la situació i les estratègies d'Alella amb d'altres municipis similars (Programa 5.3.A.). Així mateix, per a la implementació d'aquest programa serà de gran ajuda la coneixença de bones pràctiques en les polítiques culturals d'altres municipis, que permetin</p>	

fer un benchmarking i aportar els coneixements necessaris per dissenyar el model propi d'Alella. Es proposa desplegar aquest programa en el marc de l'Oficina Tècnica del PAC, formada per les responsables dels equipaments culturals i la Regidora de Cultura.

OB2.3. Consolidar una xarxa d'equipaments culturals connectats, que incorpori les noves necessitats ciutadanes i dels agents culturals

Programa	Prioritat
Programa 2.3.A. Enfortir la vinculació de la programació dels equipaments culturals amb la resta de regidories	2025-2026
<p>La Diagnosi cultural mostra l'extensa vinculació dels equipaments culturals amb les diferents regidories de l'Ajuntament, participant en iniciatives liderades per Salut, Gent Gran, Joventut, Feminismes ... El PAC planteja enfortir aquesta vinculació a través d'un treball conjunt de les propostes culturals amb d'altres regidories perquè aquestes propostes tinguin coherència amb les línies de treball de cada equipament, hi hagi uns valors i objectius comuns. Per desplegar aquest programa cal un espai de treball realment transversal, amb les diferents regidories implicades, com pot ser el Grup Motor Cultural (Programa 5.1.A) i els grups de treball que puguin sorgir a cada projecte.</p>	
Programa 2.3.B. Sinergies entre els equipaments culturals, que enriqueixin els projectes de cadascun	2027-2028
<p>La Diagnosi cultural mostra que els públics de cada equipament cultural d'Alella presenten perfils sociològics diferents, encara que l'oferta cultural dels altres equipaments també s'adreça a aquests perfils. Així mateix, hi ha una certa percepció ciutadana que a Alella hi ha 4 equipaments culturals molt potents però amb programacions desconnectades entre sí, malgrat es puguin vincular les disciplines o temàtiques tractades. En aquest sentit, el PAC planteja l'oportunitat de dissenyar programacions comunes entre equipaments, fomentant el moviment entre usuaris/es de cadascun, sobretot entre Can Lleonart, com a centre de cultura de proximitat, i Can Manyé, espai de creació molt especialitzat i que sovint es percep poc proper al públic local. L'Espai d'Arts Escèniques i la Biblioteca tenen públics més heterogenis i ja comparteixen algunes programacions, malgrat es podrien potenciar encara més. Per desplegar aquest programa cal treballar-ho en el marc de l'Oficina Tècnica del PAC, formada per les responsables dels equipaments culturals i la Regidora de Cultura.</p>	
Programa 2.3.C. Treball transversal entre equipaments culturals i centres educatius de tots cicles educatius	2025-2026
<p>La Diagnosi cultural mostra el treball conjunt entre els equipaments culturals, sobretot Can Manyé i l'Espai d'Arts Escèniques, i els centres educatius d'Alella per fer arribar la creació i la difusió cultural de diferents disciplines a infants, adolescents i joves. Malgrat això, els centres de titularitat privada i les llars d'infants no aprofiten igual aquestes oportunitats. Així mateix, la Biblioteca, Can Lleonart, Can Magarola i el CEA Vallmora tenen marge per vincular-se més amb el conjunt dels centres educatius d'Alella. En aquest sentit, el Pla Local Educació 2023-27 preveu impulsar projectes culturals entre centres educatius d'Alella, per tant són actuacions que requereixen d'un treball conjunt entre les Regidories d'Educació i d'Identitat i Cultura, i es poden vincular amb el Programa 1.2.A. Actualment s'està coordinant l'oferta municipal que s'ofereix als centres educatius per facilitar-ne la difusió.</p>	
Programa 2.3.D. Redacció i definició d'un programa funcional de Can Manyé per la seva futura reubicació a un espai municipal	2027-2028
<p>Actualment, Can Manyé es troba en un espai llogat per l'Ajuntament, que presenta diverses deficiències. En el marc del PAC caldria cercar una ubicació</p>	

definitiva per aquest equipament tan singular en un espai que permeti no només realitzar l'activitat actual, sinó també dotar-lo d'un espai de creació compartit per a artistes (coworking artístic) i d'una sala d'exposicions B, complementària a l'actual.

Eix 3. Suport a la creació i a la participació cultural

Aquest eix es centra en donar suport a la creació cultural per part d'artistes, creadors/es i agents culturals, al foment de la formació artística i a l'impuls a la participació cultural del teixit associatiu. Es tracta de qüestions clau, on s'han recorregut camins molt diferents, tal i com s'ha exposat a la Diagnosi cultural i on cal avançar per fer d'Alella un municipi de referència pel seu dinamisme cultural.

OB3.1. Potenciar el talent artístic i l'emprenedoria cultural

Programa	Prioritat
Programa 3.1.A. Mapa d'artistes i agents culturals vinculats a Alella	2025-2026
<p>A la Diagnosi cultural s'identifica com a amenaça el baix coneixement de la realitat dels artistes, creadors i d'altres agents culturals del municipi. Els contactes que es tenen són el professorat, talleristes i artistes dels equipaments municipals. També hi ha una vinculació entre l'Ajuntament i artistes locals a través de la seva programació, o com a formadors/es, a banda de les residències artístiques. Ja durant la Diagnosi, des de la Regidoria d'Identitat i Cultura, s'ha impulsat un formulari online per començar a fer un mapa dels agents culturals del municipi, al qual inicialment han respost 25 persones amb diferents graus de professionalisme artístic. A nivell comarcal també s'està treballant amb eines similars. L'objectiu del programa és ampliar aquest mapatge a través de diferents estratègies per tenir una base de dades prou completa d'artistes, creadors, creadores i agents culturals vinculats a Alella per poder donar-los suport i implicar-los en l'activitat cultural local.</p>	
Programa 3.1.B. Suport a la producció artística local a través de l'oferta cultural	2025-2026
<p>El PAM 2024-27 preveu seguir apostant per una programació de Km 0, que permeti als creadors i creadores locals mostrar la seva obra a través de la programació dels equipaments municipals i estableix que com a mínim sigui amb una producció local a l'any. El PAC vol anar més enllà i millorar el coneixement de la realitat dels artistes, creadors/es i agents culturals vinculats a Alella, especialment persones joves o amb més dificultats per accedir als circuits artístics, per a potenciar la producció artística local en el marc de l'oferta cultural d'Alella bé sigui a equipaments com can Manyé o L'Espai d'Arts Escèniques, als espais públics o dins del cicle festiu local, amb activitats singulars, que generin sentiment d'identitat.</p>	
Programa 3.1.C. Potenciació de les residències artístiques	2027-2028
<p>En la Diagnosi cultural s'ha identificat l'elevat ús de l'Espai d'Arts Escèniques com a seu de residències artístiques i les repercussions positives tant pels artistes com per al poble. Alella està situant-se com a espai de referència en relació a les residències artístiques al Baix Maresme però encara es podria potenciar més aquesta línia de treball, en diferents disciplines i espais del municipi. Per exemple impulsant una borsa d'espais privats i equipaments per fer residències artístiques (no tècniques), com el Cellar de Can Magarola,</p>	

centres educatius, bodegues i masies del municipi... Fent major difusió, etc. que enriquirien el l'oferta i el sistema cultural d'Alella.

Programa 3.1.D. Facilitar la col·laboració d'artistes amb els centres educatius

2027-2028

Actualment els centres educatius d'Alella, especialment els públics, gaudeixen d'activitats als equipaments culturals, com obres de teatre, concerts, exposicions... també utilitzen els espais per a activitats pròpies com els concerts de Nadal o de final de curs, però no hi ha una vinculació directa entre els i les artistes amb els infants i adolescents. En aquest sentit, uns dels centres educatius d'Alella proposa *"afavorir el coneixement del talent cultural i artístic del municipi i el seu entorn, facilitant que aquestes persones puguin col·laborar amb els centres educatius aportant el seu talent en activitats complementàries dins de l'horari escolar"*. Aquest programa té el doble objectiu d'una banda, d'acostar el procés creatiu a infants i adolescents en el marc de l'horari lectiu, i de l'altra, facilitar a artistes, creadors i creadores nous espais per fer residències artístiques o crear projectes conjunts en clau comunitària.

OB3.2. Ordenar i fer accessible l'oferta formativa artística i cultural d'Alella

Programa	Prioritat
Programa 3.2.A. Projecte d'Escola Municipal d'Arts estructurada en un mateix servei que inclogui l'oferta de formació artística actual municipal incorporant les arts escèniques	2029-2030
S'està treballant en ordenar i completar l'oferta actual de formació artística en els àmbits escènics (música, dansa, teatre...) però és un procés llarg i complex, caldrà veure com s'articula a d'altres municipis i establir el model d'Alella acordant fins a quines arts s'impulsen (només arts escèniques o també arts plàstiques). Cal veure també com s'articula l'oferta pública en relació a l'oferta d'entitats i privada d'Alella. Per a la implementació d'aquest programa serà de gran ajuda la coneixença de bones pràctiques en les polítiques culturals d'altres municipis, que permetin fer un benchmarking i aportar els coneixements necessaris per dissenyar el model propi d'Alella.	

OB3.3. Donar suport al teixit associatiu cultural

Programa	Prioritat
Programa 3.3.A. Acompanyament a les entitats per fer efectiva la concurrència en les subvencions municipals i uns marcs comuns de relació amb l'Ajuntament	2029-2030
A la Diagnosi cultural es recull la necessitat de millorar la gestió de la concurrència en l'atorgament de les subvencions municipals a entitats. La situació actual genera tensions entre algunes entitats culturals, ja que hi ha situacions molt diverses en relació a les condicions i serveis que reben les entitats, que es viuen com a desigualtats. Cal dir que una part de les entitats tenen una forta dependència econòmica, material i fins i tot de personal vers l'Ajuntament, que fa complicat canviar el sistema de suports. És necessari canviar per promoure la transparència, impulsar la innovació (renova els criteris promovent línies de treball noves), promoure més l'eficiència donant suport a projectes concrets amb uns recursos específics, estimular i facilitar la col·laboració entre agents, establir criteris de selecció més objectius, etc. En aquest sentit, el programa planteja una primera fase de recollida de bones pràctiques i estratègies d'altres municipis per a una concurrència real en	

l'atorgament de subvencions a tot tipus d'entitats (no només culturals). Una segona fase d'acordar quin ha de ser el model propi d'Alella, a treballar a nivell tècnic i polític, ja que hi ha diverses regidories implicades. I una tercera fase de presentació, debat i validació del model amb el teixit associatiu prèviament a la seva gradual implantació. Així mateix, cal establir des de l'Ajuntament els mecanismes reguladors de la relació entre el Consistori i les entitats, de manera que no es generin situacions viscudes com a tracte desigual entre elles, per exemple, convenis conjunts. Per a la implementació d'aquest programa serà de gran ajuda la coneixença de bones pràctiques en les polítiques culturals d'altres municipis, que permetin fer un benchmarking i aportar els coneixements necessaris per dissenyar el model propi d'Alella. Aquest procés s'ha de treballar des de la regidoria de Participació en el marc del Grup Motor Cultural o a través d'un Grup de treball adhoc.

Programa 3.3.B. Suport al teixit associatiu cultural per a la creació conjunta d'activitats comunitàries

2027-2028

A Alella hi ha una vintena d'entitats culturals i algunes educatives amb activitat cultural. La Diagnosi cultural mostra que comparativament el nombre d'entitats culturals i el seu pes sobre el total és superior a municipis similars de l'entorn. Però al mateix temps es detecta la percepció per part d'algunes entitats culturals, especialment de cultura popular, de ser dirigides en excés per part de l'Ajuntament en activitats conjuntes. Es constata una certa dependència de les entitats vers l'Ajuntament per organitzar activitats culturals del poble o del cicle festiu, amb un comportament més reactiu que proactiu a l'hora d'organitzar activitats de poble. En aquest sentit, es planteja el repte de fomentar més espais de trobada i empoderar al teixit associatiu cultural local especialment per a la creació d'activitats conjuntes i comunitàries. Per trencar aquesta relació paternalista entre Ajuntament i entitats caldrà plantejar noves relacions des de les diverses regidories implicades (Cultura, Participació, Festes,...). En el marc del calendari festiu es poden crear o reformular des d'un punt de vista comunitari les activitats des de les entitats d'Alella.

Eix 4. Diversificació de l'oferta cultural i creació de nous públics

Aquest eix es proposa garantir l'accés a l'oferta cultural no només als dos sectors poblacionals més nombrosos, famílies amb infants i persones a punt de jubilar-se o ja jubilades, sinó també a les persones adolescents i joves, persones nouvingudes de diferents orígens, persones residents a les urbanitzacions que estan absents en gran mesura de l'oferta cultural actual... I així incidir en la cohesió social, en la integració, i facilitar espais de trobada, on es pugin generar noves sinèrgies. Cal tenir en compte com integrar d'altres ofertes culturals de l'entorn proper del Baix Maresme i la gran atracció cultural que exerceix l'oferta pròpia de Barcelona.

OB4.1. Potenciar una oferta cultural de qualitat lligada a les tendències d'adolescents i joves

Programa	Prioritat
Programa 4.1.A. Programació cultural, d'oci i lleure orientada a adolescents i joves	2025-2026
Un dels objectius estratègics del Pla Local d'Adolescència i Joventut d'Alella 2022-2025 (PLAJ en endavant) és potenciar l'oferta cultural de qualitat lligada a les tendències d'adolescents i joves. Aquest és un eix de treball compartit amb el PAC, i aquest programa recull potenciar i completar diferents programacions actuals de cultura, oci i lleure dirigides a adolescents i joves i projectar-ne de noves d'acord a les seves necessitats i interessos.	
Programa 4.1.B. Joves Programadors	2025-2026
Aquest programa també es recull al PLAJ i consta de la col·laboració d'adolescents i joves en la definició de la programació cultural municipal orientada cap a aquests col·lectius. Es parteix de la base que qui millor coneix els interessos i tendències joves són les mateixes persones adolescents i joves. Així mateix, si la programació compta amb la implicació d'adolescents i joves serà molt més propera i exitosa, superant les actituds de consum d'oferta cultural. Es planteja avançar cap a models de participació dels joves en els equipaments culturals i en transversalitat amb la Regidoria de Joventut.	
Programa 4.1.C. Promoció i difusió de les activitats culturals que s'ofereixen a adolescents i joves	2025-2026
Tant a la Diagnosi cultural com al PLAJ s'identifica la necessitat de millorar la difusió de les activitats culturals dirigides a adolescents i joves de forma directa i visual, a través dels seus canals, llenguatges, tempos, etc.	

OB4.2. Garantir l'accés a la cultura i ampliar el públic existent

Programa	Prioritat
Programa 4.2.A. Ordenació dels programes i espais de difusió artística, cercant la complementarietat de disciplines i d'estils per arribar a nous públics	2025-2026

A la Diagnosi cultural s'identifica una sobreprogramació d'activitats des de l'Ajuntament i les entitats en relació al volum de població, que genera de vegades solapament d'activitats. Però al mateix temps la ciutadania troba a faltar una oferta cultural d'entitats i ajuntament més diversa en disciplines, estils artístics i amb una mirada més intercultural, de gènere i intergeneracional, tal i com es planteja al Programa 1.3.C. En aquest sentit, cal ordenar la programació cultural dels diferents agents amb la mirada en la complementarietat en disciplines, públics, estils...En aquest sentit, cal ordenar la programació cultural dels diferents agents en la mirada en la complementarietat amb disciplines, públics, estils....Per desplegar aquest programa cal disposar d'un espai de treball a nivell local, amb els serveis i les entitats culturals, que permetin desplegar les polítiques culturals amb una visió integral, com pot ser el Fòrum Cultural, que s'explica al Programa 5.2.A.

Programa 4.2.B. Garantia d'accés a la cultura de persones amb diversitat funcional

2025-2026

En clau de Drets culturals, és un repte de país garantir l'accés a la cultura a tots els públics, que el PAC també recull. Un dels públics amb més dificultats d'accés són les persones amb diversitat funcional, per això des d'Ajuntament d'Alella es fan diferents accions per garantir tant l'accés físic als equipaments com l'accés als propis continguts culturals. De tota manera, en el marc del PAC s'agafa el compromís de seguir avançant en la implementació de la [Guia per a la incorporació dels criteris del Codi d'accessibilitat de Catalunya](#) als àmbits escènics, musicals, d'arts visuals, de l'audiovisual, del llibre i la lectura elaborada per la Generalitat de Catalunya.

Programa 4.2.C. Estratègia de comunicació conjunta de la cultura a Alella

2025-2026

Com ja s'ha dit, a la Diagnosi cultural s'identifica la necessitat de millorar la difusió de les activitats culturals dirigides a diferents segments de públic. En aquest sentit, es prioritza una agenda cultural referent al municipi, online i en paper, on s'unifiquin les informacions, però alhora sigui una agenda cultural fàcilment divisible per públics (infants i famílies, adolescents i joves, persones grans, persones adultes...). Així mateix, seria recomanable realitzar un pla de comunicació de l'Àrea d'Identitat i Cultura. Per a la implementació d'aquest programa serà de gran ajuda la coneixença de bones pràctiques en les polítiques culturals d'altres municipis, que permetin fer un benchmarking i aportar els coneixements necessaris per dissenyar el model propi d'Alella.

Eix 5. Gestió i governança de les polítiques culturals

El treball transversal, la comunicació, la gestió interna de les polítiques culturals i la governança del sistema cultural d'Alella són qüestions transversals que afecten al bon desenvolupament de tot el PAC, per això aquest eix és transversal a tota l'estratègia cultural d'Alella. Respecte al seguiment i avaluació de les polítiques culturals locals al proper apartat es donen algunes orientacions que poden ajudar a guiar al municipi en aquest camp.

OB5.1. Adaptar els espais, recursos i mecanismes de treball a l'estratègia cultural d'Alella

Programa	Prioritat
<p>Programa 5.1.A. Espais de treball transversal en les polítiques culturals, necessaris per desplegar el PAC amb mirada transversal: Oficina Tècnica del PAC, Grup Motor Cultural i Grups de treball</p> <p>A la Diagnosi cultural s'identifica la necessitat de disposar d'espais de treball a nivell municipal que permetin desplegar les polítiques culturals amb una visió transversal. D'una banda, cal formalitzar i regular l'espai de treball tècnic – polític dins de la Regidoria d'Identitat i Cultura, entre les responsables dels equipaments i la Regidora, que durant la realització del PAC s'ha anomenat l'Oficina Tècnica. D'altra banda, a nivell municipal cal un espai de treball que vagi més enllà de la informació i coordinació d'actuacions entre regidories, i que permeti entomar, dissenyar i implementar conjuntament els programes del PAC que ho requereixin. Durant l'elaboració del PAC s'ha creat el Grup Motor Cultural, format per representants de les diferents regidories que tenen un paper actiu en les polítiques culturals (Educació, Gent Gran, Joventut, Participació, Turisme, Equitat, Cooperació...) que es transformarà en un espai de treball per fer el desplegament i seguiment del PAC amb visió transversal en forma de Grups de treball.</p>	2025-2026
<p>Programa 5.1.B. Suport tecnològic a la gestió dels equipaments culturals, garantint les eines adequades al volum i característiques de la gestió</p> <p>A la Diagnosi cultural es detecten dificultats en diversos aspectes relacionats amb la digitalització de la gestió dels equipaments culturals, fruit per exemple del ràpid creixement en nombre d'usuaris/es (gestió d'altres i baixes a Can Lleonart) o del volum de feina d'una de les tasques de l'equip tècnic (gestió de les cessions a l'Espai d'Arts Escèniques) generant l'eficàcia dels procediments en paral·lel a la simplificació de la tramitació administrativa. Pel bon funcionament dels equipaments es necessiten eines àgils, actualitzades i adaptades a les tasques que es requereixen. Per això, aquest programa es centra en treballar en eines tecnològiques de suport a la gestió, que poden ser comuns als altres equipaments municipals o Regidories. Per a la implementació d'aquest programa serà de gran ajuda la coneixença de bones pràctiques en les polítiques culturals d'altres municipis, que permetin fer un benchmarking i aportar els coneixements necessaris per dissenyar el model propi d'Alella. Així doncs, es poden tractar les necessitats a l'Oficina Tècnica del PAC però treballar sobre les actuacions de millora a nivell de Consistori.</p>	2025-2026
<p>Programa 5.1.C. Afavorir les col·laboracions supramunicipals per fomentar la creació, la formació i la difusió artística, així com programacions culturals conjuntes i creació de nous públics</p>	2029-2030

A partir de la Diagnosi del PAC s'extreu la necessitat d'ampliar la governança cultural a nivell supramunicipal, cercant la singularitat d'Alella i el suport entre municipis, institucions culturals i agents privats. Treballar més en clau supramunicipal permetrà a Alella fer sinergies en diferents àmbits: el foment de la creació artística en diferents disciplines; la formació cultural amb ofertes complementàries; la integració d'ofertes culturals amb programacions comunes, etc. Alella ja té una trajectòria de treball conjunt amb d'altres ajuntaments i agents del Maresme i de comarques properes a l'entorn de l'enoturisme, a través de la DO Alella i del Festival Vi+. També es fan aliances amb els municipis més propers (Masnou i Teià) en àmbits com l'emprenedoria, la formació o la gestió del CEA Vallmora. Com ja s'ha dit, Barcelona exerceix una gran atracció cultural i és necessari unir esforços per generar ofertes diferenciades i atractives per retenir tant el talent artístic, com el públic al territori.

OB5.2. Articular espais de participació i governança de la cultura d'Alella, que impliquin als diferents agents culturals

Programa	Prioritat
Programa 5.2.A. Fòrum Cultural d'Alella: Espai d'interacció entre artistes, creadors i d'altres agents culturals	2025-2026
A la Diagnosi cultural s'identifica clarament el repte de crear una xarxa de coneixença, col·laboració i participació per part dels agents culturals, d'artistes, creadors/es i professionals de la cultura a través de formes diverses (espais de trobada i interrelació, mecenatge, cessió d'espais,...). Cal cercar la fórmula per estructurar aquesta xarxa entesa com a un espai de interrelació i participació dels agents culturals per dissenyar i impulsar projectes i iniciatives concretes, amb suport municipal. Alguns dels programes del PAC només es podran fer en el marc d'un espai de treball que tingui aquestes característiques. Aquest és un dels programes més estratègics del PAC.	
Programa 5.2.B. Foment la participació de l'associacionisme cultural en la cultura popular	2025-2026
Actualment a Alella la tradicional Comissió de Festes ha evolucionat en uns grups de treball específics oberts a totes les entitats del poble per a l'organització de cada festivitat del calendari festiu. El PAC preveu seguir impulsant la participació de les entitats culturals en les diferents festivitats anuals de cultura popular. Aquest és un programa a treballar des de les Regidories de Festes, de Participació i de Cultura.	

OB5.3. Fer el seguiment i avaluació de les polítiques culturals locals

Programa	Prioritat
Programa 5.3.A. Recollida de dades culturals sistemàtica i incorporació a Cercles de Comparació Intermunicipals	2025-2026
A la Diagnosi cultural es fa palesa la necessitat de seguir millorant la recollida i posterior anàlisi de dades de seguiment i avaluació de les polítiques culturals locals, així com dels quatre equipaments culturals sota una mirada comuna i alhora comparativa amb d'altres municipis similars. La Biblioteca Municipal d'Alella forma part dels Cercles de Comparació Intermunicipal impulsats per l'àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona i es considera que és un marc adequat per desenvolupar aquesta anàlisi. El programa proposa la incorporació de l'Espai d'Arts Escèniques als Cercles de Comparació Intermunicipal d'Espais	

Escènics els propers anys i llavors s'incorporarà els seus indicadors al Cercle de Serveis Culturals.

Programa 5.3.B. Seguiment i avaluació del PAC

2025-2026

Tot pla estratègic requereix d'un procés de treball i d'unes eines per tal de fer-lo operatiu i poder-lo desplegar, fer-ne el seguiment i l'avaluació. Aquest no és un tema menor i per això hi destinem un capítol propi del PAC, però també s'inclou com a programa, per tal de tenir-ho present en tot moment. Tal i com es recull al capítol següent seran necessaris per a la implementació del PAC els espais de treball transversal recollits al Programa 5.1.A, així com l'espai de governança dels agents culturals explicat al Programa 5.2.A. En el moment de concretar els plans d'acció caldrà tenir present les actuacions concretes que es faran, qui en serà el servei o Regidoria responsable i amb quins recursos es comptarà per portar-les a terme. Així mateix, és clau definir des d'un inici els indicadors d'avaluació que es recolliran, quins són els resultats esperats i com es farà el seguiment del PAC. A continuació es mostren més detalls sobre les orientacions per implementar i avaluar el PAC.

La següent taula és un resum de l'Estratègia del PAC, on es recullen els 5 eixos, 14 objectius i 36 programes, així com la seva previsió d'inici d'implementació. Cal dir que el 72% dels programes (26) es volen iniciar el primer bienni (2025-2026), el 17% (6 programes) el segon bienni (2027-2028) i hi ha 5 programes que s'han planificat per iniciar-se el bienni 2029-2030.

Eix	Objectiu	Programa	Prioritat
EIX 1. Foment de la identitat i la cohesió social	Objectiu 1.1. Posar en valor el patrimoni cultural, natural i humà d'Alella	Programa 1.1.A. Recopilació i reconeixement de la memòria històrica i les històries de vida de la gent d'Alella	
		Programa 1.1.B. Alella, destinació amb una proposta cultural de qualitat	
	Objectiu 1.2. Potenciar la vinculació entre la cultura i els elements identitaris d'Alella	Programa 1.2.A. Projectes educatius i culturals sobre la identitat local entre centres educatius d'Alella	
		Programa 1.2.B. Alella Bressol de Cultura. Articulació de projectes culturals lligats a les singularitats d'Alella a través de la col·laboració públic – privada	
	Objectiu 1.3. Fomentar la inclusió de tots els col·lectius en l'activitat cultural i el calendari festiu, cercant com integrar les seves inquietuds	Programa 1.3.A. Suport a la cultura popular i tradicional catalana donant-hi protagonisme en les programacions de festes i activitats al·lenques	
		Programa 1.3.B. Consolidació dels punts d'assessorament per fomentar l'accessibilitat i coneixement dels recursos per a l'ús lingüístic de la llengua catalana	
		Programa 1.3.C. Revisió de les propostes culturals d'entitats i Ajuntament en clau de gènere interseccional	

Eix 2. Consolidar i completar la xarxa d'equipaments culturals	Objectiu 2.1. Construir els equipaments pendents, especialment la nova Biblioteca i l'Arxiu municipal	Programa 2.1.A. Avançar en la redacció del projecte de la nova biblioteca municipal	
		Programa 2.1.B. Definir el model i programa funcional del nou arxiu municipal	
	Objectiu 2.2. Fer sostenible el conjunt d'equipaments culturals	Programa 2.2.A. Manteniment i adequació d'espais dels equipaments en funcionament	
		Programa 2.2.B. Valorar nous espais i adequar-los al creixement de la programació de l'oferta cultural de proximitat posant el focus en la descentralització de l'oferta cultural i l'accessibilitat de diferents públics	
		Programa 2.2.C. Anàlisi de la dotació econòmica i de personal dels equipaments culturals	
	Objectiu 2.3. Consolidar una xarxa d'equipaments culturals connectats, que incorpori les noves necessitats ciutadanes i dels agents culturals	Programa 2.3.A. Enfortir la vinculació de la programació dels equipaments culturals amb la resta de regidories	
		Programa 2.3.B. Sinergies entre els equipaments culturals, que enriqueixin els projectes de cadascun	
		Programa 2.3.C. Treball transversal entre equipaments culturals i centres educatius de tots cicles educatius	
		Programa 2.3.D. Redacció i definició d'un programa funcional de Can Manyé per la seva futura reubicació a un espai municipal	
	Eix 3. Suport a la creació i a la participació cultural	Objectiu 3.1. Potenciar el talent artístic i l'emprenedoria cultural	Programa 3.1.A. Mapa d'artistes i agents culturals vinculats a Alella
Programa 3.1.B. Suport a la producció artística local a través de l'oferta cultural			
Programa 3.1.C. Potenciació de les residències artístiques			
Programa 3.1.D. Facilitar la col·laboració d'artistes amb els centres educatius			
Objectiu 3.2. Ordenar i fer accessible l'oferta formativa artística i cultural d'Alella		Programa 3.2.A. Projecte d'Escola Municipal d'Arts estructurada en un mateix servei que inclogui l'oferta de formació artística actual municipal incorporant les arts escèniques	
Objectiu 3.3. Donar suport al teixit associatiu cultural		Programa 3.3.A. Acompanyament a les entitats per fer efectiva la concurrència en les subvencions municipals i uns marcs comuns de relació amb l'Ajuntament	
		Programa 3.3.B. Suport al teixit associatiu cultural per a la creació conjunta d'activitats comunitàries	
Eix 4. Diversificació de l'oferta cultural i creació de nous públics	Objectiu 4.1. Potenciar una oferta cultural de qualitat lligada a les tendències d'adolescents i joves	Programa 4.1.A. Programació cultural, d'oci i lleure orientada a adolescents i joves	
		Programa 4.1.B. Joves programadors	
		Programa 4.1.C. Promoció i difusió de les activitats culturals que s'ofereixen a adolescents i joves	
		Programa 4.2.A. Ordenació dels programes i espais de difusió artística, cercant la complementarietat de disciplines i d'estils per arribar a nous públics	

	Objectiu 4.2. Garantir l'accés a la cultura i ampliar el públic existent	Programa 4.2.B. Garantia d'accés a la cultura de persones amb diversitat funcional	
		Programa 4.2.C. Estratègia de comunicació conjunta de la cultura a Alella	
EIX 5. Gestió i Governança de les polítiques culturals (transversal)	Objectiu 5.1. Adaptar els espais, recursos i mecanismes de treball a l'estratègia cultural d'Alella	Programa 5.1.A. Espais de treball transversal en les polítiques culturals, necessaris per desplegar el PAC amb mirada transversal: Oficina Tècnica del PAC, Grup Motor Cultural i Grups de treball	
		Programa 5.1.B. Suport tecnològic a la gestió dels equipaments culturals, garantint les eines adequades al volum i característiques de la gestió	
		Programa 5.1.C. Afavorir les col·laboracions supramunicipals per fomentar la creació, la formació i la difusió artística, així com programacions culturals conjuntes i creació de nous públics	
	Objectiu 5.2. Articular espais de participació i governança de la cultura d'Alella, que impliquin als diferents agents culturals	Programa 5.2.A. Fòrum Cultural d'Alella: Espai d'interacció entre artistes, creadors i d'altres agents culturals	
		Programa 5.2.B. Foment la participació de l'associacionisme cultural en la cultura popular	
	Objectiu 5.3. Fer el seguiment i avaluació de les polítiques culturals locals	Programa 5.3.A. Recollida de dades culturals sistemàtica i incorporació a Cercles de Comparació Intermunicipals	
		Programa 5.3.B. Seguiment i avaluació del PAC	

Capítol 4. Orientacions per al desplegament i avaluació del PAC

Sovint, els processos de planificació estratègica comporten un gran esforç de molts agents en la seva elaboració, però a l'hora de concretar i implementar les accions costa molt que cada agent mantingui la seva implicació i, encara més, que es pugui visualitzar l'impacte del propi Pla. En aquest sentit, a continuació es proposen algunes orientacions per a la concreció del PAC, que poden facilitar la seva implementació, seguiment i posterior avaluació.

1. Posar les bases per a la implementació del PAC

Un cop aprovat el PAC pel Ple Municipal i feta la comunicació pertinent a la ciutadania i als agents culturals implicats, és el moment de posar les bases per començar a desplegar-lo. Això implica l'activació de nou de l'Oficina Tècnica del PAC, formada per les responsables dels equipaments culturals i la Regidora d'Identitat i Cultura. L'Oficina Tècnica farà una valoració del punt en què es troben els programes prioritzats políticament i elaborarà una proposta tècnica de programes a desplegar durant el primer bienni del PAC, agrupant o separant els programes inicials. El següent pas serà convocar de nou el Grup Motor Cultural per compartir a nivell d'Ajuntament la valoració de l'estat de desplegament dels programes del PAC i començar a definir les accions concretes necessàries per al desenvolupament de cada programa. Per fer aquesta valoració inicial es pot utilitzar una matriu excel similar a la que es mostra a continuació. Aquest procés s'hauria de fer en un període d'entre 1 i 2 mesos.

Il·lustració 6. Exemple de matriu de valoració de PAC⁶⁷

1. ÀMBIT: EL FOMENT DE LA IDENTITAT I LA PROJECCIÓ EXTERIOR

Línia / Accions	Estat acció	Responsa	Implicats	Descripció	Previsió inicial	Nova previsió	Observacions sobre l'estat del PAC al 2022?
LÍNIA 1.1 – L'articulació dels recursos patrimonials i arqueològics							
1.1.1 ELABORACIÓ DEL PLA ESTRATÈGIC DE PATRIMONI CULTURAL			OPC (Diputació de Barcelona)	Es els estudis realitzats en els darrers anys per fer el patrimoni caberenc més accessible preveuen nombroses intervencions. Per tal de poder calendaritzar aquestes actuacions, i establir altres intervencions necessàries per la seva protecció i vertebració des de paràmetres tècnics adequats, i tal com recomana el document elaborat recentment per l'OPC, és necessari la redacció d'un Pla estratègic de patrimoni cultural. En aquest sentit, es podria demanar el suport de l'Oficina de Patrimoni Cultural (OPC) de la Diputació de Barcelona.	Mig		Fet el Pla estratègic de Patrimoni, es presentarà a les jornades de patrimoni d'octubre.
1.1.2 PROGRAMA DE PATROCINI PER CONSERVAR EL PATRIMONI			Regidoria d'Occupació i Empresa, empreses	Les mesures previstes en aquest pla suposen grans inersions pel municipi. En aquest sentit, a part d'establir una partida fida del pressupost a patrimoni, i cercar les subvencions adequades pels projectes en curs o previstos com s'ha fet fins ara, cal que l'Ajuntament cerci altres formes de finançament. En aquest sentit, cal treballar en un programa de patrocini per tal de cercar fórmules que permetin que tant empreses, fundacions, entitats o persones a títol individual puguin aportar recursos a la conservació, investigació i a la difusió del patrimoni. Caldria començar a treballar la possibilitat de finançament dels projectes amb les empreses i organitzacions.	Curt		Pendent, s'està parlant amb les empreses per fer el patrocini
1.1.3 PROTECCIÓ I ARTICULACIÓ DELS RECURSOS PATRIMONIALS EN XARRES LOCALS I SUPRALLOCALS			Arqueo Xarxa (Generalitat de Catalunya), Xarxa de Museus Locals (Diputació de Barcelona), museus de localitat veïnes	Cal Conde haurà de complir amb els requisits necessaris per integrar-se a la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona que permet mancomunar serveis i activitats i tal com la sostenibilitat dels museus locals. Cal treballar també per tal que Cabrera de Mar entri a formar part de Arqueo Xarxa, Xarxa de la Generalitat de Catalunya, que agrupa museus d'arqueologia, equipaments i jaciments museïtzats per tal que el Cal Conde i els jaciments de Cabrera de Mar puguin gaudir del seu suport en relació a la conservació, difusió i dinamització territorial. També cal plantejar establir sinèrgies amb jaciments i equipaments en municipis veïns per establir possibles col·laboracions.	Mig		Caldria tenir museu per ser-hi, es preveu fer un museu al jaciment arqueològic. Can Conde serà el centre d'interpretació.
1.1.4 ADEQUACIÓ DEL CASTELL DE BURRIAC ESPAI DE CONSERVACIÓ, INVESTIGACIÓ I DIFUSIÓ DEL PATRIMONI			Regidoria d'Occupació i Empresa (Turisme), Regidoria d'Equipaments, Regidoria d'Urbanisme	Per tal de poder millorar la interpretació del Castell, poder gestionar l'accés, impedir el vandalisme i millorar les condicions de conservació i visita, cal que s'implantin les mesures previstes pel Pla Director del Castell de Burriac que està sent elaborat pel SEPAL de la Diputació de Barcelona. Aquest document preveu la recuperació d'alguns elements com la sistema d'època romana republicana i la substitució de senyalitzacions. També proposa el recesut de murs per tancar el recinte i actuacions per la consolidació, neteja i restauració de revestiments, reparacions i construcció de banes.	Mig		Pla aprovat pel Ple, ara cal contractar l'empresa. Aturat pel finançament.

⁶⁷ [extret del document d'implementació del PAC de Cabrera de Mar: L'acció cultural a Cabrera de Mar: pla d'acció 2023 i modelització](#)

2. Elaborar el Pla d'Acció

A partir del treball fet per l'Oficina Tècnica del PAC i pel Grup Motor Cultural, el segon pas és elaborar una proposta de Pla d'Acció biennal, on es recullen aquells programes i accions a impulsar durant un període aproximat de dos anys, que caldrà validar políticament per l'equip de govern. El resultat ha de ser un document operatiu i clar, si és possible que reculli tota la informació del programa en un full, com l'exemple que es mostra a continuació. Aquest procés s'hauria de fer en un període d'entre 2 i 3 mesos.

Il·lustració 7. Exemple de fitxa de programa d'un Pla d'Acció de PAC

	PLA D'ACCIÓ any
	XXXX ÀMBIT X. XXX
AGENTS IMPLICATS	QUÈ HEM FET FINS ARA?
Regidoria de ...	Descripció del punt de partida, antecedents, informacions clau de la Diagnosi del PAC i de l'Estratègia...
REFERENT	QUÈ VOLEM ACONSEGUIR?
Grup de Treball de ...	CONCRECIÓ DELS OBJECTIUS
Imatge	1: 2: 3:
	COM HO FAREM AL 20XX?
	CONCRECIÓ DE LES ACCIONS
	ACCIÓ X.X. XX: xxx
	ACCIÓ X.X. XX: xxx
	ACCIÓ X.X. XX: xxx

3. Crear o activar els espais de participació i governança

Un cop acordat a nivell d'Ajuntament quins programes s'impulsaran en aquell període, el següent pas és convocar o crear els espais per treballar la concreció d'aquests programes amb els agents culturals que hi estan implicats, bé siguin públics, privats o entitats. En aquest punt serà clau impulsar grups de treball transversals entre regidories i/o espais de governança de la cultura com podria ser un Fòrum Cultural. Durant aquest procés els grups de treball es reuniran per definir com es portaran a terme aquests programes, el resultat seran unes fitxes d'accions, on s'inclouen les tasques a desenvolupar, els responsables i implicats, el calendari d'execució, el pressupost i els indicadors a recollir, entre d'altres informacions. A continuació es reproduïx un model de fitxa com a exemple. Aquest procés s'hauria de fer en un període d'entre 2 i 4 mesos.

Il·lustració 8. Exemple de fitxa d'acció de PAC

1.1. XXXX		
 Àmbit, objectiu i acció del PAC relacionada	ÀMBIT X. Objectiu x Acció PAC X	
 Descripció		
 Destinatari/es		
 Serveis i recursos implicats	Referent	
	Col·laborador/s	
	Recursos	
	Imports/partides	
 Tasques concretes del 2023	Quan?	Què?
 Indicadors: Què volem aconseguir? Com ho mesurarem?	RESULTAT	SATISFACCIÓ
	▪	▪
	PROCÉS	IMPACTE
	▪	▪
 Observacions		

4. Eines per al seguiment i avaluació del PAC

Finalment, un cop acordades les actuacions i el seu desplegament cal establir les eines de seguiment i avaluació de les accions del Pla d'Acció, per fer el monitoratge des de l'Oficina Tècnica. Eines com un cronograma conjunt, una matriu de seguiment del programa o una matriu d'indicadors de procés, resultats, satisfacció i impacte. A continuació es mostren alguns exemples en base als plans d'acció d'altres municipis.

Il·lustració 9. Exemple d'eina de seguiment de Pla d'acció de PAC

EINA DE SEGUIMENT DEL PLA D'ACCIÓ 2023 DEL PAC PROGRAMA 1. Coneixement, sensibilització i difusió del patrimoni arqueològic i cultural de Cabrera de Mar

Indicador i criteri d'èxit	Informació indicador a recollir	Estat indicador	Típus d'indicador	Responsable / font	Observacions i canvis al 2024
ACCIÓ 1.1.- AMPLIACIÓ D'ACORDS AMB CENTRES DE RECERCA I UNIVERSITATS					
1.1.1.	Fet segons calendari el Mapa de la situació de convenis actuals		Resultat		
1.1.2.	Fet segons calendari la Proposta d'acord marc		Resultat		
1.1.3.	Nombre de reunions on es treballa l'acció (almenys 2)		Procés		
1.1.4.	Assistència a les reunions (almenys el 80% de convocats/des)		Procés		
1.1.5.	Valoració positiva del procés de treball (disponibilitat hores i implicació parts) i resultats (qualitatiu a través del GT)		Satisfacció		
1.1.6.	conjunt entre referents de projectes/universitats al municipi.		Impacte		
1.1.7.	Nous convenis/acords marc al 2024		Impacte		
1.1.8.	Noves activitats de difusió de la recerca (almenys 2)		Impacte		

CRONOGRAMA DEL PLA D'ACCIÓ 2023 DEL PAC

PROGRAMA 1. Coneixement, sensibilització i difusió del patrimoni arqueològic i cultural de Cabrera de Mar

ACCIONS - TASQUES - REUNIONS GT		MESOS DE DESPLEGAMENT 2023										RECURSOS		
		GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	SET	OCT	NOV	DES	HORES TÈCNiques	IMPORTS I PARTIDES
ACCIÓ 1.1.- AMPLIACIÓ D'ACORDS AMB CENTRES DE RECERCA I UNIVERSITATS														
1.1.1.	Mapa de l'estat de la qüestió sobre els convenis i acords actuals entre universitats, organitzacions i ajuntament a Cabrera de Mar. Benchmarking de fórmules de col·laboració a d'altres territoris.													
GT1	Reunió 1 del GT: Compartir estat de la qüestió i benchmarking. Proposta elements clau acord marc (afecta a altres accions: elaboració de materials de difusió, portes obertes...)													
1.1.2.	Proposta d'un conveni o acord marc per treballar entre les diferents institucions i presentar-lo als referents.													
GT2	Reunió 2 del GT: Ampliat amb d'altres agents, presentació i validació de l'acord marc i treball sobre noves col·laboracions. (Reunió a part)													
1.1.3.	Creació espai de coordinació entre projectes/universitats													
GT3	Reunió 3 del GT: Valoració accions 2023 i canvis per al 2024													
ACCIÓ 1.2.- DEFINICIÓ D'ACTIVITATS I VISITES DIDÀCTIQUES A TRAVÉS DE JOCS I APLICACIONS TECNOLÒGiques PER A PÚBLIC GENERAL														
1.2.1.	Cerca d'activitats inspiradores i d'empreses especialitzades													
1.2.2.	Preparació de les activitats per iniciar a l'estiu/curs 2023-24/Reviu l'lturo													
1.2.3.	Realització de les activitats													
1.2.4.	següent													
GT3	Reunió 3 del GT: Valoració accions 2023 i canvis per al 2024													
ACCIÓ 1.3.- PLA DE COMUNICACIÓ CULTURAL														
1.3.1.	Elaboració del Pla de Comunicació i recursos tècnics													
1.3.2.	Desplegament del Pla													

Il·lustració 10. Exemple de cronograma Pla d'acció de PAC

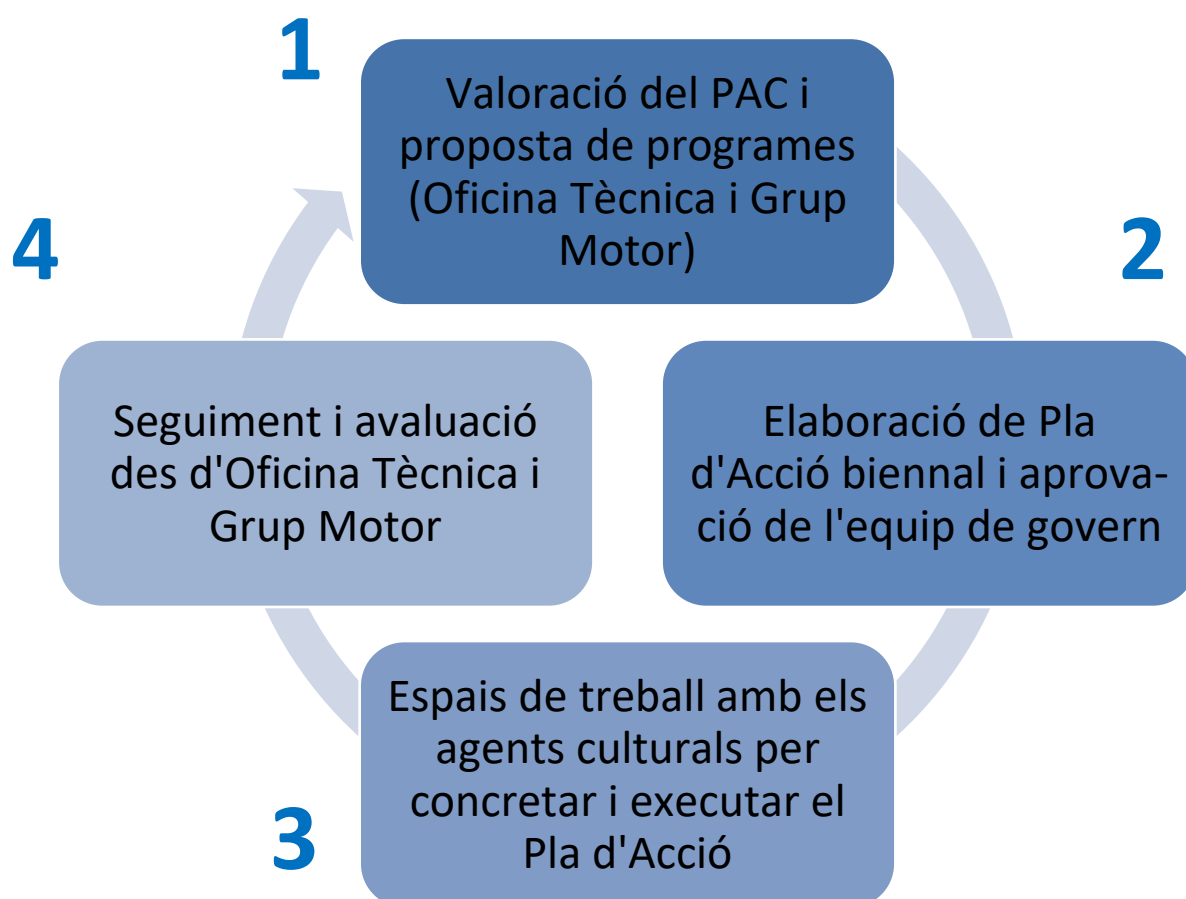
A partir d'aquí es recomana que el Grup Motor Cultural comparteixi un espai virtual per fer el seguiment dels programes conjunts i es trobi almenys dos cops a l'any, per fer la valoració i si cal, la redirecció dels programes en marxa.

Els Grups de treball tenen una dinàmica pròpia però es recomana que es faci una planificació prèvia de les trobades, s'acordin els continguts i les metes de cada espai i en el cas dels Grups de treball adhoc es dissolguin en acabar el projecte.

El Fòrum Cultural o espai de governança cultural té un paper clau per al desplegament del PAC i s'hauria de trobar regularment, mantenint altres vies de comunicació i contacte estables entre els agents culturals.

Cada dos anys cal reiniciar el procés de treball per valorar en quin punt està el PAC i elaborar el nou Pla d'Acció biennal.

El següent diagrama mostra la seqüència proposada per al cicle d'implementació i avaluació del PAC:

Crèdits

El Pla d'Acció cultural d'Alella és una iniciativa de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament d'Alella, que compta amb el suport del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Gerència de Cultura de la Diputació de Barcelona. El seu desenvolupament ha tingut lloc entre novembre de 2023 i juliol de 2024.

En l'elaboració d'aquest document han participat:

Ajuntament d'Alella

Coordinació i seguiment:

- Carmesina Pons i Tena, Tècnica de Cultura, Can Lleonart Centre Cultural
- Rosa Casas i Culla, Directora, Biblioteca Ferrer i Guàrdia
- Queralt Morros i Baró, Tècnica de Cultura, Can Manyé Espai d'Art i Creació (fins l'abril de 2024)
- Elena Alcina Saltor, Tècnica de Cultura, Espai d'Arts Escèniques (fins l'abril de 2024), Can Manyé Espai d'Art i Creació (a partir de l'abril de 2024)
- Maia Conesa, Tècnica de Cultura, Espai d'Arts Escèniques (a partir de l'abril de 2024)
- Elisabet Vilaró Gea, Regidora de Cultura i Identitat i Turisme

Regidors/es i tècnics/ques consultats per a l'elaboració del document:

- Elena Rahola, Tècnica d'Educació
- Antònia de la Fuente, Tècnica de Comunicació
- Laia Verdú, Tècnica d'Imatge
- Emili Comellas, Tècnic de Festes (servei extern)
- Enric Álvarez, responsable Tècnic/coordinador de Joventut (servei extern)
- Jordina Altafaja, Tècnica de Participació (entitats) i de Gent Gran (servei extern)
- Laia Aran, Tècnica d'Equitat i Feminismes (servei extern)
- Mireia Fernández, Tècnica de Participació i Cooperació Internacional (servei extern)
- Mercè Vizern, Regidora de Ciutadania, Gent Gran, Participació i Associacionisme, Festes i Espai Agrari
- Gemma Grau, Regidora d'Educació, Infància, Adolescència i Joventut
- Roser Ollé, Regidora de Salut i Benestar i Equitat i Feminismes
- Marta del Castillo, Cap d'Alcaldia

Volem agrair a totes les persones (artistes, agents culturals i representants de col·lectius i entitats) que van assistir a les diverses sessions participatives convocades. Així com al Consell d'Infància d'Alella i als centres educatius per respondre als formularis respectius. I a les persones anònimes que van respondre a la Consulta Ciutadana.

Diputació de Barcelona (Àrea de Cultura)

Coordinació metodològica, suport tècnic i de contingut:

- Laia Gargallo, Cap de l'Oficina (CERC)
- Aina Roig, Cap de la Secció Tècnica (CERC)
- Eugènia Argimon, tècnica del Programa d'assessoraments culturals (CERC)
- Marisa Jiménez, tècnica del Programa d'assessoraments culturals (CERC)
- Rosa Ma. Mondéjar, tècnica del CERC

Amb la col·laboració dels serveis tècnics i administratius de la Gerència de Serveis de Cultura i de la Gerència de Biblioteques (GSB).

Coordinació i redacció:

Laia Monterde i Mulet, Xarxa Consultors

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Cultura

**Gerència de Serveis de Cultura
Oficina d'Estudis i Recursos Culturals**

Montalegre, 7. 08001 Barcelona

Tel. 934 022 565

o.estudisrc@diba.cat

www.diba.cat